



2024/1252

3.5.2024

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2024/1252

z 11. apríla 2024,

ktorým sa stanovuje rámec na zaistenie bezpečných a udržateľných dodávok kritických surovín a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1724 a (EÚ) 2019/1020

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 114,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽²⁾,

keďže:

- (1) Pre hospodárstvo Únie a fungovanie vnútorného trhu je nevyhnutné mať prístup k surovinám. Určité neenergetické, nepoľnohospodárske suroviny sa považujú za kritické, pretože majú vysoký hospodársky význam a sú vystavené značnému riziku spojenému s dodávkami, čo často spôsobuje významnú koncentráciu dodávok z malého počtu tretích krajín. Vzhľadom na kľúčovú úlohu mnohých takýchto kritických surovín pri realizácii zelenej a digitálnej transformácie, ako aj na ich využívanie v obrannom a v leteckom a vo vesmírnom priemysle sa dopyt po nich v nadchádzajúcich desaťročiach pravdepodobne exponenciálne zvýši. Zároveň rastie riziko narušenia dodávok v súvislosti so stúpajúcim geopolitickým napätím a konkurenciou v oblasti zdrojov. Okrem toho zvýšený dopyt po kritických surovinách by pri nesprávnom hospodárení mohol viesť k negatívnym environmentálnym a sociálnym vplyvom.
- (2) Keďže hodnotové reťazce kritických surovín sú zložité a majú nadnárodný charakter, nekoordinované vnútroštátne opatrenia na zaistenie bezpečných a udržateľných dodávok kritických surovín by mohli narušiť fungovanie vnútorného trhu. Kritické suroviny sa často ťažia v konkrétnych krajinách alebo regiónoch v závislosti od geografického rozloženia príslušných zásob, prepravujú sa na ďalšie spracovanie inde a potom sa v rámci vnútorného trhu predávajú na použitie v príslušných výrobkoch. Vo fáze spracovania sa kritické suroviny pred konečným použitím dovážajú a vyvážajú v rámci vnútorného trhu hneď niekoľkokrát. Podobne, recyklácia príslušných výrobkov na konci životnosti s cieľom zhodnotiť kritické suroviny sa môže uskutočniť v inej krajine alebo regióne, ako sú krajina alebo región, kde sa odpad zbiera, a výsledné druhotné suroviny sa pravdepodobne opätovne vyvezú na ďalšie spracovanie a použitie. Kritické suroviny sú navyše potrebné na začiatku mnohých priemyselných hodnotových reťazcov a často sú nevyhnutnými vstupmi v celom rade strategických sektorov vrátane energie z obnoviteľných zdrojov, digitálneho priemyslu a leteckého a vesmírneho a obranného sektora. Preto zohrávajú dôležitú úlohu pri podpore hospodárskych činností na vnútornom trhu a narušenie dodávok by mohlo mať významný cezhraničný vplyv medzi členskými štátmi.
- (3) V tejto súvislosti hrozí, že nekoordinované opatrenia členských štátov narušia hospodársku súťaž a spôsobia fragmentáciu vnútorného trhu, napríklad tým, že sa pre účastníkov trhu zavedie odlišná regulácia, poskytnú sa rozdielne úrovne prístupu k monitorovaniu rizík spojených s dodávkami, poskytnú sa rozdielne úrovne podpory pre vnútroštátne projekty alebo sa vytvoria prekážky v cezhraničnom obchode s kritickými surovinami alebo súvisiacim tovarom medzi členskými štátmi, čím tiež vzniknú prekážky v riadnom fungovaní vnútorného trhu. Jednotlivé

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 349, 29.9.2023, s. 142.

⁽²⁾ Pozícia Európskeho parlamentu z 12. decembra 2023 (zatiaľ neuvěřená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 18. marca 2024.

opatrenia členských štátov by okrem toho mohli byť nedostatočné na to, aby účinne zabránili narušeniu dodávok kritických surovín, alebo by mohli byť pri dosahovaní tohto cieľa menej účinné.

- (4) Z tohto dôvodu by sa s cieľom zabezpečiť fungovanie vnútorného trhu mal vytvoriť spoločný rámec Únie, aby sa zaistil prístup k bezpečným a udržateľným dodávkam kritických surovín a zabezpečila hospodárska odolnosť a otvorená strategická autonómia Únie.
- (5) Po prvé, v uvedenom rámci by sa mali vymedziť suroviny, ktoré sa považujú za strategické a kritické, a mala by sa ním posilniť odolnosť dodávateľských reťazcov týchto surovín v Únii, a to aj identifikovaním a podporou konkrétnych projektov v oblasti surovín a ich uznaním za strategické projekty (ďalej len „strategické projekty“) a vynaložením úsilia na stimulovanie technologického pokroku a efektívneho využívania zdrojov s cieľom zmierniť očakávaný nárast spotreby kritických surovín v Únii. Po druhé, je potrebné prijať opatrenia na posilnenie schopnosti Únie monitorovať a zmiernovať existujúce a budúce riziká spojené s dodávkami. Po tretie, rámec by mal obsahovať opatrenia na zvýšenie obehovosti a udržateľnosti kritických surovín spotrebúvaných v Únii.
- (6) S cieľom zabezpečiť, aby sa opatrenia stanovené v tomto nariadení zameriavali na najdôležitejšie suroviny, by sa mal vytvoriť zoznam strategických surovín a zoznam kritických surovín. Tieto zoznamy by mali vychádzať z jasných metodík, pričom Komisia by mala o uplatňovaní týchto metodík jasne a transparentne informovať. Tieto zoznamy by takisto mali slúžiť na usmerňovanie a koordináciu úsilia členských štátov prispievať k plneniu cieľov tohto nariadenia. Zoznam strategických surovín by mal obsahovať suroviny, ktoré majú veľký strategický význam pre fungovanie vnútorného trhu vzhľadom na ich využitie v strategických technológiách podporujúcich zelenú a digitálnu transformáciu alebo v obrannom a leteckom a vesmírnom priemysle, ktoré charakterizuje potenciálne významný rozdiel medzi globálnymi dodávkami a predpokladaným dopytom a v prípade ktorých je pomerne zložitý zvýšiť produkciu, napríklad z dôvodu výraznej časovej náročnosti nových projektov na zvýšenie dodávateľskej kapacity. Aby sa zohľadnili možné technologické a hospodárske zmeny, zoznam strategických surovín by sa mal pravidelne preskúmať a podľa potreby aktualizovať. S cieľom zabezpečiť, aby sa úsilie o zvýšenie kapacít Únie v celom hodnotovom reťazci, o posilnenie schopnosti Únie monitorovať a zmiernovať riziká spojené s dodávkami a o väčšiu diverzifikáciu dodávok zameralo na tie suroviny, v súvislosti s ktorými sú najviac potrebné, by sa niektoré príslušné opatrenia mali uplatňovať len na zoznam strategických surovín. Členským štátom by sa nemalo brániť v tom, aby vytvorili dodatočné zoznamy na základe ich osobitných vnútroštátnych potrieb alebo aby prijali na vnútroštátnej úrovni vhodné opatrenia.
- (7) Zoznam kritických surovín by mal obsahovať všetky strategické suroviny, ako aj všetky ostatné suroviny s veľkým významom pre celkové hospodárstvo Únie, v prípade ktorých existuje vysoké riziko narušenia dodávok, ktoré môže narušiť hospodársku súťaž a spôsobiť fragmentáciu vnútorného trhu. Okrem strategických technológií by mohli byť vysokým rizikám spojeným s dodávkami v budúcnosti vystavené aj iné odvetvia. S cieľom zohľadniť možné technologické a hospodárske zmeny by Komisia mala pokračovať v súčasnej praxi a vykonávať pravidelné posúdenia na základe údajov o produkcii, obchode, aplikáciách, recyklácii a nahradzaní širokej škály surovín s cieľom aktualizovať zoznamy strategických a kritických surovín tak, aby odrážali vývoj hospodárskeho významu a rizika spojeného s dodávkami týchto surovín na vnútornom trhu. Zoznam kritických surovín by mal zahŕňať suroviny, ktoré dosahujú alebo prekračujú prahovú hodnotu hospodárskeho významu aj prahovú hodnotu rizika spojeného s dodávkami, pričom sa nestanovuje poradie príslušných surovín z hľadiska kritickosti. Toto posúdenie by malo vychádzať z priemeru vypočítaného z najnovších dostupných údajov za päťročné obdobie. Opatrenia stanovené v tomto nariadení týkajúce sa jednotného kontaktného miesta, plánovania, prieskumu, monitorovania, obehovosti a udržateľnosti by sa mali vzťahovať na všetky kritické suroviny.
- (8) V zoznamoch strategických a kritických surovín by sa v prípade zahrnutých surovín mali používať zavedené označenia. Pokiaľ ide o zoznam strategických surovín, označenia by mali v prípade potreby odkazovať na kvalitu rafinácie, ktorú musí surovina dosiahnuť, aby sa mohla použiť na výrobu strategických technológií. Odkazy na strategické a kritické suroviny by sa mali chápať tak, že sa vzťahujú na celý hodnotový reťazec týchto surovín, a to aj v ich nespracovanej forme a vo všetkých fázach spracovania, ktoré v náležitom prípade vedú k stanovenej kvalite. Mimoriadne objasnenie by sa malo poskytnúť v prípade hodnotového reťazca hliníka, pričom okrem hliníka treba uviesť jeho najdôležitejšiu rudu bauxit a medziprodukt spracovania oxid hlinitý. Strategické a kritické suroviny sa v mnohých prípadoch ťažia, spracúvajú alebo recyklujú ako vedľajší produkt iných hlavných ťažobných, spracovateľských a recyklačných procesov. Charakter surovín ako vedľajších produktov by preto nemal mať vplyv na ich zaradenie do zoznamu alebo rozsahu pôsobnosti príslušných ustanovení tohto nariadenia.

- (9) V záujme podpory vykonávania úloh súvisiacich s rozvojom strategických projektov a ich financovaním, programami prieskumu, monitorovacími kapacitami alebo so strategickými zásobami a poskytovaním primeraného poradenstva Komisii by sa mala zriadiť Európska rada pre kritické suroviny. Európska rada pre kritické suroviny by mala byť zložená zo zástupcov členských štátov a Komisie, pričom by mala byť schopná zabezpečiť účasť ďalších strán ako pozorovateľov, najmä Európskeho parlamentu. S cieľom rozvíjať potrebné odborné znalosti na vykonávanie určitých úloh by Európska rada pre kritické suroviny mala zriadiť stále podskupiny pre financovanie, prijatie zo strany verejnosti, prieskum, monitorovanie a strategické zásoby, ako aj podskupinu pre obehovosť, efektívne využívanie zdrojov a nahrádzanie, ktoré by mali pôsobiť ako sieť združovaním relevantných vnútroštátnych orgánov a v prípade potreby by mali konzultovať s priemyslom, akademickou obcou, občianskou spoločnosťou a inými príslušnými zainteresovanými stranami. Poradenstvo a stanoviská Európskej rady pre kritické suroviny by mali byť nezáväzné, pričom chýbajúce poradenstvo alebo stanovisko by nemalo Komisii brániť v plnení jej úloh podľa tohto nariadenia.
- (10) Je potrebné zaviesť vhodné opatrenia s cieľom stanoviť spoločný prístup k strategickým projektom v Únii, ktoré pôsobia v oblasti ťažby, spracovania alebo recyklácie strategických surovín alebo prispievajú k produkcii príslušných náhradných materiálov. Tieto strategické projekty by spoločne s úsilím členských štátov mali prispievať k zvyšovaniu kapacít s cieľom zaistiť bezpečné dodávky strategických surovín. Na príspevanie k posilneniu rôznych fáz hodnotového reťazca sú určené aj iné opatrenia, najmä pre prieskum alebo obehovosť.
- (11) S cieľom znížiť rastúce riziko narušenia dodávok v Únii, ktoré môže narušiť hospodársku súťaž a spôsobiť fragmentáciu vnútorného trhu, by Komisia a členské štáty mali posilniť kapacitu v rôznych fázach hodnotového reťazca strategických surovín, a tým prispieť k dosiahnutiu referenčných hodnôt týkajúcich sa kapacít Únie a diverzifikácie dodávok. Takéto referenčné hodnoty by mali pomôcť usmerňovať úsilie posilniť kapacity Únie vo všetkých fázach hodnotového reťazca strategických surovín vrátane ťažby, spracovania a recyklácie, a zvýšiť diverzifikáciu externých dodávok strategických surovín. Cieľom by malo byť zvýšenie kapacít v prípade každej strategickú suroviny v každej fáze hodnotového reťazca pri súčasnom zameraní sa na dosiahnutie referenčných hodnôt celkovej kapacity na úrovni Únie v oblasti ťažby, spracovania a recyklácie strategických surovín. Po prvé, Únia by mala zvýšiť využívanie vlastných geologických zdrojov strategických surovín a vybudovať kapacity, ktoré jej umožnia ťažbu surovín potrebných na produkciu aspoň 10 % spotreby strategických surovín v Únii. Keďže ťažobná kapacita výrazne závisí od dostupnosti geologických zdrojov Únie, dosiahnutie tejto referenčnej hodnoty závisí od tejto dostupnosti. Po druhé, ak sa má vybudovať úplný hodnotový reťazec a zabrániť akýmkoľvek prekážkam v medzifázach, mala by sa tiež zvýšiť spracovateľská kapacita Únie a Únia by mala byť schopná produkovať aspoň 40 % svojej ročnej spotreby strategických surovín. Po tretie, očakáva sa, že v nadchádzajúcich desaťročiach bude možné pokryť čoraz väčší podiel spotreby strategických surovín v Únii druhotnými surovinami, čím by sa zlepšila bezpečnosť aj udržateľnosť dodávok surovín v Únii. Recyklačná kapacita Únie by preto mala byť schopná produkovať aspoň 25 % ročnej spotreby strategických surovín v Únii a Únia by mala byť schopná recyklovať výrazne rastúce množstvo každej strategickú suroviny z odpadu. Pre toky odpadu a strategickú suroviny, v prípade ktorých sú k dispozícii informácie postačujúce na odhad recyklačnej kapacity Únie ako podielu strategických surovín obsiahnutých v uvedených tokoch odpadu, by sa mala stanoviť dodatočná referenčná hodnota na základe odpadu. Dosiahnutie týchto referenčných hodnôt uľahčí aj sprievodné úsilie o zlepšenie efektívneho využívania zdrojov prostredníctvom výskumu a inovácií, nahrádzania, zvyšovania informovanosti a iných relevantných opatrení. Uvedené referenčné hodnoty sa vzťahujú na časový horizont do roku 2030 v súlade s cieľmi Únie v oblasti klímy a energetiky stanovenými v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119⁽³⁾ a s digitálnymi cieľmi stanovenými v rozhodnutí Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2481⁽⁴⁾, ktoré podporujú. Prostredníctvom kvalitných pracovných miest vrátane rozvoja zručností a prechodu zo zamestnania do zamestnania sa okrem toho budú riešiť riziká na sektorovom trhu práce a pomôže sa zabezpečiť konkurencieschopnosť Únie. Komisia a členské štáty by tiež mali stimulovať technologický pokrok a efektívne využívanie zdrojov s cieľom zmierniť očakávaný nárast spotreby kritických surovín v Únii pod úroveň príslušných referenčných prognóz. Komisia by v súvislosti s prípravou vykonávacích opatrení podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/125/ES⁽⁵⁾ mala zvážiť potenciálny prínos požiadaviek na ekodizajn k dosiahnutiu priorít Únie stanovených v tomto nariadení.

(3) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a menia nariadenia (ES) č. 401/2009 a (EÚ) 2018/1999 (európsky právny predpis v oblasti klímy) (Ú. v. EÚ L 243, 9.7.2021, s. 1).

(4) Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2481 zo 14. decembra 2022, ktorým sa zriaďuje politický program digitálne desaťročie do roku 2030 (Ú. v. EÚ L 323, 19.12.2022, s. 4).

(5) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/125/ES z 21. októbra 2009 o vytvorení rámca na stanovenie požiadaviek na ekodizajn energeticky významných výrobkov (Ú. v. EÚ L 285, 31.10.2009, s. 10).

- (12) V prípade určitých surovín je Únia z hľadiska dodávok takmer úplne závislá od jedinej krajiny. Takáto závislosť vytvára vysoké riziko narušenia dodávok, ktoré môže narušiť hospodársku súťaž a spôsobiť fragmentáciu vnútorného trhu. Aby sa obmedzilo takéto potenciálne riziko a zvýšila hospodárska odolnosť Únie, malo by sa vyvinúť úsilie s cieľom zabezpečiť, aby do roku 2030 závislosť Únie od jedinej tretej krajiny v prípade ktorejkoľvek strategickú suroviny nepresahovala 65 % jej dodávok, a to tak v nespracovanom stave, ako aj v akejkoľvek fáze spracovania, pričom však treba osobitne prihliadať na krajiny, s ktorými Únia uzatvorila strategické partnerstvo (ďalej len „strategické partnerstvo“), dohodu o voľnom obchode alebo inú formu spolupráce v oblasti surovín, pretože poskytujú väčšie záruky, pokiaľ ide o riziká spojené s dodávkami.
- (13) S cieľom zabezpečiť včasné dosiahnutie referenčných hodnôt by Komisia mala s pomocou Európskej rady pre kritické suroviny sledovať pokrok pri dosahovaní referenčných hodnôt a zmiernovaní dopytu a podávať o ňom správy. Ak by bol oznámený pokrok pri dosahovaní referenčných hodnôt a zmiernovaní dopytu vo všeobecnosti nedostatočný, Komisia by mala posúdiť uskutočniteľnosť a primeranosť dodatočných opatrení. Potreba ďalšieho úsilia Únie by v zásade nemala byť nutná v prípade, že by sa nedostatočný pokrok týkal len jednej strategickú suroviny alebo malého súboru strategickú surovín.
- (14) Komisia by mala s podporou Európskej rady pre kritické suroviny určiť projekty v Únii, v rámci ktorých sa plánuje začať s ťažbou, so spracovaním alebo s recykláciou strategickú surovín alebo rozšíriť ich ťažbu, zvýšiť spracovanie či recykláciu, alebo produkcia a rozširovanie materiálov, ktoré môžu nahradiť strategickú suroviny v strategickú technológiách, s cieľom uznať tieto projekty za strategickú projekty. Účinná podpora strategickú projektov má potenciál zlepšiť prístup odberateľských sektorov k strategickú surovinám, vytvoriť hospodárske príležitosti v celom hodnotovom reťazci, a to aj pre malé a stredné podniky, a prispieť k vytváraniu pracovných miest. V záujme zaistenia rozvoja strategickú projektov v celej Únii by preto takéto projekty mali využívať zjednodušené a predvídateľné povoločacie konania a podporu pri získavaní prístupu k financovaniu. Takéto opatrenia by tiež mohli byť podnetom na zlepšenia v rámci iných povoločacích konaní a v prístupe k financovaniu projektov týkajúcich sa kritickú alebo iných surovín. Aby sa zabezpečila cielená podpora a pridaná hodnota projektov, pred získaním takejto podpory by sa mali projekty podrobiť posúdeniu na základe súboru kritérií. Projekty v oblasti surovín, v rámci ktorých sú strategickú suroviny vedľajším produktom, aj zo železného šrotu, by takisto mali byť oprávnené na takúto podporu, ak spĺňajú všetky príslušné kritériá. Aby boli projekty uznané za strategickú projekty v Únii, mali by posilniť bezpečnosť dodávok strategickú surovín v Únii. Projekty by mali tiež preukázať dostatočnú technickú uskutočniteľnosť vrátane očakávaného objemu strategickú surovín alebo náhradných materiálov, ktorými sa zvyšuje kapacita Únie, okrem materiálov vyrábaných na výskumné účely; mali by sa realizovať environmentálne a sociálne udržateľným spôsobom; a poskytovať cezhraničné prínosy nielen pre dotknutý členský štát vrátane účinkov presahovania v ďalších častiach hodnotového reťazca. Ak Komisia usúdi, že tieto kritériá sú splnené, mala by formou rozhodnutia zverejniť, že projekt uznáva za strategickú. Keďže rýchle uznanie je kľúčom k účinnej podpore bezpečnosti dodávok v Únii, proces posudzovania by mal zostať jednoduchý a nemal by byť príliš zatažujúci.
- (15) Pri posudzovaní toho, či projekt v tretej krajine alebo v zámorskej krajine či území prispieva k bezpečnosti dodávok Únie, by sa mal zohľadniť najmä status zámorskej krajiny či územia podľa práva Únie. Zámorské krajiny či územia môžu prispievať k bezpečnému prístupu Únie k udržateľným dodávkam strategickú a kritickú surovín, najmä v rámci strategickú partnerstiev.
- (16) Komisia by mala s podporou Európskej rady pre kritické suroviny určiť strategickú projekty v tretích krajinách alebo v zámorských krajinách či územiach, v ktorých sa plánuje začať s ťažbou, so spracovaním alebo s recykláciou strategickú surovín alebo s rozšírením ich ťažby a zvýšením ich spracovania či recyklácie, alebo produkcia materiálov, ktoré môžu nahradiť strategickú suroviny v strategickú technológiách. V záujme zaistenia účinnej realizácie týchto strategickú projektov by takéto projekty mali mať lepší prístup k financovaniu, napríklad prostredníctvom prístupu k mechanizmom znižovania rizika pre investície. Aby sa zabezpečila pridaná hodnota projektov, mali by sa posudzovať na základe súboru kritérií. Podobne ako pri strategickú projektoch v Únii by strategickú projekty v tretích krajinách mali posilniť bezpečnosť dodávok strategickú surovín v Únii a mali by preukázať dostatočnú technickú uskutočniteľnosť. Pri strategickú projektoch v Únii a strategickú projektoch v tretích krajinách alebo zámorských krajinách či územiach by sa mala dodržiavať rovnaká úroveň sociálnej a environmentálnej udržateľnosti. Aby sa projekt mohol stať strategickú projektom na rozvíjajúcom sa trhu alebo v rozvojovom hospodárstve, mal by byť vzájomne prospešný pre Úniu a zúčastnenú tretiu krajinu a mal by v danej krajine prinášať pridanú hodnotu, pričom sa zohľadní aj jeho súlad so spoločnou obchodnou politikou Únie. Takáto hodnota sa môže odvodiť z príspevku projektu k viac než jednej fáze hodnotového reťazca, ako aj z vytvárania širších hospodárskych a sociálnych prínosov prostredníctvom projektu vrátane vytvárania pracovných miest v súlade s medzinárodnými normami. Ak Komisia usúdi, že tieto kritériá sú splnené, mala by formou rozhodnutia zverejniť, že projekt uznáva za strategickú.

- (17) S cieľom zabezpečiť udržateľnosť zvýšenej produkcie kritických surovín by sa mali nové projekty v oblasti kritických surovín plánovať a realizovať udržateľným spôsobom s prihliadnutím na všetky aspekty udržateľnosti zdôraznené v publikácii Komisie z 11. septembra 2021 s názvom „Zásady EÚ pre udržateľné suroviny“ vrátane zabezpečenia ochrany životného prostredia, prevencie a minimalizácie sociálne nepriaznivých vplyvov používaním sociálne udržateľných postupov, čo zahŕňa dodržiavanie ľudských práv, ako sú práva žien, a transparentných obchodných praktík. Projekty by takisto mali zabezpečiť zapojenie v dobrej viere, ako aj komplexné a nestranné konzultácie s príslušnými zainteresovanými stranami, ako sú miestne komunity a pôvodné obyvateľstvo. Ak projekt zahŕňa potenciálne presídlenie, osobitná pozornosť by sa mala venovať dodržiavaniu ľudských práv. Aby mali predkladatelia projektov k dispozícii jasný a efektívny spôsob, ako toto kritérium splniť, malo by sa považovať za dostatočné, keď preukážu súlad s príslušným právom Únie alebo vnútroštátnym právom, v relevantných prípadoch s medzinárodnými normami, usmerneniami a zásadami alebo účasť na systéme certifikácie uznanom podľa tohto nariadenia.
- (18) V súlade so zásadou predbežnej opatrnosti by Komisia nemala uznať projekty v oblasti hlbokomorskej ťažby za strategické projekty, kým sa dostatočne nepreskúmajú účinky hlbokomorskej ťažby na morské prostredie, biodiverzitu a ľudské činnosti a nepochopia sa riziká a kým technológie a prevádzkové postupy nie sú schopné preukázať, že životné prostredie nie je vážne poškodené.
- (19) Každý predkladateľ projektu v oblasti strategických surovín by mal mať možnosť požiadať Komisiu o uznanie svojho projektu za strategický projekt. Žiadosť by mala obsahovať relevantné dokumenty a dôkazy týkajúce sa kritérií. S cieľom lepšie posúdiť sociálnu, environmentálnu a hospodársku životaschopnosť, uskutočniteľnosť projektu, ako aj úroveň dôvery v odhady by mal predkladateľ projektu poskytnúť aj klasifikáciu projektu podľa rámcovej klasifikácie zdrojov Organizácie Spojených národov. V záujme objektívnej validácie tejto klasifikácie by ju mal predkladateľ podložiť relevantnými dôkazmi. K žiadosti by mal byť pripojený aj harmonogram projektu, aby bolo možné odhadnúť, kedy bude projekt schopný prispieť k dosiahnutiu referenčných hodnôt týkajúcich sa domácej kapacity alebo diverzifikácie. Keďže pre účinnú realizáciu ťažobných projektov má zásadný význam ich prijatie zo strany verejnosti, predkladateľ projektu by mal takisto predložiť plán obsahujúci opatrenia na uľahčenie prijatia zo strany verejnosti. Osobitná pozornosť by sa mala venovať sociálnym partnerom, občianskej spoločnosti a subjektom dohľadu. Predkladateľ projektu by mal takisto predložiť podnikateľský plán, ktorý obsahuje informácie o finančnej životaschopnosti projektu a poskytuje prehľad o už zabezpečenom financovaní, vlastníckej štruktúre a dohodách o odbere, ako aj odhady potenciálneho vytvárania pracovných miest a potrieb projektu z hľadiska kvalifikovanej pracovnej sily vrátane zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie. S cieľom harmonizovať postup podávania žiadostí by Komisia mala zabezpečiť jednotný vzor žiadosti.
- (20) Žiadosti týkajúce sa projektov, ktoré by mohli ovplyvniť pôvodné obyvateľstvo, by mali zahŕňať plán obsahujúci opatrenia zamerané na zmysluplné konzultácie s dotknutým pôvodným obyvateľstvom, prevenciu a minimalizáciu nepriaznivých vplyvov na toto pôvodné obyvateľstvo a v prípade potreby spravodlivú kompenzáciu. Ak sa týmito záležitosťami zaoberá vnútroštátne právo, ktoré sa na projekt vzťahuje, v pláne by sa mohli namiesto toho opísať tieto opatrenia. V prípade projektov v tretích krajinách, ktoré zahŕňajú ťažbu a na ktoré sa nevzťahuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/21/ES⁽⁶⁾, by mal predkladateľ projektu poskytnúť aj plán na zlepšenie environmentálneho stavu dotknutých lokalít po skončení ťažby. Ak sa projekt nachádza v chránenej oblasti, predkladateľ projektu by mal posúdiť technicky vhodné alternatívne lokality a opísať ich v pláne vrátane dôvodov, prečo sa nepovažujú za vhodné na umiestnenie projektu.
- (21) S cieľom dodať procesu štruktúru by Komisia mala zorganizovať verejnú súťaž s pravidelnými termínmi uzávierky, ktoré by zodpovedali dátumom zasadnutí Európskej rady pre kritické suroviny, v rámci ktorej by predkladatelia projektov mohli žiadať o uznanie svojich projektov za strategické. S cieľom zabezpečiť pre predkladateľov projektov jasnosť, pokiaľ ide o ich žiadosti o strategické projekty, by Komisia mala dodržiavať lehotu pre svoje rozhodnutie o tom, či projekt uzná za strategický. V záujme vybavenia mimoriadne zložitých prípadov alebo vysokého počtu žiadostí k jednému termínu uzávierky by Komisia mala mať možnosť túto lehotu raz predĺžiť. Komisia by mala svoje posúdenie poskytnúť Európskej rade pre kritické suroviny pred jej zasadnutím a zohľadniť stanovisko Európskej rady pre kritické suroviny pri rozhodovaní o tom, či uzná strategický projekt.
- (22) Keďže v záujme účinnej realizácie strategického projektu je nutná spolupráca členského štátu, na ktorého území sa projekt bude realizovať, daný členský štát by mal mať právo namietat proti tomu, aby bol projekt uznaný za strategický projekt, a zabrániť tak uznaniu tohto projektu proti jeho vôli. Ak tak príslušný členský štát urobí, mal by poskytnúť odôvodnenie svojho odmietnutia s odkazom na kritériá stanovené v tomto nariadení. Podobne by Únia nemala uznať projekt za strategický projekt, ak ho bude realizovať tretia krajina, proti vôli jej vlády, a preto by sa

⁽⁶⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/21/ES z 15. marca 2006 o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2004/35/ES (Ú. v. EÚ L 102, 11.4.2006, s. 15).

mala takéhoto kroku zdržať, ak proti tomu vláda tretej krajiny namieta.

- (23) S cieľom zabrániť zneužívaniu statusu strategického projektu by Komisia mala mať zrušiť svoje uznanie projektu za strategický po porade s Európskou radou pre kritické suroviny a zodpovedným predkladateľom projektu, pričom uvedie relevantné dôvody, ak strategický projekt už viac nespĺňa podmienky alebo ak uznanie vychádzalo zo žiadosti obsahujúcej nesprávne informácie, ktoré boli pre posúdenie výberových kritérií relevantné. S cieľom prilákať dlhodobé investície a zabezpečiť právnu predvídateľnosť by si mal strategický projekt v prípade aktualizácií zoznamu strategických surovín v prílohe zachovať svoj status počas primeraného obdobia po zrušení.
- (24) Vzhľadom na význam strategických projektov pre zaistenie bezpečnosti dodávok strategických surovín a zabezpečenie fungovania vnútorného trhu by sa tieto projekty mali považovať za projekty vo verejnom záujme. Zaistenie bezpečnosti dodávok strategických surovín má kľúčový význam pre úspešnú zelenú a digitálnu transformáciu, ako aj pre odolnosť obranného a leteckého a vesmírneho sektora. Členské štáty by mali mať s cieľom prispieť k bezpečnosti dodávok strategických surovín v Únii zaistiť podporu v rámci vnútroštátnych postupov udeľovania povolení, aby urýchlili realizáciu strategických projektov v súlade s právom Únie.
- (25) Prostredníctvom vnútroštátneho postupu udeľovania povolení sa zaisťuje, aby projekty v oblasti kritických surovín boli bezpečné, chránené a v súlade s environmentálnymi, so sociálnymi a s bezpečnostnými požiadavkami. V environmentálnom práve Únie sa stanovujú spoločné podmienky týkajúce sa obsahu vnútroštátneho postupu udeľovania povolení, čím sa zabezpečuje vysoká úroveň ochrany životného prostredia a umožňuje udržateľné využívanie potenciálu Únie v celom hodnotovom reťazci surovín. Uznávaním projektu za strategický by preto nemali byť dotknuté žiadne platné podmienky povoľovania pre príslušné projekty, a to ani podmienky stanovené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ⁽⁷⁾, smernici Rady 92/43/EHS⁽⁸⁾, smernici Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES⁽⁹⁾, smernici Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ⁽¹⁰⁾, smernici Európskeho parlamentu a Rady 2004/35/ES⁽¹¹⁾, smernici Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES⁽¹²⁾ a smernici 2006/21/ES.
- (26) Nepredvídateľnosť, zložitosť a niekedy neprimerane dlhé trvanie vnútroštátnych postupov udeľovania povolení zároveň oslabujú investičnú bezpečnosť potrebnú na účinný rozvoj strategických projektov v oblasti surovín. Štruktúra a trvanie postupu udeľovania povolení pre príslušné projekty sa tiež môžu v jednotlivých členských štátoch výrazne líšiť. S cieľom zabezpečiť a urýchliť účinné vykonávanie strategických projektov by preto členské štáty mali na ne uplatňovať zjednodušené a predvídateľné postupy udeľovania povolení. Na tento účel by strategické projekty mali mať „prioritný status“ na vnútroštátnej úrovni, aby sa zabezpečilo ich rýchle administratívne spracovanie a naliehavé riešenie v rámci všetkých s nimi súvisiacich súdnych konaní a postupov urovnávania sporov. Toto nariadenie by nemalo príslušným orgánom brániť v zjednodušení povoľovania projektov týkajúcich sa hodnotového reťazca kritických surovín, ktoré nie sú strategickými projektmi.
- (27) Vzhľadom na úlohu strategických projektov pri zaisťovaní bezpečnosti dodávok strategických surovín v Únii a ich príspevok k otvorenej strategickej autonómii Únie a zelenej a digitálnej transformácii by ich zodpovedný orgán vydávajúcí povolenia mal považovať za projekty vo verejnom záujme. Strategické projekty, ktoré majú nepriaznivý vplyv na životné prostredie, a v rozsahu, v akom spadajú do rozsahu pôsobnosti smerníc 2000/60/ES, 92/43/EHS alebo 2009/147/ES alebo legislatívnych aktov Únie o obnove suchozemských, pobrežných a sladkovodných ekosystémov, by malo byť možné povoliť, ak zodpovedný orgán vydávajúcí povolenie dospeje na základe individuálneho posúdenia k záveru, že verejný záujem, ktorému projekt slúži, je týmto vplyvom nadradený, za predpokladu splnenia všetkých príslušných podmienok stanovených v uvedených právnych aktoch. Pri individuálnom posudzovaní by sa mala náležite zohľadniť geologická špecifickosť ťažobných lokalít, ktorá zužuje rozhodnutia o umiestnení ťažobnej lokality z dôvodu absencie alternatívnych miest pre takéto lokality.

(7) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. EÚ L 26, 28.1.2012, s. 1).

(8) Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7).

(9) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (Ú. v. ES L 327, 22.12.2000, s. 1).

(10) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ z 24. novembra 2010 o priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia) (Ú. v. EÚ L 334, 17.12.2010, s. 17).

(11) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/35/ES z 21. apríla 2004 o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd (Ú. v. EÚ L 143, 30.4.2004, s. 56).

(12) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. EÚ L 20, 26.1.2010, s. 7).

- (28) S cieľom znížiť zložitosť a zvýšiť efektívnosť a transparentnosť postupu udeľovania povolení by mali mať predkladatelia projektov v oblasti kritických surovín možnosť komunikovať s jednotným kontaktným miestom, ktoré je zodpovedné za uľahčenie a koordináciu celého postupu udeľovania povolení. Na tento účel by členské štáty mali zriadiť alebo určiť jedno alebo viacero kontaktných miest a zároveň zabezpečiť, aby predkladatelia projektov museli komunikovať len s jedným jednotným kontaktným miestom. Rozhodnutie o tom, či je jednotné kontaktné miesto aj orgánom, ktorý prijíma rozhodnutia o povolení, by sa malo ponechať členským štátom. Členské štáty by mali svojim jednotným kontaktným miestam poskytnúť dostatočný počet zamestnancov a dostatočné zdroje na zabezpečenie účinného plnenia ich povinností. Predkladateľ projektu by navyše mal mať možnosť obrátiť sa na príslušnú administratívnu jednotku v rámci jednotného kontaktného miesta, aby sa zabezpečilo, že je k dispozícii prístupný kontakt.
- (29) Členské štáty by vzhľadom na svoju vnútornú organizáciu mali mať možnosť samy rozhodnúť, či svoje jednotné kontaktné miesta zriadia alebo určia na miestnej, regionálnej alebo vnútroštátnej úrovni alebo na akejkoľvek inej príslušnej administratívnej úrovni. Okrem toho by členské štáty mali mať možnosť zriadiť alebo určiť na administratívnej úrovni, ktorú si zvolili, rôzne jednotné kontaktné miesta, ktoré sa budú zameriavať len na projekty v oblasti kritických surovín týkajúce sa konkrétnej fázy hodnotového reťazca, a to ťažby, spracovania alebo recyklácie. Predkladatelia projektov by zároveň mali mať možnosť ľahko identifikovať jednotné kontaktné miesto zodpovedné za ich projekt. Členské štáty by mali na tento účel zabezpečiť, aby v geografickej oblasti, ktorá zodpovedá administratívnej úrovni, na ktorej sa rozhodli zriadiť alebo určiť svoje jednotné kontaktné miesto, nebolo viac ako jedno takéto jednotné kontaktné miesto zodpovedné pre príslušnú fázu hodnotového reťazca. Keďže mnohé projekty v oblasti kritických surovín sa týkajú viac ako jednej fázy hodnotového reťazca, členské štáty by mali s cieľom predísť nejasnostiam zabezpečiť, aby sa jednotné kontaktné miesto pre takéto projekty určilo včas.
- (30) Členské štáty by mali zabezpečiť včasné vyriešenie všetkých sporov týkajúcich sa postupu udeľovania povolení pre strategické projekty, aby bola zaistená jasnosť z hľadiska stavu povolenia strategických projektov a aby sa obmedzila účinnosť potenciálneho zneužívania súdnych sporov, pričom sa ale neoslabí účinné súdne preskúmanie. Na tento účel by členské štáty mali zabezpečiť, aby žiadatelia a predkladatelia projektov mali prístup k jednoduchým postupom urovnávania sporov a aby strategické projekty podliehali naliehavému riešeniu v rámci všetkých súdnych konaní a postupov urovnávania sporov súvisiacich s projektmi, ak a v rozsahu, v akom sa takéto naliehavé postupy stanovujú vo vnútroštátnom práve.
- (31) S cieľom umožniť občanom a podnikom priamo využívať výhody vnútorného trhu bez zbytočnej dodatočnej administratívnej záťaže sa v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1724⁽¹³⁾, ktorým sa zriadila jednotná digitálna brána, stanovujú všeobecné pravidlá poskytovania informácií, postupov a asistenčných služieb online, ktoré sú relevantné pre fungovanie vnútorného trhu. Požiadavky na informácie a postupy, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, by mali byť v súlade s požiadavkami nariadenia (EÚ) 2018/1724. Predovšetkým by sa malo zabezpečiť, aby predkladatelia strategických projektov mali ku všetkým úkonom súvisiacim s postupom udeľovania povolení prístup plne online a mohli ich vykonávať plne online v súlade s článkom 6 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2018/1724 a prílohou II k uvedenému nariadeniu.
- (32) S cieľom zaistiť pre predkladateľov projektov a iných investorov bezpečnosť a jasnosť potrebnú na zintenzívnenie rozvoja strategických projektov by členské štáty mali zabezpečiť, aby postup udeľovania povolení v súvislosti s takýmito projektmi nepresiahol stanovené lehoty. V prípade strategických projektov, ktoré sa týkajú len spracovania alebo recyklácie, by dĺžka postupu udeľovania povolení nemala presiahnuť 15 mesiacov. V prípade strategických projektov, ktoré zahŕňajú ťažbu, by dĺžka postupu udeľovania povolení vzhľadom na zložitosť a rozsah príslušných potenciálnych vplyvov nemala presiahnuť 27 mesiacov. Za vypracovanie správy o posúdení vplyvov na životné prostredie podľa smernice 2011/92/EÚ je však zodpovedný predkladateľ projektu a nemali by sa naň vzťahovať lehoty, ktorými sú viazané členské štáty. Na tento účel by jednotné kontaktné miesto malo oznámiť dátum, do ktorého musí predkladateľ projektu predložiť správu o posúdení vplyvov na životné prostredie, a akékoľvek obdobie medzi uvedeným oznámeným dátumom a samotným predložením správy by sa nemalo započítavať do lehoty. Rovnaká zásada by sa mala uplatňovať aj vtedy, keď po požadovaných konzultáciách jednotné kontaktné miesto informuje predkladateľa projektu o možnosti predložiť dodatočné informácie na doplnenie správy o posúdení vplyvov na životné prostredie. Vo výnimočných prípadoch súvisiacich s charakterom, zložitou, umiestnením alebo veľkosťou navrhovaného projektu by členské štáty mali mať možnosť predĺžiť lehoty. Takéto výnimočné prípady by mohli zahŕňať nepredvídané okolnosti, ktoré vedú k potrebe doplniť alebo dokončiť posúdenia vplyvov na životné prostredie súvisiace s projektom.

⁽¹³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1724 z 2. októbra 2018 o zriadení jednotnej digitálnej brány na poskytovanie prístupu k informáciám, postupom a asistenčným službám a službám riešenia problémov a o zmene nariadenia (EÚ) č. 1024/2012 (Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 1).

- (33) Členské štáty by mali zabezpečiť, aby zodpovedné orgány mali dostatočné zdroje a personál, ktoré umožnia týmto orgánom účinne dodržať im uložené lehoty. Komisia by mala poskytovať členským štátom na ich žiadosť podporu prostredníctvom Nástroja technickej podpory zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/240 ⁽¹⁴⁾ pri navrhovaní, rozvoji a vykonávaní reforiem vrátane posilnenia administratívnej kapacity súvisiacej s vnútroštátnym postupom udeľovania povolení, ako je jednotné kontaktné miesto.
- (34) Neoddeliteľnou súčasťou postupu udeľovania povolení pre projekty v oblasti surovín a základnou zárukou pre zabezpečenie prevencie alebo minimalizácie negatívnych vplyvov na životné prostredie sú environmentálne posúdenia a povolenia vyžadované podľa práva Únie, a to aj vo vzťahu k vode, pôde, biotopom a vtákom. S cieľom zabezpečiť predvídateľnosť a včasnosť postupu udeľovania povolení pre strategické projekty mali by sa využiť všetky možnosti na zjednodušenie požadovaných posúdení a povolení bez zníženia úrovne ochrany životného prostredia alebo kvality posúdení. Na tento účel by sa mali potrebné posúdenia spojiť prostredníctvom spoločného alebo koordinovaného postupu s cieľom zabrániť zbytočnému prekryvaniu. Okrem toho by sa mali predkladatelia projektov a zodpovedné orgány výslovne dohodnúť na rozsahu spojeného posúdenia ešte pred jeho vypracovaním, aby sa predišlo potrebe zbytočných následných opatrení. Napokon by predkladatelia projektov mali mať možnosť komunikovať s jediným orgánom na účely tohto spoločného alebo koordinovaného postupu.
- (35) Zavádzaniu projektov v oblasti kritických surovín môžu brániť konflikty spojené s využívaním pôdy. V úsilí nájsť rovnováhu medzi verejnými statkami a záujmami, znížiť riziko konfliktu a urýchliť udržateľné zavádzanie projektov v oblasti kritických surovín v Únii môžu pomôcť dobre navrhnuté plány vrátane priestorových plánov a zonácie, v ktorých sa zohľadňuje potenciál realizácie projektov v oblasti kritických surovín a ktoré zahŕňajú posúdenie možných vplyvov na životné prostredie. Zodpovedné vnútroštátne, regionálne a miestne orgány by preto pri vypracúvaní príslušných plánov mali zväziť zahrnutie ustanovení o projektoch v oblasti kritických surovín. Týmto nie sú dotknuté existujúce požiadavky na posúdenie potenciálnych vplyvov takýchto plánov na životné prostredie ani požadovaná kvalita takýchto posúdení.
- (36) Projekty v oblasti kritických surovín v rámci Únie neraz čelia ťažkostiam s prístupom k financovaniu. Trhy s kritickými surovinami sa často vyznačujú vysokou volatilitou cien, časovou náročnosťou, vysokou koncentráciou a neprehľadnosťou. Okrem toho si financovanie tohto sektora vyžaduje vysokú úroveň odborných znalostí, ktorá finančným inštitúciám mnohokrát chýba. S cieľom prekonať tieto faktory a prispieť k zabezpečeniu stabilných a spoľahlivých dodávok strategických surovín by členské štáty a Komisia mali poskytovať pomoc pri prístupe k financovaniu a administratívnu podporu.
- (37) Silný európsky hodnotový reťazec je potrebný na zaistenie bezpečnosti dodávok s cieľom zabezpečiť fungovanie vnútorného trhu a zvýšenie kapacít možno dosiahnuť len primeranými finančnými prostriedkami, z ktorých by časť mohla pochádzať z existujúcich fondov Únie. Projekty v oblasti kritických surovín vrátane strategických projektov by mohli byť oprávnené na podporu z takýchto fondov, ak sú splnené požiadavky príslušných programov, napríklad v súvislosti s geografickým umiestnením, životným prostredím alebo ich prínosom k inovácii. Príslušné fondy zahŕňajú programy politiky súdržnosti, ako je Európsky fond regionálneho rozvoja zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 ⁽¹⁵⁾, ktorých granty pridelované na podporu regionálnej súdržnosti môžu MSP umožniť rozvíjať inovačné projekty, napríklad v súvislosti so znižovaním spotreby energie pri spracúvaní surovín. Fond na spravodlivú transformáciu zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1056 ⁽¹⁶⁾ by sa mohol takisto použiť na podporu tohto typu projektov, pokiaľ prispievajú k znižovaniu sociálnych a hospodárskych nákladov spojených so zelenou transformáciou. Okrem toho by sa mohol na podporu projektov týkajúcich sa napríklad recyklácie alebo zhodnocovania surovín zmobilizovať Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 ⁽¹⁷⁾, a najmä jeho kapitolu REPowerEU, ktorá je zameraná na energetickú bezpečnosť a diverzifikáciu dodávok energie. Inovačný fond zriadený smernicou

⁽¹⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/240 z 10. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Nástroj technickej podpory (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 z 24. júna 2021 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 60).

⁽¹⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1056 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Fond na spravodlivú transformáciu (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES⁽¹⁸⁾, ktorého cieľom je najmä nasmerovať čisté a inovatívne technológie na trh, by mohol poskytnúť granty okrem iného s cieľom umožniť rozvoj recyklačnej kapacity surovín v súvislosti s nízkouhlíkovými technológiami. Program InvestEU zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523⁽¹⁹⁾ je hlavným programom Únie na podporu investícií, najmä v oblasti zelenej a digitálnej transformácie, a to poskytovaním finančnej a technickej pomoci. Používaním mechanizmov kombinovaného financovania Program InvestEU pomáha prilákať dodatočný verejný a súkromný kapitál. Komisia bude spolupracovať s implementujúcimi partnermi Programu InvestEU s cieľom zvýšiť podporu a investície pre príslušné projekty v súlade so spoločnými cieľmi stanovenými v nariadení (EÚ) 2021/523 a v tomto nariadení. Napokon, projekty v tretích krajinách, ktoré prispievajú k diverzifikácii dodávok Únie, by sa mohli podporiť prostredníctvom príslušných fondov, ako je Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce a Európsky fond pre udržateľný rozvoj plus zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/947⁽²⁰⁾.

- (38) S cieľom prekonať obmedzenia verejných a súkromných investícií, ktoré sú v súčasnosti často rozdrobené, ako aj uľahčiť integráciu a návratnosť investícií by Komisia, členské štáty a podporné banky mali pracovať na lepšej koordinácii a vytvárať synergie medzi existujúcimi programami financovania na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni, ako aj zabezpečiť lepšiu koordináciu a spoluprácu s priemyslom a kľúčovými zainteresovanými stranami zo súkromného sektora. Na tento účel by sa mala zriadiť osobitná podskupina Európskej rady pre kritické suroviny, ktorá by združovala odborníkov z členských štátov a Komisie, ako aj z príslušných verejných finančných inštitúcií. Táto podskupina by mala rokovať o individuálnych finančných potrebách strategických projektov a ich existujúcich možnostiach financovania s cieľom navrhnúť predkladateľom projektov najlepší prístup k existujúcim možnostiam financovania. Pri prerokúvaní a vypracúvaní odporúčaní týkajúcich sa financovania strategických projektov v tretích krajinách by Európska rada pre kritické suroviny mala prihliadať predovšetkým na stratégiu Global Gateway stanovenú v spoločnom oznámení Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku z 1. decembra 2021 s názvom Global Gateway.
- (39) Zásadný význam majú súkromné investície spoločností, finančných investorov a odberateľov. V prípadoch, keď samotné súkromné investície nestačia, si účinné zavádzanie projektov v celom hodnotovom reťazci kritických surovín môže vyžadovať verejnú podporu, napríklad vo forme záruk, úverov alebo kapitálových a kvázi kapitálových investícií. Táto verejná podpora môže predstavovať štátnu pomoc. Takáto štátna pomoc by mala mať stimulačný účinok a mala by byť potrebná, vhodná a primeraná. Existujúce usmernenia o štátnej pomoci, ktoré boli nedávno podrobené hĺbkovej revízii v súlade s cieľmi dvojakej transformácie, poskytujú dostatočné možnosti na podporu investícií v celom hodnotovom reťazci kritických surovín za predpokladu splnenia určitých podmienok.
- (40) Verejná podpora sa využíva na riešenie osobitných zistených zlyhaní trhu alebo suboptimálnych investičných situácií, a to primeraným spôsobom, pričom akcie by nemali zdvojiť či vytláčať súkromné financovanie ani narúšať hospodársku súťaž na vnútornom trhu. Akcie by mali prinášať pre Úniu jasnú pridanú hodnotu.
- (41) Volatilita cien viacerých strategických surovín, ktorú zhoršuje nedostatok prostriedkov na hedžing týchto cien na forwardových trhoch, je prekážkou, ktorá predkladateľom projektov bráni zabezpečiť financovanie projektov v oblasti strategických surovín a spotrebiteľom v odberateľských sektoroch znemožňuje zaistiť si stabilné a predvídateľné ceny kľúčových vstupných materiálov. V snahe znížiť neistotu v súvislosti s budúcimi cenami strategických surovín, a tým obmedziť riziko spojené s dodávkami s cieľom zabezpečiť fungovanie vnútorného trhu je nevyhnutné stanoviť vytvorenie systému, ktorý umožní zainteresovaným odberateľom aj predkladateľom strategických projektov predkladať ich nákupné alebo predajné ponuky a v prípade novej kompatibility príslušných ponúk ich prepojiť.

⁽¹⁸⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/87/ES z 13. októbra 2003 o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 96/61/ES (Ú. v. EÚ L 275, 25.10.2003, s. 32).

⁽¹⁹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/523 z 24. marca 2021, ktorým sa zriaďuje Program InvestEU a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2015/1017 (Ú. v. EÚ L 107, 26.3.2021, s. 30).

⁽²⁰⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/947 z 9. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa, mení a zrušuje rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 466/2014/EU a zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1601 a nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 480/2009 (Ú. v. EÚ L 209, 14.6.2021, s. 1).

- (42) Existujúce poznatky o náleziskách surovín v Únii a ich mapovanie pochádzajú z čias, keď zabezpečenie dodávok kritických surovín na vývoj strategických technológií nebolo prioritou. Nedostatok aktuálnych geologických informácií o kritických surovinách v Únii by mohlo ohroziť rozvoj ťažobných projektov, a tým oslabiť úsilie o zníženie rizík spojených s dodávkami a zabezpečenie fungovania vnútorného trhu. S cieľom získať a aktualizovať informácie o náleziskách kritických surovín by členské štáty mali, ak je to relevantné vzhľadom na geologické podmienky, vypracovať národné programy mapovania na účely všeobecného prieskumu kritických surovín a hlavných nerastných surovín, spolu s ktorými sa ťažia. To by malo zahŕňať opatrenia, ako sú geologické mapovanie, geochemické kampane, geovedné prieskumy, ako aj opätovné spracovanie existujúcich geovedných súborov údajov. Tým sa zvyšuje pravdepodobnosť lokalizácie nových ložísk, čo by zasa malo stimulovať investície do výskumu. V programoch prieskumu by sa malo zväziť aj využívanie nových prieskumných techník, ktoré umožňujú identifikovať náleziská vo väčšej hĺbke ako konvenčné techniky. S cieľom uľahčiť rozvoj ťažobných projektov by členské štáty mali zverejniť určité základné informácie získané v rámci ich príslušného národného programu prieskumu, a keď je to vhodné, využiť pritom rámec infraštruktúry pre priestorové informácie zriadený smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2007/2/ES⁽²¹⁾, pričom podrobnejšie informácie by mali poskytovať na požiadanie. Komisia by mala mať vydať usmernenia s cieľom podporiť harmonizovaný formát prieskumných programov.
- (43) Družicové údaje a služby vyplývajúce z pozorovania Zeme môžu podporiť úsilie o udržateľné hodnotové reťazce kritických surovín poskytovaním nepretržitého toku informácií, ktoré by mohli byť užitočné pre činnosti ako monitorovanie a riadenie ťažobných oblastí, posudzovanie environmentálnych a sociálno-ekonomických vplyvov či prieskum zdrojov nerastných surovín. Keďže prostredníctvom pozorovania Zeme možno získavať aj údaje o vzdialených a neprístupných oblastiach, členské štáty by pri vypracúvaní a vykonávaní svojich národných programov prieskumu mali túto technológiu zohľadňovať v čo najväčšej miere.
- (44) Hoci je na zaistenie zvýšenej bezpečnosti dodávok potrebné posilniť hodnotový reťazec kritických surovín v Únii, dodávateľské reťazce kritických surovín budú mať aj naďalej globálny charakter a budú vystavené vonkajším faktorom. Udalosti z nedávnej minulosti či zo súčasnosti, ako napríklad kríza spôsobená ochorením COVID-19 a nevyprovokovaná a neodôvodnená vojenská agresia voči Ukrajine, zdôraznili zraniteľnosť niektorých dodávateľských reťazcov Únie voči narušeniam. S cieľom zabezpečiť, aby priemyselné odvetvia Únie a členských štátov boli schopné predvídať narušenia dodávok a boli pripravené odolávať ich dôsledkom, by sa mali vypracovať opatrenia na posilnenie monitorovacej kapacity, koordináciu strategických zásob a posilnenie pripravenosti spoločností.
- (45) Členské štáty nedisponujú rovnakou kapacitou v oblasti informovanosti o rizikách a predvídaní rizík a nie všetky členské štáty majú zavedené osobitné štruktúry, ktoré monitorujú dodávateľské reťazce kritických surovín a mohli by informovať spoločnosti o možných rizikách narušenia dodávok. Podobne, hoci niektoré spoločnosti investovali do monitorovania svojich dodávateľských reťazcov, iné na to nemajú kapacitu. Vzhľadom na globálny rozmer dodávateľských reťazcov kritických surovín, ako aj na ich zložitosť by preto Komisia mala vypracovať špecializovaný monitorovací prehľad, v ktorom sa budú posudzovať riziká spojené s dodávkami kritických surovín a ktorý zabezpečí dostupnosť informácií získaných pre verejné orgány a súkromné subjekty, čím sa zvýšia synergie medzi členskými štátmi. S cieľom zabezpečiť, aby boli hodnotové reťazce Únie dostatočne pripravené na možné narušenia dodávok, ktoré môžu narušiť hospodársku súťaž a spôsobiť fragmentáciu vnútorného trhu, ako sú narušenia spôsobené geopolitickými konfliktmi, by Komisia mala vykonať stresové testy, v ktorých sa posúdi zraniteľnosť dodávateľských reťazcov strategických surovín a ich vystavenie rizikám spojeným s dodávkami. Členské štáty by mali k tejto činnosti prispieť, ak je to možné, vykonávaním takýchto stresových testov prostredníctvom svojich národných orgánov pre dodávky a informácie pôsobiacich v oblasti kritických surovín. Európska rada pre kritické suroviny by mala zabezpečiť koordináciu stresových testov vykonávaných Komisiou a členskými štátmi. Ak požadovaný stresový test týkajúci sa konkrétnej strategickú suroviny nedokáže vykonať žiadny členský štát, mala by ho vykonať samotná Komisia. Komisia by mala zároveň navrhnuť možné stratégie, ktoré môžu verejné orgány a súkromné subjekty prijať, aby zmiernili riziká spojené s dodávkami, napríklad stratégiu vytvárania strategických zásob alebo ďalšej diverzifikácie svojich dodávok. Na účely zhromažďovania informácií potrebných na vykonávanie opatrení monitorovania a stresových testov by Komisia mala koordinovať svoju činnosť s príslušnou stálou podskupinou Európskej rady pre kritické suroviny a členské štáty by mali identifikovať a monitorovať kľúčových účastníkov trhu.
- (46) Strategické zásoby sú dôležitým nástrojom na zmiernenie narušení dodávok, najmä pokiaľ ide o kritické suroviny. Hoci navrhovaný nástroj núdzovej pomoci pre jednotný trh v znení navrhnutom Komisiou by umožnil prípadný rozvoj takýchto strategických zásob v prípade aktivácie režimu obozretného dohľadu nad jednotným trhom, členské štáty a spoločnosti nemajú povinnosť vytvárať svoje strategické zásoby v predstihu pred narušením dodávok. Okrem toho neexistuje žiadny koordinačný mechanizmus v Únii, ktorý by umožnil vypracovanie spoločného posúdenia

⁽²¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/2/ES zo 14. marca 2007, ktorou sa zriaďuje Infraštruktúra pre priestorové informácie v Európskom spoločenstve (INSPIRE) (Ú. v. EÚ L 108, 25.4.2007, s. 1).

a analýzy možných prekryvaní a synergií. Z tohto dôvodu a vzhľadom na súčasný nedostatok relevantných informácií by ako prvý krok mali členské štáty Komisii poskytnúť informácie o prípadných strategických zásobách a ak takéto zásoby majú, o tom, či sú ich prevádzkovateľom verejné orgány alebo hospodárske subjekty v mene členských štátov. Takéto informácie by mali zahŕňať úrovne strategických zásob dostupných pre každú strategickú surovinu na súhrnnej úrovni, výhľad úrovni strategických zásob a pravidlá a postupy, ktorým tieto strategické zásoby podliehajú. Každá žiadosť by mala byť primeraná, mali by v nej byť zohľadnené náklady a úsilie potrebné na sprístupnenie údajov, ako aj jeho vplyv na národnú bezpečnosť a mali by v nej byť stanovené primerané lehoty na poskytnutie požadovaných informácií. Členské štáty by mali mať možnosť rozšíriť analýzu o informácie o strategických zásobách hospodárskych subjektov, hoci by takéto informácie neboli predmetom žiadosti. Komisia by mala s údajmi zaobchádzať bezpečným spôsobom a mala by uverejňovať len informácie na súhrnnej úrovni. Ako druhý krok by Komisia na základe získaných informácií mala navrhnúť referenčné hodnoty, ktorých dosiahnutie by sa malo považovať za bezpečnú úroveň strategických zásob v Únii, s prihliadnutím na celkovú ročnú spotrebu dotknutých strategických surovín v Únii. Európska rada pre kritické suroviny, konajúc po dohode s Komisiou, by mala byť na základe porovnania medzi existujúcimi strategickými zásobami a celkovými úrovňami strategických zásob strategických surovín v celej Únii schopná vydávať nezáväzná stanoviská adresované členským štátom týkajúce sa spôsobov zvyšovania konvergencie a podporovať členské štáty pri vytváraní ich strategických zásob. Európska rada pre kritické suroviny by pritom mala zväziť potrebu zachovať stimuly na rozvoj strategických zásob súkromnými alebo verejnými subjektmi využívajúcimi strategické suroviny.

- (47) S cieľom podporiť ďalšiu koordináciu by Komisia mala zaistiť, aby sa pred účasťou členských štátov na medzinárodných fórach, na ktorých sa môže rokovať o takýchto strategických zásobách, uskutočnili potrebné konzultácie s členskými štátmi, najmä prostredníctvom osobitnej stálej podskupiny Európskej rady pre kritické suroviny. Podobne s cieľom zvýšiť komplementárnosť medzi týmto nariadením a inými horizontálnymi alebo tematickými nástrojmi by Komisia mala zabezpečiť, aby sa získané a súhrnné informácie postupovali mechanizmom obozretného dohľadu alebo krízového riadenia, napríklad poradnej skupine pre navrhovaný nástroj núdzovej pomoci pre jednotný trh, Európskej rade pre polovodiče zriadenej nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1781⁽²²⁾, rade úradu HERA zriadenej rozhodnutím Komisie 2021/C 393 I/02⁽²³⁾ alebo Rade pre zdravotné krízy zriadenej nariadením Rady (EÚ) 2022/2372⁽²⁴⁾.
- (48) S cieľom zabezpečiť, aby boli veľké spoločnosti v Únii, ktoré vyrábajú strategické technológie a využívajú strategické suroviny, dostatočne pripravené čeliť narušeniam dodávok, by takéto spoločnosti mali v súvislosti so svojimi dodávateľskými reťazcami vykonať posúdenie rizika. Tým sa zabezpečí, aby zohľadnili riziká spojené s dodávkami strategických surovín a v prípade potreby vypracovali vhodné stratégie zmiernenia s cieľom lepšie sa pripraviť na prípadné narušenia dodávok. Takéto veľké spoločnosti by mali v rámci tohto posúdenia rizika zmapovať pôvod svojich strategických surovín, analyzovať faktory, ktoré by mohli vplyvať na ich dodávky, a posúdiť svoju zraniteľnosť voči narušeniam dodávok. V prípade, že sa zistí zraniteľnosť, by identifikované veľké spoločnosti mali vynaložiť úsilie na jej zmiernenie. Toto posúdenie rizika by malo vychádzať z údajov, ktoré spoločnosti získali od svojich dodávateľov, a ak takéto údaje nie sú k dispozícii, by malo vychádzať podľa možnosti z údajov, ktoré sú verejne dostupné alebo ktoré zverejnila Komisia. Členské štáty by mali mať možnosť požadovať, aby sa správa o tomto posúdení rizika postúpila predstavenstvám spoločností. S cieľom zohľadniť potrebu chrániť podnikové a obchodné tajomstvá a obmedziť expozíciu zraniteľnosti spoločností by táto správa nemala byť verejná. Uvedené opatrenia by mali viesť k ďalšiemu zväženiu nákladov vyplývajúcich z možných narušení dodávok bez toho, aby sa v nich predpisovali konkrétne stratégie zmiernenia.
- (49) Mnohé trhy so strategickými surovinami nie sú úplne transparentné a charakterizuje ich koncentrácia na strane dodávok, čo posilňuje vyjednávaciu pozíciu predajcov a zvyšuje ceny pre kupujúcich. S cieľom pomôcť znížiť ceny pre podniky usadené v Únii by Komisia mala vytvoriť systém, v ktorom budú môcť zainteresovaní kupujúci agregovať svoj dopyt. S cieľom zabrániť neprímeranému vplyvu na hospodársku súťaž na vnútornom trhu by Komisia po porade s Európskou radou pre kritické suroviny mala vykonať posúdenie vplyvu systému na trh v prípade každej strategickej suroviny pridanej do systému. Pri vývoji takéhoto systému by Komisia mala zohľadniť

⁽²²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1781 z 13. septembra 2023, ktorým sa zriaďuje rámec opatrení na posilnenie európskeho ekosystému polovodičov a mení nariadenie (EÚ) 2021/694 (akt o čipoch) (Ú. v. EÚ L 229, 18.9.2023, s. 1).

⁽²³⁾ Rozhodnutie Komisie 2021/C 393 I/02 zo 16. septembra 2021, ktorým sa zriaďuje Úrad pre pripravenosť a reakcie na núdzové zdravotné situácie (Ú. v. EÚ C 393 I, 29.9.2021, s. 3).

⁽²⁴⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/2372 z 24. októbra 2022 o rámci opatrení na zabezpečenie dodávok prostriedkov zdravotníckych protipatrení dôležitých v krízovej situácii v prípade núdzovej situácie v oblasti verejného zdravia na úrovni Únie (Ú. v. EÚ L 314, 6.12.2022, s. 64).

skúsenosti získané pri podobnom úsilí, najmä pokiaľ ide o spoločný nákup plynu, ako sa stanovuje v nariadení Rady (EÚ) 2022/2576⁽²⁵⁾. Všetky opatrenia v rámci tohto mechanizmu by mali byť zlučiteľné s právom Únie v oblasti hospodárskej súťaže.

- (50) Ustanovenia o monitorovaní a strategických zásobách začlenené do tohto nariadenia nezahŕňajú harmonizáciu vnútroštátnych zákonov a iných právnych predpisov a nenahrádzajú sa nimi existujúce mechanizmy. Stimuly v oblasti monitorovania a pripravenosti na riziká by mali byť v súlade s právom Únie. Legislatívne akty Únie, ako je navrhovaný nástroj núdzovej pomoci pre jednotný trh zameraný na predvídanie kríz ovplyvňujúcich fungovanie vnútorného trhu, ich zmierňovanie a reakciu na ne alebo nariadenie (EÚ) 2022/2372 by sa mohli v prípade krízy alebo hrozby uplatňovať na strategické a kritické suroviny, pokiaľ dané suroviny patria do rozsahu pôsobnosti takýchto legislatívnych aktov. Komisia by mala zabezpečiť komplementárnosť a súdržnosť medzi týmto nariadením a krízovými nástrojmi Únie prostredníctvom výmeny informácií medzi príslušnými poradnými a riadiacimi orgánmi zriadenými uvedenými legislatívnymi aktmi.
- (51) Väčšinu kritických surovín tvoria kovy, ktoré možno v zásade recyklovať donekonečna, aj keď v niektorých prípadoch môže dochádzať k poklesu ich kvality. To ponúka príležitosť prejsť na skutočne obehové hospodárstvo v kontexte zelenej transformácie a zároveň zvýšiť dostupnosť kritických surovín, a tým prispieť k zaisteniu bezpečnosti dodávok. Po počiatkovej fáze rýchleho rastu dopytu po kritických surovinách pre nové technológie, v ktorej bude prevládajúcim zdrojom naďalej ťažba a spracovanie primárnych surovín, by mala recyklácia čoraz väčšmi znížiť potrebu ťažby primárnych surovín a s ňou súvisiace vplyvy. To by sa malo uskutočniť pri súčasnom zachovaní vysokej úrovne recyklačnej kapacity Únie prostredníctvom silného trhu s druhotnými kritickými surovinami. V súčasnosti je však miera recyklácie najkritickejších surovín nízka, pričom toky odpadu, ako sú batérie, elektrické a elektronické zariadenia a vozidlá sa prepravujú na recykláciu do tretích krajín. Recyklačné systémy a technológie často nie sú prispôbené osobitným vlastnostiam týchto surovín. Pri znižovaní potreby kritických surovín, znižovaní rizika nedostatku dodávok a rozvoji recyklačných technológií na riadne a bezpečné získavanie kritických surovín z odpadu zohráva významnú úlohu inovácia. Preto je potrebné prijať rýchle opatrenia na riešenie rôznych faktorov, ktoré brzdia potenciál obehovosti.
- (52) Členské štáty si ponechávajú dôležité právomoci v oblasti obehovosti, napríklad v oblasti systémov zberu a spracovania odpadu. Uvedené právomoci by sa mali využiť na zvýšenie miery zberu a recyklácie tokov odpadu s vysokým potenciálom zhodnocovania kritických surovín vrátane elektronického odpadu, pričom by sa mali využiť napríklad finančné stimuly ako zľavy, peňažné odmeny alebo systémy vratných záloh, pri súčasnom zachovaní integrity vnútorného trhu. S cieľom zvýšiť využívanie druhotných kritických surovín by to mohlo zahŕňať diferencované poplatky v rámci zodpovednosti výrobcov za predpokladu, že takéto poplatky existujú vo vnútroštátnom práve, a to v prospech výrobcov, ktoré obsahujú väčší podiel druhotných kritických surovín zhodnotených z odpadu recyklovaného v súlade s environmentálnymi normami stanovenými v práve Únie. Takéto druhotné kritické suroviny zhodnotené z odpadu by mali zahŕňať zhodnocovanie vykonávané podľa noriem tretej krajiny, ktoré poskytujú ochranu rovnocennú s ochranou, ktorú poskytujú normy Únie. K zmenám by mali pristúpiť aj orgány členských štátov vo svojej pozícii nákupcov kritických surovín a výrobcov, ktoré ich obsahujú, a národné programy v oblasti výskumu a inovácií by mali prinášať významné zdroje na zvýšenie úrovne poznatkov a technológií v záujme obehovosti kritických surovín, ako aj materiálovej efektívnosti. Napokon by členské štáty mali podporovať zhodnocovanie kritických surovín z ťažobného odpadu zlepšením dostupnosti informácií a riešením právnych, hospodárskych a technických prekážok. Jedným z možných riešení, ktoré by členské štáty mali preskúmať, sú mechanizmy rozdelenia rizika medzi hospodárske subjekty a členské štáty s cieľom podporiť zhodnocovanie z uzavretých zariadení na nakladanie s odpadmi. Európska rada pre kritické suroviny by tiež mala uľahčovať výmenu najlepších postupov medzi členskými štátmi, pokiaľ ide o navrhovanie a vykonávanie ich národných programov.
- (53) V mnohých regiónoch Únie sa v minulosti ťažili suroviny, z čoho vyplývajú značné množstvá ťažobného odpadu v uzavretých zariadeniach, ktoré vo všeobecnosti neboli predmetom analýz z hľadiska potenciálu kritických surovín, keďže ich hospodársky význam stúpol len nedávno. Zhodnocovanie kritických surovín zo zariadení na nakladanie s ťažobným odpadom má potenciál zvýšiť kapacitu Únie a zároveň vytvoriť hospodársku hodnotu a zamestnanosť v regiónoch s banskou históriou, ktoré sú často poznačené odpriemyselnosťou a úpadkom. Skutočnosť, že obsahu kritických surovín, najmä pokiaľ ide o uzavreté zariadenia na nakladanie s odpadmi, sa venuje málo pozornosti, ako aj nedostatok informácií v tomto smere predstavujú hlavnú prekážku pre rozsiahlejšie využívanie potenciálu ťažobného odpadu z pohľadu kritických surovín.

⁽²⁵⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/2576 z 19. decembra 2022 o posilnení solidarity prostredníctvom lepšej koordinácie nákupu plynu, spoľahlivých referenčných cien a cezhraničnej výmeny plynu (Ú. v. EÚ L 335, 29.12.2022, s. 1).

- (54) Zhodnocovanie kritických surovín zo zariadení na nakladanie s ťažobným odpadom by malo byť súčasťou valorizovania príslušných zariadení na nakladanie s odpadmi. V smernici 2006/21/ES sa stanovujú prísne požiadavky na ochranu životného prostredia a ľudského zdravia pri nakladaní s odpadmi v ťažobnom priemysle. Zatiaľ čo tieto prísne požiadavky by mali ostať zachované, je vhodné zaviesť doplňujúce opatrenia na maximalizáciu zhodnocovania kritických surovín z ťažobného odpadu.
- (55) Hospodárske subjekty prevádzkujúce existujúce aj nové zariadenia na nakladanie s ťažobným odpadom by mali vykonať štúdiu predbežného ekonomického posúdenia týkajúcu sa zhodnocovania kritických surovín z ťažobného odpadu nachádzajúceho sa v danej lokalite a z takéhoto vzniknutého odpadu. V súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva stanovenou v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES⁽²⁶⁾ by sa malo uprednostňovať predchádzanie vzniku odpadu obsahujúceho kritické suroviny tým, že z vyťaženého objemu sa najskôr extrahujú kritické suroviny a až potom sa tento objem stane odpadom. Pri vypracúvaní tejto štúdie by hospodárske subjekty mali zhromažďovať potrebné informácie vrátane koncentrácií a množstiev kritických surovín v ťažobnom odpade a mali by vykonať posúdenie viacerých možností týkajúcich sa procesov, operácií alebo obchodných dojednaní, ktoré by umožnili hospodársky životaschopné zhodnocovanie kritických surovín. Táto povinnosť dopĺňa povinnosti stanovené v smernici 2006/21/ES a vo vnútroštátnych opatreniach, ktorými sa transponuje uvedená smernica, a je priamo uplatniteľná. Hospodárske subjekty a príslušné orgány by sa pri jej plnení mali usilovať minimalizovať administratívnu záťaž a v čo najväčšej miere integrovať postupy.
- (56) Na riešenie súčasného nedostatku informácií o potenciáli uzavretých zariadení na nakladanie s ťažobným odpadom z pohľadu kritických surovín by členské štáty mali v súlade s pravidlami hospodárskej súťaže Únie vypracovať databázu obsahujúcu všetky informácie relevantné pre podporu zhodnocovania, najmä o množstvách a koncentráciách kritických surovín v zariadeniach na nakladanie s ťažobným odpadom. Tieto informácie by mali byť verejne dostupné v používateľsky ústretovej a digitálnej forme umožňujúcej prístup k podrobnejším technickým informáciám. V záujme uľahčenia používateľsky ústretového prístupu k informáciám by členské štáty mali napríklad zabezpečiť kontaktné miesto, ktoré umožní podrobnejšiu výmenu informácií s potenciálnymi navrhovateľmi projektov v oblasti zhodnocovania kritických surovín. Databáza by mala byť navrhnutá tak, aby umožnila potenciálnym predkladateľom projektov ľahko určiť zariadenia s vysokým potenciálom hospodársky životaschopného zhodnocovania. S cieľom sústrediť obmedzené zdroje by členské štáty mali pri zhromažďovaní informácií uplatňovať odstupňovaný prístup a náročnejšie kroky zhromažďovania informácií vykonávať len v prípade najslubnejších zariadení. Činnosti zhromažďovania informácií by mali byť zamerané na poskytovanie presných a reprezentatívnych informácií o zariadeniach na nakladanie s ťažobným odpadom a na získanie čo najlepšieho ukazovateľa potenciálu zhodnocovania kritických surovín.
- (57) Permanentné magnety sú súčasťou širokej škály výrobkov, spomedzi ktorých možno najväčší význam a najprudší rast využitia pripísať veterným turbínam a elektrickým vozidlám, ale nachádzajú sa aj v ďalších výrobkoch, napríklad v zariadeniach na zobrazovaciu magnetickú rezonanciu, priemyselných robotoch, ľahkých dopravných prostriedkoch, zariadeniach na výrobu chladu, tepelných čerpadlách, elektromotoroch, priemyselných elektrických čerpadlách, automatických práčkach, bubnových sušičkách, mikrovlnných rúrach, vo vysávačoch a v umývačkách riadu, ktoré obsahujú značné množstvá, ktoré sa oplatí zhodnocovať. Malo by sa to týkať aj elektromotorov, keď sú súčasťou iných výrobkov. Väčšina permanentných magnetov, najmä tých najvýkonnejších typov, obsahuje kritické suroviny ako neodým, praeodým, dysprózium a terbium, bór, samárium, nikel alebo kobalt. Dajú sa recyklovať, ale v súčasnosti sa v Únii recyklujú len v malom rozsahu alebo v kontexte výskumných projektov. Permanentné magnety by preto mali byť prioritným výrobkom z hľadiska zvyšovania obehovosti, čím sa podporí sekundárny trh s permanentnými magnetmi a zaistí sa bezpečnosť dodávok kritických surovín.
- (58) Predpokladom účinnej recyklácie permanentných magnetov je prístup recyklátorov k potrebným informáciám o množstve, type a chemickom zložení permanentných magnetov vo výrobku, ich umiestnení a použitej povrchovej úprave, lepidlách a aditívach, ako aj k informáciám o tom, ako možno permanentné magnety z výrobku bezpečne odstrániť. Okrem toho, aby mali projekty v oblasti recyklácie permanentných magnetov zdôvodnenie, permanentné magnety obsiahnuté vo výrobkoch uvádzaných na trh Únie by mali postupom času obsahovať čoraz väčšie množstvo recyklovaných surovín. Kým v prvej fáze sa zabezpečí transparentnosť recyklovaného obsahu, po osobitnom posúdení primeranej úrovne a pravdepodobných vplyvov by sa mal stanoviť minimálny recyklovaný obsah.
- (59) Kritické suroviny predávané na trhu Únie sú často certifikované, pokiaľ ide o udržateľnosť ich výrobného a dodávateľského reťazca. Certifikáciu možno získať v rámci širokej škály dostupných verejných a súkromných systémov certifikácie, ktoré sa odlišujú rozsahom a úrovňou prísnosti, čo môže vytvárať neprehľadnú situáciu, pokiaľ ide o povahu a pravdivosť tvrdení o relatívnej udržateľnosti kritických surovín uvádzaných na trh Únie na

⁽²⁶⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES z 19. novembra 2008 o odpade a o zrušení určitých smerníc (Ú. v. EÚ L 312, 22.11.2008, s. 3).

základe takejto certifikácie. Komisia by mala byť splnomocnená prijímať vykonávacie akty na uznávanie systémov certifikácie, ktoré by sa mali považovať za dôveryhodné, vďaka čomu by príslušné orgány a účastníci trhu získali spoločné východisko pri posudzovaní udržateľnosti kritických surovín. Uznávať by sa mali len systémy certifikácie, ktoré obsahujú ustanovenia o nezávislom overovaní treťou stranou a monitorovaní súladu. Pokiaľ ide o ochranu životného prostredia, systémy certifikácie by sa mali vzťahovať na riziká súvisiace napríklad s ovzduším, vodou, pôdou, biodiverzitou a nakladaním s odpadom. Požiadavky týkajúce sa všetkých rozmerov udržateľnosti by mali zabezpečiť vysokú úroveň sociálnej a environmentálnej ochrany a mali by byť v súlade s právom Únie alebo medzinárodnými nástrojmi uvedenými v prílohe. V záujme zaistenia efektívnych postupov by predkladatelia projektov, ktorí žiadajú o uznanie svojich projektov za strategické projekty, mali mať možnosť preukázať na základe účasti na uznanom systéme certifikácie ako relevantného dôkazu, že ich projekt sa realizuje udržateľným spôsobom, a tým prispieva k bezpečným a udržateľným dodávkam kritických surovín. Pri využívaní tejto možnosti by sa uznané systémy certifikácie mali vzťahovať na všetky rozmery udržateľnosti. Pri uznávaní takýchto systémov certifikácie by Komisia mala zohľadniť skúsenosti získané pri posudzovaní systémov certifikácie v kontexte iných legislatívnych aktov Únie, najmä pokiaľ ide o posudzovanie podobných systémov v kontexte nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/821⁽²⁷⁾ a (EÚ) 2023/1542⁽²⁸⁾.

- (60) S produkciou kritických surovín v rôznych fázach hodnotového reťazca sa spájajú vplyvy na životné prostredie, či už v súvislosti s klímou, vodou, pôdou, faunou, alebo flórou. S cieľom obmedziť takéto škody a stimulovať produkciu udržateľnejších kritických surovín by Komisia mala byť splnomocnená vypracovať systém na výpočet environmentálnej stopy kritických surovín vrátane procesu overovania s cieľom zabezpečiť, aby sa v prípade kritických surovín uvedených na trh Únie verejne uvádzali informácie o takejto stope, a uľahčenie obchodu kritických surovín. Systém by mal vychádzať zo zohľadnenia vedecky podložených metód posudzovania a príslušných medzinárodných noriem v oblasti posudzovania životného cyklu. Požiadavka uvádzať environmentálnu stopu kritických surovín by sa mala uplatňovať len v prípadoch, keď sa na základe osobitného posúdenia dospelo k záveru, že by to prispelo k plneniu cieľov Únie v oblasti klímy a životného prostredia uľahčením obstarávania kritických surovín s nižšou environmentálnou stopou a že by to nemalo neúmerný vplyv na obchodné toky a hospodárske náklady. Po prijatí príslušných pravidiel výpočtu by Komisia mala vytvoriť výkonnostné triedy kritických surovín, na základe čoho budú môcť potenciálni kupujúci ľahko porovnať relatívnu environmentálnu stopu dostupných kritických surovín a čo nasmeruje trh k udržateľnejším surovinám. Predajcovia kritických surovín by mali zabezpečiť, aby ich zákazníci mali k dispozícii vyhlásenie o environmentálnej stope. Transparentnosť relatívnej stopy kritických surovín uvádzaných na trh Únie by mohla takisto prispieť k ďalším politikám na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni, ako sú stimuly alebo kritériá zeleného verejného obstarávania, čím sa podporí produkcia kritických surovín s menšími vplyvmi na životné prostredie.
- (61) Metódy environmentálnej stopy stanovené v odporúčaní Komisie (EÚ) 2021/2279⁽²⁹⁾ predstavujú vhodný základ na vypracovanie relevantných pravidiel výpočtu. Opierajú sa o vedecky podložené metódy posudzovania, ktoré zohľadňujú vývoj na medzinárodnej úrovni a zahŕňajú vplyvy na životné prostredie vrátane zmeny klímy a vplyvov súvisiacich s vodou, ovzduším, pôdou, so zdrojmi, s využívaním pôdy a toxicitou.
- (62) Zodpovedný výrobca by mal posúdiť súlad výrobkov alebo kritických surovín s požiadavkami na zlepšenie obchodu permanentných magnetov a s vyhlásením o environmentálnej stope kritických surovín pred ich uvedením na trh a príslušné vnútroštátne orgány by tieto požiadavky mali účinne presadzovať. Uvedenú výzvu majú riešiť ustanovenia o zhode a dohľade nad trhom stanovené podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1020⁽³⁰⁾ a smernice 2009/125/ES, a preto by sa mali uplatňovať aj na uvedené požiadavky. Komisia by preto mala byť splnomocnená prijímať delegované akty s cieľom doplniť toto nariadenie, aby sa zabezpečilo, že uvedené ustanovenia sa budú uplatňovať v relevantných prípadoch v kontexte tohto nariadenia. S cieľom lepšie zaistiť

⁽²⁷⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/821 zo 17. mája 2017, ktorým sa ustanovujú povinnosti náležitej starostlivosti v dodávateľskom reťazci dovozcov Únie dovážajúcich cín, tantal a volfrám, ich rudy a zlato s pôvodom v oblastiach zasiahnutých konfliktom a vo vysokorizikových oblastiach (Ú. v. EÚ L 130, 19.5.2017, s. 1).

⁽²⁸⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1542 z 12. júla 2023 o batériách a odpadových batériách, ktorým sa mení smernica 2008/98/ES a nariadenie (EÚ) 2019/1020 a zrušuje smernica 2006/66/ES (Ú. v. EÚ L 191, 28.7.2023, s. 1).

⁽²⁹⁾ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2021/2279 z 15. decembra 2021 týkajúce sa používania metód environmentálnej stopy na meranie a oznamovanie environmentálnych vlastností produktov a environmentálneho správania organizácií počas ich životného cyklu (Ú. v. EÚ L 471, 30.12.2021, s. 1).

⁽³⁰⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1020 z 20. júna 2019 o dohľade nad trhom a súlade výrobkov a o zmene smernice 2004/42/ES a nariadení (ES) č. 765/2008 a (EÚ) č. 305/2011 (Ú. v. EÚ L 169, 25.6.2019, s. 1).

optimálne využívanie existujúcich regulačných rámcov by sa súlad výrobkov, ktoré podliehajú typovému schváleniu podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/858⁽³¹⁾ alebo nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 168/2013⁽³²⁾, mal presadzovať prostredníctvom existujúceho systému typového schvaľovania.

- (63) Komisia by mala požiadať jednu alebo viaceré európske normalizačné organizácie v súlade s článkom 10 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1025/2012⁽³³⁾, aby vypracovali európske normy na podporu cieľov tohto nariadenia.
- (64) Únia uzavrela strategické partnerstvá s tretími krajinami týkajúce sa surovín s cieľom vykonávať akčný plán pre kritické suroviny z roku 2020. V záujme diverzifikácie dodávok by sa v tomto úsilí malo pokračovať. S cieľom vytvoriť a zabezpečiť súdržný rámec na uzatváranie budúcich strategických partnerstiev by členské štáty a Komisia mali v rámci svojej spolupráce s Európskou radou pre kritické suroviny prerokovať okrem iného aj to, či existujúce partnerstvá dosahujú zamýšľané ciele, prioritizovanie tretích krajín na uzavretie nových partnerstiev, obsah takýchto partnerstiev a ich konzistentnosť a potenciálne synergie s dvojstrannou spoluprácou členských štátov s príslušnými tretími krajinami. Malo by sa tak stať bez toho, aby boli dotknuté výsady Rady v súlade so zmluvami. Únia by sa mala v súlade so svojou stratégiou Global Gateway usilovať o vzájomne prospešné partnerstvá s rozvíjajúcimi sa trhmi a rozvojovými hospodárstvami, ktoré prispievajú k diverzifikácii jej dodávateľských reťazcov surovín a zároveň prinášajú pridanú hodnotu z hľadiska produkcie v uvedených krajinách.
- (65) Strategické projekty v tretích krajinách, najmä v prípade absencie strategického partnerstva, môžu byť pre investorov obzvlášť riskantné a často vo veľkej miere závisia od politickej podpory v tretej krajine. Tento problém možno zmierniť prostredníctvom zvýšeného rozdelenia rizika medzi zainteresované podniky, ktoré konajú v strategickom záujme Únie. Podpora by sa preto mala poskytovať aj s cieľom umožniť podnikom, a to aj vtedy, keď konajú ako konzorciá, bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie článku 101 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), prístup na trhy v tretích krajinách, na ktoré sa nevzťahuje strategické partnerstvo alebo dohoda o voľnom obchode. Takáto podpora by mohla zahŕňať zabezpečenie podpornej siete s cieľom pomôcť im nadviazať kontakt v príslušnej tretej krajine a získať informácie o miestnych a regionálnych podmienkach.
- (66) Nedostatočný pokrok pri dosahovaní cieľov a referenčných hodnôt týkajúcich sa kapacít a diverzifikácie stanovených v tomto nariadení by mohol naznačovať potrebu prijatia dodatočných opatrení. Komisia by preto mala monitorovať pokrok pri dosahovaní týchto cieľov a referenčných hodnôt.
- (67) V záujme minimalizovania administratívnej záťaže pre členské štáty by sa mali zjednodušiť rôzne povinnosti podávania správ a Komisia by mala vypracovať vzor, ktorý členským štátom umožní plniť si povinnosti podávania správ v súvislosti s projektmi, prieskumom, monitorovaním alebo so strategickými zásobami v rámci pravidelne zverejňovaného jednotného dokumentu, ktorý môže podliehať dôvernému zaobchádzaniu alebo obmedzenému prístupu.
- (68) Na zabezpečenie dôveryhodnej a konštruktívnej spolupráce príslušných orgánov na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni by mali všetky strany zapojené do uplatňovania tohto nariadenia rešpektovať dôvernú informácií a údajov získaných pri plnení svojich úloh. Komisia a príslušné vnútroštátne orgány, ich úradníci, zamestnanci a ostatné osoby pracujúce pod dohľadom uvedených orgánov, ako aj úradníci a zamestnanci iných orgánov členských štátov by nemali zverejňovať získané alebo vymieňané informácie podľa tohto nariadenia, ak sa na takéto informácie vzťahuje povinnosť zachovania služobného tajomstva. Malo by sa to vzťahovať aj na Európsku radu pre kritické suroviny. Údaje získané podľa tohto nariadenia by sa mali spracúvať a uchovávať v zabezpečenom prostredí.

⁽³¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/858 z 30. mája 2018 o schvaľovaní motorových vozidiel a ich prípojných vozidiel, ako aj systémov, komponentov a samostatných technických jednotiek určených pre takéto vozidlá a o dohľade nad trhom s nimi, ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 715/2007 a (ES) č. 595/2009 a zrušuje smernica 2007/46/ES (Ú. v. EÚ L 151, 14.6.2018, s. 1).

⁽³²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 168/2013 z 15. januára 2013 o schvaľovaní a dohľade nad trhom dvoj- alebo trojkolesových vozidiel a štvorkoliek (Ú. v. EÚ L 60, 2.3.2013, s. 52).

⁽³³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1025/2012 z 25. októbra 2012 o európskej normalizácii, ktorým sa menia a dopĺňajú smernice Rady 89/686/EHS a 93/15/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/9/ES, 94/25/ES, 95/16/ES, 97/23/ES, 98/34/ES, 2004/22/ES, 2007/23/ES, 2009/23/ES a 2009/105/ES a ktorým sa zrušuje rozhodnutie Rady 87/95/EHS a rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1673/2006/ES (Ú. v. EÚ L 316, 14.11.2012, s. 12).

- (69) Na Komisiu by sa mala delegovať právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 ZFEÚ s cieľom aktualizovať zoznamy strategických a kritických surovín, stanoviť referenčné hodnoty recyklačnej kapacity Únie na základe strategických surovín dostupných v odpade, prispôbiť prvky a dôkazy, ktoré sa majú zohľadniť pri posudzovaní splnenia kritérií uznávania strategických projektov, stanoviť minimálne podiely neodýmu, dysprózia, praeodymu, terbia, bóru, samária, niklu a kobaltu zhodnotených z odpadu po spotrebe, ktoré musia byť prítomné v permanentnom magnete začlenenom do určitých výrobkov, stanoviť pravidlá výpočtu a overovania environmentálnej stopy rôznych kritických surovín a stanoviť výkonnostné triedy environmentálnej stopy pre rôzne kritické suroviny. Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj na úrovni expertov, a aby sa tieto konzultácie viedli v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva⁽³⁴⁾. Predovšetkým v záujme rovnakého zastúpenia pri príprave delegovaných aktov sa všetky dokumenty doručujú Európskemu parlamentu a Rade v rovnakom čase ako expertom z členských štátov, a experti Európskeho parlamentu a Rady majú systematicky prístup na zasadnutia skupín expertov Komisie, ktoré sa zaoberajú prípravou delegovaných aktov.
- (70) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci v súvislosti s: a) určením vzorov, ktoré sa majú používať na účely žiadostí o uznanie strategických projektov, správ o pokroku týkajúcich sa strategických projektov, národných programov prieskumu a na účely podávania správ členskými štátmi v súvislosti s prieskumom, monitorovaním, so strategickými zásobami a s obehovosťou; b) určením výrobkov, komponentov a tokov odpadu, ktoré sa majú považovať za výrobky, komponenty a toky odpadu s relevantným potenciálom zhodnocovania kritických surovín; a c) vymedzením kritérií na uznanie systémov týkajúcich sa udržateľnosti kritických surovín a ich uplatňovaním. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011⁽³⁵⁾.
- (71) S cieľom zabezpečiť plnenie povinností stanovených v tomto nariadení by členské štáty mali stanoviť sankcie, ktoré sa majú uložiť podnikom, ktoré si neplnia povinnosti týkajúce sa okrem iného pripravenosti na riziká, podávania správ v súvislosti s projektmi a informácií o recyklovateľnosti. Preto je potrebné, aby členské štáty pre prípad nedodržania súladu s týmto nariadením stanovili vo vnútroštátnom práve účinné, primerané a odrádzajúce sankcie. Je tiež potrebné, aby členské štáty zabezpečili, aby predkladatelia projektov mali v prípade potreby prístup k správne alebo súdne preskúmaniu v súlade s vnútroštátnym právom.
- (72) Komisia by mala vykonať hodnotenie tohto nariadenia. Podľa odseku 22 Medziinštitucionálnej dohody o lepšej tvorbe práva by toto hodnotenie malo byť založené na piatich kritériách, a to efektívnosti, účinnosti, relevantnosti, súdržnosti a pridanej hodnote Únie, a malo by poskytovať základ pre posúdenie vplyvu ďalších možných opatrení. Komisia by mala Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru predložiť správu o vykonávaní tohto nariadenia a pokroku pri dosahovaní jeho cieľov vrátane referenčných hodnôt týkajúcich sa kapacity a diverzifikácie. V správe by sa mala na základe vykonávania opatrení týkajúcich sa transparentnosti environmentálnej stopy kritických surovín posúdiť aj vhodnosť stanovenia maximálnych prahových hodnôt týkajúcich sa environmentálnej stopy. Komisia by mala vyhodnotiť aj potrebu referenčných hodnôt týkajúcich sa rokov 2040 a 2050 a jednotlivých strategických surovín, súlad medzi týmto nariadením a právom Únie v oblasti životného prostredia, najmä v súvislosti s prioritným statusom strategických projektov, vplyv systému spoločného nákupu vytvoreného podľa tohto nariadenia na hospodársku súťaž na vnútornom trhu a vhodnosť zavedenia ďalších opatrení na zvýšenie zberu, triedenia a spracovania odpadu, najmä vzhľadom na kovový šrot.
- (73) Pokiaľ ktorékoľvek z opatrení plánovaných v tomto nariadení bude predstavovať štátnu pomoc, ustanoveniami týkajúcimi sa takýchto opatrení nie je dotknuté uplatňovanie článkov 107 a 108 ZFEÚ.
- (74) Keďže ciele tohto nariadenia, a to zlepšenie fungovania vnútorného trhu vytvorením rámca na zabezpečenie prístupu Únie k bezpečným, odolným a udržateľným dodávkam kritických surovín, a to aj podporou efektívnosti a obehovosti v celom hodnotovom reťazci, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodov ich rozsahu a dôsledkov ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov,

⁽³⁴⁾ Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽³⁵⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

KAPITOLA 1
VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Predmet úpravy a ciele

1. Všeobecným cieľom tohto nariadenia je zlepšiť fungovanie vnútorného trhu zavedením rámca na zabezpečenie prístupu Únie k bezpečným, odolným a udržateľným dodávkam kritických surovín, a to aj podporou efektívnosti a obehovosti v celom hodnotovom reťazci.
2. V záujme splnenia všeobecného cieľa uvedeného v odseku 1 sa v tomto nariadení stanovujú opatrenia zamerané na:
 - a) zníženie rizika narušení dodávok v súvislosti s kritickými surovinami, ktoré môžu narušiť hospodársku súťaž a spôsobiť fragmentáciu vnútorného trhu, najmä identifikovaním a podporou strategických projektov, ktoré prispievajú k zníženiu závislosti a diverzifikácii dovozu, a vynaložením úsilia o stimulovanie technologického pokroku a efektívneho využívania zdrojov s cieľom zmierniť očakávaný nárast spotreby kritických surovín v Únii;
 - b) zlepšenie schopnosti Únie monitorovať a zmiernovať riziko spojené s dodávkami kritických surovín;
 - c) zabezpečenie voľného pohybu kritických surovín a výrobkov obsahujúcich kritické suroviny uvedených na trh Únie a zároveň vysokej úrovne ochrany životného prostredia a udržateľnosti, a to aj zvýšením ich obehovosti.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „surovina“ je látka v spracovanom alebo nespracovanom stave používaná ako vstup na výrobu medziproduktov alebo konečných výrobkov s výnimkou látok, ktoré sa prevažne používajú ako potraviny, krmivá alebo spaľovacie palivá;
2. „hodnotový reťazec surovín“ sú všetky činnosti a procesy súvisiace s prieskumom, ťažbou, so spracovaním a s recykláciou surovín;
3. „prieskum“ sú všetky činnosti zamerané na identifikáciu a určenie vlastností nálezísk nerastných surovín;
4. „ťažba“ je ťažba rúd, nerastných surovín a rastlinných produktov z ich pôvodného zdroja, a to ako hlavného alebo vedľajšieho produktu, vrátane ťažby z nálezísk nerastných surovín pod zemou, nálezísk nerastných surovín pod vodou a vo vode, a zo soľanky a z dreva;
5. „ťažobná kapacita Únie“ je súhrn maximálnych ročných objemov produkcie ťažobných operácií vykonávaných v Únii zameraných na získavanie rúd, nerastných surovín, rastlinných produktov a koncentrátov obsahujúcich strategické suroviny vrátane spracovateľských operácií, ktoré zvyčajne prebiehajú v ťažobnej lokalite alebo v jej blízkosti;
6. „náleziská nerastných surovín“ sú akékoľvek nerastné suroviny jednotlivo alebo kombinácia nerastných surovín, ktoré sa vyskytujú v množstve alebo ložisku a ktoré by mohli byť predmetom hospodárskeho záujmu;
7. „zásoby“ sú všetky náleziská nerastných surovín umožňujúce hospodársky životaschopnú ťažbu v konkrétnom kontexte trhu;
8. „spracovanie“ sú všetky fyzikálne, chemické a biologické procesy používané pri transformácii suroviny z rúd, nerastných surovín, rastlinných produktov alebo odpadu na čisté kovy, zliatiny alebo iné hospodársky použiteľné formy vrátane zušľachtovania, oddeľovania, tavenia a rafinácie, no s výnimkou obrábania kovov a ďalšej transformácie na medziprodukty a konečné výrobky;
9. „spracovateľská kapacita Únie“ je súhrn maximálnych ročných objemov produkcie spracovateľských operácií vykonávaných v Únii zameraných na strategické suroviny s vylúčením operácií, ktoré zvyčajne prebiehajú v ťažobnej lokalite alebo v jej blízkosti;

10. „recyklácia“ je recyklácia v zmysle vymedzenia v článku 3 bode 17 smernice 2008/98/ES;
11. „recyklačná kapacita Únie“ je súhrn maximálnych ročných objemov produkcie recyklačných operácií vykonávaných v Únii zameraných na strategické suroviny po opätovnom spracovaní vrátane triedenia a predúpravy odpadu a jeho spracovania na druhotné suroviny;
12. „ročná spotreba strategických surovín“ je súhrnné množstvo strategických surovín v spracovanej forme spotrebovaných podnikmi usadenými v Únii s výnimkou strategických surovín obsiahnutých v medziproduktoch alebo konečných výrobkoch uvedených na trh Únie;
13. „riziko spojené s dodávkami“ je riziko spojené s dodávkami vypočítané v súlade s oddielom 2 prílohy II;
14. „projekt v oblasti kritických surovín“ je akékoľvek plánované zariadenie alebo plánované významné rozšírenie či zmena účelu existujúceho zariadenia, ktoré pôsobí v oblasti ťažby, spracovania alebo recyklácie kritických surovín;
15. „odberateľ“ je podnik, ktorý uzavrel s predkladateľom projektu dohodu o odbere;
16. „dohoda o odbere“ je akékoľvek zmluvné dojednanie medzi podnikom a predkladateľom projektu, ktoré obsahuje buď záväzok podniku obstarávať počas určitého obdobia časť surovín vyrobených v rámci konkrétneho projektu v oblasti surovín, alebo záväzok predkladateľa projektu poskytnúť podniku takúto možnosť;
17. „predkladateľ projektu“ je akýkoľvek podnik alebo konzorcium podnikov, ktoré rozvíjajú projekt v oblasti surovín;
18. „postup udeľovania povolení“ je proces, ktorý zahŕňa všetky príslušné povolenia na výstavbu a prevádzku projektu v oblasti kritických surovín vrátane stavebných povolení, povolení súvisiacich s chemikáliami a povolení na pripojenie do sústavy, ako aj environmentálnych posúdení a povolení, ak sa vyžadujú, a ktorý zahŕňa všetky žiadosti a postupy od potvrdenia úplnosti žiadosti až po oznámenie komplexného rozhodnutia o výsledku postupu príslušným jednotným kontaktným miestom;
19. „komplexné rozhodnutie“ je rozhodnutie alebo súbor rozhodnutí prijatých orgánmi členských štátov, v ktorom sa stanovuje, či je predkladateľ projektu oprávnený realizovať projekt v oblasti kritických surovín, pričom tým nie je dotknuté žiadne rozhodnutie prijaté v rámci odvolacieho konania;
20. „národný program“ je národný program alebo súbor programov, ktoré sa vzťahujú na celé územie a ktoré vypracovali a prijali príslušné vnútroštátne alebo regionálne orgány;
21. „všeobecný prieskum“ je prieskum na vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni s výnimkou cieleného prieskumu;
22. „cielený prieskum“ je podrobné preskúmanie konkrétneho náleziska nerastných surovín;
23. „prediktívna mapa“ je mapa označujúca oblasti, v ktorých sa pravdepodobne nachádzajú náleziská nerastných surovín obsahujúce danú surovinu;
24. „narušenie dodávok“ je neočakávaný výrazný pokles dostupnosti suroviny alebo výrazné zvýšenie ceny suroviny nad rámec bežnej volatility trhových cien;
25. „dodávateľský reťazec surovín“ sú všetky činnosti a procesy hodnotového reťazca surovín až do okamihu, keď sa surovina použije ako vstup na výrobu medziproduktov alebo konečných výrobkov;
26. „stratégie zmiernovania“ sú politiky, ktoré hospodársky subjekt rozvíja s cieľom znížiť pravdepodobnosť narušenia dodávok vo svojom dodávateľskom reťazci surovín alebo zmierniť škody pre svoju hospodársku činnosť spôsobené takýmto narušením dodávok;
27. „kľúčoví účastníci trhu“ sú podniky v dodávateľskom reťazci kritických surovín v Únii a podniky v odberateľských sektoroch, ktoré spotrebúvajú kritické suroviny a ktorých spoľahlivé fungovanie má zásadný význam pre dodávky kritických surovín;
28. „strategické zásoby“ sú množstvo konkrétnej suroviny v akejkoľvek forme, ktoré skladuje verejný alebo súkromný subjekt s cieľom uvoľniť ich v prípade narušenia dodávok;
29. „veľká spoločnosť“ je spoločnosť s priemerom viac ako 500 zamestnancov a čistým celosvetovým obratom viac ako 150 miliónov EUR v poslednom finančnom roku, za ktorý bola zostavená ročná účtovná závierka;

30. „strategické technológie“ sú kľúčové technológie nevyhnutné na zelenú a digitálnu transformáciu, ako aj na využitie v obrannom a v leteckom a vesmírnom priemysle;
31. „predstavenstvo“ je správny alebo dozorný orgán zodpovedný za dohľad nad výkonným riadením spoločnosti, alebo ak takýto orgán neexistuje, osoba alebo osoby vykonávajúce rovnocenné funkcie;
32. „odpad“ je odpad v zmysle vymedzenia v článku 3 bode 1 smernice 2008/98/ES;
33. „zber“ je zber v zmysle vymedzenia v článku 3 bode 10 smernice 2008/98/ES;
34. „spracovanie odpadu“ je spracovanie odpadu v zmysle vymedzenia v článku 3 bode 14 smernice 2008/98/ES;
35. „zhodnocovanie“ je zhodnocovanie v zmysle vymedzenia v článku 3 bode 15 smernice 2008/98/ES;
36. „opätovné použitie“ je opätovné použitie v zmysle vymedzenia v článku 3 bode 13 smernice 2008/98/ES;
37. „ťažobný odpad“ je ťažobný odpad v zmysle článku 2 ods. 1 smernice 2006/21/ES;
38. „zariadenie na nakladanie s ťažobným odpadom“ je zariadenie na nakladanie s odpadmi v zmysle vymedzenia v článku 3 bode 15 smernice 2006/21/ES;
39. „predbežné ekonomické posúdenie“ je počiatočné koncepčné posúdenie potenciálnej hospodárskej životaschopnosti projektu zameraného na zhodnocovanie kritických surovín z ťažobného odpadu;
40. „zariadenie na zobrazovanie magnetickou rezonanciou“ je neinvazívna zdravotnícka pomôcka, v ktorej sa využívajú magnetické polia na vytváranie anatomických snímok, alebo akékoľvek iné zariadenie využívajúce magnetické polia na vytváranie snímok vnútra predmetov;
41. „generátor veternej energie“ je časť veternej turbíny na pevnine alebo na mori, ktorá premieňa mechanickú energiu rotora na elektrickú energiu;
42. „priemyselný robot“ je automaticky riadený, preprogramovateľný, viacúčelový manipulátor programovateľný v troch alebo vo viacerých osiach, ktorý môže byť pevne umiestnený alebo mobilný a slúži na použitie v priemyselných automatizačných aplikáciách;
43. „motorové vozidlo“ je akékoľvek typovo schválené vozidlo kategórie M alebo N stanovené v článku 4 ods. 1 písm. a) a b) nariadenia (EÚ) 2018/858;
44. „ľahký dopravný prostriedok“ je akékoľvek ľahké kolesové vozidlo, ktoré môže byť poháňané len elektrickým motorom alebo kombináciou motora a ľudskej sily, vrátane elektrických skútrov, elektrických bicyklov a typovo schválených vozidiel kategórie L stanovených v článku 4 nariadenia (EÚ) č. 168/2013;
45. „zariadenie na výrobu chladu“ je časť chladiaceho systému, ktorá vytvára teplotný rozdiel umožňujúci odoberanie tepla z chladeného priestoru alebo procesu pomocou elektrického parného kompresorového cyklu;
46. „tepelné čerpadlo“ je časť vykurovacieho systému, ktorá vytvára teplotný rozdiel umožňujúci dodávanie tepla do vykurovaného priestoru alebo procesu pomocou elektrického parného kompresorového cyklu;
47. „elektrický motor“ je zariadenie, ktoré premieňa elektrický príkon na mechanický výstupný výkon vo forme rotácie s rotačnou rýchlosťou a krútiacim momentom, ktorý závisí od faktorov vrátane frekvencie napájacieho napätia a počtu pólov motora, a má menovitý výkon rovný alebo vyšší ako 0,12 kW;
48. „automatická práčka“ je práčka, kde obsah práčky kompletne ošetrí samotná práčka bez toho, aby bol kedykoľvek v priebehu programu potrebný zásah používateľa;
49. „bubnová sušička“ je domáci spotrebič, v ktorom sa suší textil prevaľovaním v rotačnom bubne, cez ktorý prúdi ohrievaný vzduch;
50. „mikrovlnná rúra“ je domáci spotrebič určený na ohrievanie potravín pomocou elektromagnetickej energie;
51. „vysávač“ je domáci spotrebič, ktorý odstraňuje nečistoty z vysávaného povrchu pomocou prúdu vzduchu vyvolaného podtlakom, ktorý sa vytvára vo vnútri jednotky;
52. „umývačka riadu“ je prístroj, ktorý umýva a oplachuje riad;

53. „permanentný magnet“ je magnet, ktorý si zachováva magnetizmus po odňatí z vonkajšieho magnetického poľa;
54. „nosič údajov“ je lineárny čiarový kód, dvojrozmerný symbol alebo iné médium na automatické získavanie identifikačných údajov, ktoré možno prečítať príslušným zariadením;
55. „jedinečný identifikátor produktu“ je jedinečný reťazec znakov na identifikáciu výrobkov;
56. „povrchová úprava magnetu“ je vrstva materiálu, ktorá sa vo všeobecnosti používa na ochranu magnetov pred koróziou;
57. „odstránenie“ je manuálny, mechanický, chemický, tepelný alebo metalurgický spôsob spracovania, ktorý umožňuje oddeliť cieľové komponenty alebo materiály ako samostatný výstupný prúd alebo časť výstupného prúdu;
58. „recyklátor“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá vykonáva recykláciu v povolenom zariadení;
59. „sprístupnenie na trhu“ je akákoľvek dodávka výrobku na distribúciu, spotrebu alebo používanie na trhu Únie v rámci obchodnej činnosti, a to buď odplatne, alebo bezodplatne;
60. „typ kritickej suroviny“ je kritická surovina uvedená na trh, ktorá sa rozlišuje podľa fázy spracovania, chemického zloženia, zemepisného pôvodu alebo použitých výrobných metód;
61. „uvedenie na trh“ je prvé sprístupnenie výrobku na trhu Únie;
62. „posudzovanie zhody“ je postup, ktorým sa preukazuje splnenie požiadaviek stanovených v článku 28, 29 alebo 31;
63. „strategické partnerstvo“ je vzájomný záväzok Únie a tretej krajiny alebo námorskej krajiny či územia posilniť vzájomnú spoluprácu v súvislosti s hodnotovým reťazcom surovín prijatý v podobe nezáväzného nástroja, v ktorom sa stanovujú opatrenia spoločného záujmu, ktoré umožňujú dosahovať priaznivé výsledky pre Úniu aj príslušnú tretiu krajinu alebo námorské krajiny či územia;
64. „riadenie so zapojením viacerých zainteresovaných strán“ je formálna, zmysluplná a podstatná úloha viacerých typov zainteresovaných strán vrátane aspoň občianskej spoločnosti pri rozhodovaní v rámci systému certifikácie, zdokumentovaná mandátom, štatútom alebo iným dokladom, ktorý potvrdzuje alebo podporuje zapojenie zástupcov viacerých zainteresovaných strán uvedeného systému certifikácie.

KAPITOLA 2

STRATEGICKÉ A KRITICKÉ SUROVINY

Článok 3

Zoznam strategických surovín

1. Suroviny, a to aj v nespracovanej forme, v akejkoľvek fáze spracovania a vtedy, keď sú vedľajším produktom iných ťažobných, spracovateľských alebo recyklačných procesov, uvedené v oddiele 1 prílohy I sa považujú za strategické suroviny.
2. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 38 s cieľom zmeniť oddiel 1 prílohy I na účely aktualizácie zoznamu strategických surovín.

Aktualizovaný zoznam strategických surovín zahŕňa tie spomedzi posúdených surovín, pri ktorých sa dospeje k najvyšším hodnotám strategického významu, predpokladaného rastu dopytu a náročnosti zvyšovania produkcie. Strategický význam, predpokladaný rast dopytu a náročnosť zvyšovania produkcie sa určia v súlade s oddielom 2 prílohy I.

3. Komisia zoznam strategických surovín preskúma a podľa potreby aktualizuje do 24. mája 2027 a následne každé tri roky.

Na žiadosť Európskej rady pre kritické suroviny zriadenej v článku 35 a na základe monitorovania a stresových testov v súlade s týmto nariadením Komisia zoznam strategických surovín preskúma a v náležitých prípadoch aktualizuje kedykoľvek aj mimo pravidelných preskúmaní.

V rámci prvej aktualizácie zoznamu strategických surovín podľa prvého pododseku Komisia posúdi najmä to, či by mal syntetický grafit na základe jej posúdenia podľa odseku 2 tohto článku a oddielu 2 prílohy I zostať na zozname strategických surovín.

Článok 4

Zoznam kritických surovín

1. Suroviny, a to aj v nespracovanej forme, v akejkoľvek fáze spracovania a vtedy, keď sú vedľajším produktom iných ťažobných, spracovateľských alebo recyklačných procesov, uvedené v oddiele 1 prílohy II sa považujú za kritické suroviny.
2. Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 38 s cieľom zmeniť oddiel 1 prílohy II na účely aktualizácie zoznamu kritických surovín.

Aktualizovaný zoznam kritických surovín zahŕňa strategické suroviny uvedené v oddiele 1 prílohy I, ako aj akékoľvek ďalšie suroviny, ktoré dosiahnu alebo prekročia prahovú hodnotu 1 pre riziko spojené s dodávkami a 2,8 pre hospodársky význam. Hospodársky význam a riziko spojené s dodávkami sa vypočítajú v súlade s oddielom 2 prílohy II.

3. Komisia do 24. mája 2027 a následne aspoň každé tri roky preskúma zoznam kritických surovín a podľa potreby ho aktualizuje v súlade s odsekom 2.

KAPITOLA 3

POSILNENIE HODNOTOVÉHO REŤAZCA SUROVÍN ÚNIE

ODDIEL 1

Referenčné hodnoty

Článok 5

Referenčné hodnoty

1. Komisia a členské štáty posilnia rôzne fázy hodnotového reťazca strategických surovín prostredníctvom opatrení stanovených v tejto kapitole s cieľom:
 - a) zabezpečiť významné zvýšenie kapacít Únie v súvislosti s každou strategickou surovinou do roku 2030 tak, aby sa kapacita Únie celkovo priblížila k týmto referenčným hodnotám, alebo aby dosiahla tieto referenčné hodnoty:
 - i) ťažobná kapacita Únie je schopná ťažiť rudy, nerastné suroviny alebo koncentráty potrebné na produkciu aspoň 10 % ročnej spotreby strategických surovín v Únii v čo najväčšej možnej miere vzhľadom na zásoby Únie;
 - ii) spracovateľská kapacita Únie vrátane všetkých medzikrokov spracovania je schopná produkovať aspoň 40 % ročnej spotreby strategických surovín v Únii;
 - iii) recyklačná kapacita Únie vrátane všetkých medzikrokov recyklácie je schopná produkovať aspoň 25 % ročnej spotreby strategických surovín v Únii a je schopná recyklovať výrazne rastúce množstvo každej strategickú suroviny z odpadu;
 - b) diverzifikovať dovoz strategických surovín do Únie s cieľom do roku 2030 zabezpečiť, aby sa ročná spotreba v Únii, pokiaľ ide o každú strategickú surovinu v ktorejkoľvek príslušnej fáze spracovania, mohla opierať o dovoz z viacerých tretích krajín alebo zo zámorských krajín či území, a aby žiadna tretia krajina nepredstavovala viac ako 65 % ročnej spotreby takejto strategickú suroviny v Únii.
2. Komisia a členské štáty vynaložia úsilie na stimulovanie technologického pokroku a efektívneho využívania zdrojov s cieľom zmierniť očakávaný nárast spotreby kritických surovín v Únii pod úroveň referenčnej prognózy uvedenej v článku 44 ods. 1 prostredníctvom príslušných opatrení stanovených v tomto oddiele a v oddiele 1 kapitoly 5.
3. Komisia do 1. januára 2027 prijme delegované akty v súlade s článkom 38 s cieľom doplniť toto nariadenie tým, že stanoví referenčné hodnoty recyklačnej kapacity Únie vyjadrené ako podiel strategických surovín dostupných v príslušných tokoch odpadu.

V delegovaných aktoch prijatých podľa prvého pododseku sa špecifikujú toky odpadu a strategické suroviny, ktoré obsahujú, v prípade ktorých sú k dispozícii dostatočné informácie o príslušných objemoch odpadu a ich obsahu strategických surovín, a to na základe požiadaviek na podávanie správ v nariadení (EÚ) 2023/1542, smernici Európskeho parlamentu a Rady č. 2000/53/ES⁽³⁶⁾, smernici 2008/98/ES a smernici Európskeho parlamentu a Rady 2012/19/EÚ⁽³⁷⁾, čo umožní odhadnúť recyklačnú kapacitu Únie ako podiel strategických surovín obsiahnutých v príslušných tokoch odpadu.

V delegovaných aktoch prijatých podľa prvého pododseku sa stanoví aj referenčná hodnota recyklačnej kapacity Únie na základe recyklačnej kapacity pre každú strategickú surovinu v príslušných tokoch odpadu identifikovaných podľa druhého pododseku.

Komisia stanoví referenčnú hodnotu recyklačnej kapacity uvedenej v treťom pododseku na základe týchto prvkov:

- a) súčasná recyklačná kapacita Únie vyjadrená ako podiel strategických surovín dostupných v príslušných tokoch odpadu;
- b) rozsah, v akom možno strategické suroviny zhodnotiť z týchto tokov odpadu, pričom sa zohľadní technologická a hospodárska uskutočniteľnosť;
- c) ciele stanovené v iných právnych aktoch Únie týkajúce sa zhodnocovania strategických surovín z odpadu.

Komisia je splnomocnená prijať delegovaný akt v súlade s článkom 38 s cieľom zmeniť toto nariadenie aktualizovaním delegovaných aktov prijatých podľa prvého pododseku tohto odseku, ak sa na základe posúdenia uvedeného v článku 48 ods. 2 sprístupnia informácie o príslušných objemoch odpadu a obsahu strategických surovín v ďalších tokoch odpadu.

ODDIEL 2

Strategické projekty

Článok 6

Kritériá uznávania strategických projektov

1. Na základe žiadosti predkladateľa projektu a v súlade s postupom stanoveným v článku 7 Komisia uzná za strategické projekty v oblasti surovín projekty, ktoré spĺňajú tieto kritériá:

- a) projekt by zmysluplne prispel k bezpečnosti dodávok strategických surovín v Únii;
- b) projekt je technicky uskutočniteľný alebo sa v primeranom časovom rámci stane technicky uskutočniteľným a očakávaný objem produkcie projektu možno odhadnúť s dostatočnou istotou;
- c) projekt by sa realizoval udržateľným spôsobom, najmä pokiaľ ide o monitorovanie, prevenciu a minimalizáciu vplyvov na životné prostredie, prevenciu a minimalizáciu sociálne nepriaznivých vplyvov prostredníctvom využívania sociálne zodpovedných postupov vrátane dodržiavania ľudských práv, práv pôvodného obyvateľstva a pracovných práv, najmä v prípade nedobrovoľného presídlenia, potenciál pre vytváranie kvalitných pracovných miest a zmysluplnú spoluprácu s miestnymi komunitami a príslušnými sociálnymi partnermi a využívanie transparentných obchodných praktík s primeranými koncepciami dodržiavania súladu s predpismi s cieľom predchádzať rizikám nepriaznivých vplyvov na riadne fungovanie verejnej správy vrátane korupcie a úplatkárstva a minimalizovať tieto riziká;
- d) v prípade projektov v Únii by zo zriadenia, z prevádzky alebo produkcie v rámci projektu vyplývali cezhraničné prínosy presahujúce hranice dotknutého členského štátu, a to aj pre odberateľské sektory;
- e) v prípade projektov v tretích krajinách, ktoré predstavujú rozvíjajúce sa trhy alebo rozvojové hospodárstva, by projekt bol vzájomne prospešný pre Úniu a dotknutú tretiu krajinu tým, že by v danej tretej krajine prinášal pridanú hodnotu.

2. Splnenie kritérií uznávania stanovených v odseku 1 tohto článku posudzuje Komisia na základe prvkov a dôkazov stanovených v prílohe III.

⁽³⁶⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2000/53/ES z 18. septembra 2000 o vozidlách po dobe životnosti (Ú. v. ES L 269, 21.10.2000, s. 34).

⁽³⁷⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/19/EÚ zo 4. júla 2012 o odpade z elektrických a elektronických zariadení (OEEZ) (Ú. v. EÚ L 197, 24.7.2012, s. 38).

Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 38 s cieľom zmeniť prílohu III na účely prispôsobenia prvkov a dôkazov, ktoré sa majú zohľadniť pri posudzovaní, či boli splnené kritériá uznávania stanovené v odseku 1 tohto článku, technickému a vedeckému pokroku alebo na účely zohľadnenia zmien medzinárodných nástrojov uvedených v bode 5 prílohy III, alebo prijatia nových medzinárodných nástrojov relevantných z hľadiska splnenia kritéria uvedeného v odseku 1 písm. c) tohto článku.

3. Uznáním projektu za strategický projekt podľa tohto článku nie sú dotknuté požiadavky vzťahujúce sa na príslušný projekt alebo predkladateľa projektu podľa práva Únie, vnútroštátneho práva alebo medzinárodného práva.

Článok 7

Žiadosť a uznanie

1. Žiadosť o uznanie projektu v oblasti kritických surovín za strategický projekt predkladá predkladateľ projektu Komisii. Žiadosť obsahuje:

- a) relevantné dôkazy týkajúce sa splnenia kritérií stanovených v článku 6 ods. 1;
- b) zatriedenie projektu podľa rámcovej klasifikácie zdrojov Organizácie Spojených národov podložené príslušnými dôkazmi;
- c) harmonogram realizácie projektu vrátane prehľadu povolení požadovaných v súvislosti s projektom a stavu príslušného postupu udeľovania povolení;
- d) plán obsahujúci opatrenia na uľahčenie prijatia zo strany verejnosti, ktoré v prípade potreby zahŕňajú opatrenia na uľahčenie zmysluplného zapojenia a aktívnej účasti dotknutých komunít, vytvorenie kanálov na pravidelnú komunikáciu s miestnymi komunitami, organizáciami vrátane sociálnych partnerov a relevantnými orgánmi a uskutočňovanie kampaní na zvyšovanie povedomia a informačných kampaní a potenciálne mechanizmy zmiernovania a kompenzácie;
- e) informácie o kontrole podnikov zapojených do projektu v zmysle vymedzenia v článku 3 ods. 2 a 3 nariadenia Rady (ES) č. 139/2004⁽³⁸⁾ a ak je do projektu zapojených viacero podnikov, informácie o príslušnom zapojení každého podniku;
- f) podnikateľský plán, v ktorom sa hodnotí finančná životaschopnosť projektu;
- g) odhadovaný potenciál projektu, pokiaľ ide o vytváranie kvalitných pracovných miest, a odhadované potreby projektu z hľadiska kvalifikovanej pracovnej sily a pracovný plán na podporu zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie a presadzovanie inkluzívneho zastúpenia pracovnej sily;
- h) v prípade projektov v tretích krajinách alebo zámorských krajinách či územiach zahŕňajúcich ťažbu plán na zlepšenie environmentálneho stavu dotknutých lokalít po skončení ťažby s cieľom obnoviť predchádzajúci environmentálny stav pri zohľadnení technickej a ekonomickej uskutočniteľnosti;
- i) v prípade projektov týkajúcich sa výlučne spracovania alebo recyklácie umiestnených v oblastiach, ktoré sú chránené podľa smernice 92/43/EHS alebo 2009/147/ES, opis technicky vhodných alternatívnych lokalít, ktoré predkladateľ projektu posúdil, a dôvody, prečo sa uvedené alternatívne lokality nepovažujú za lokality vhodné pre projekt;
- j) v prípade projektov, ktoré by mohli ovplyvniť pôvodné obyvateľstvo, plán obsahujúci opatrenia zamerané na zmysluplné konzultácie s dotknutým pôvodným obyvateľstvom o prevencii a minimalizácii nepriaznivých vplyvov na práva pôvodného obyvateľstva a v prípade potreby spravodlivú kompenzáciu pre toto obyvateľstvo, ako aj opatrenia na riešenie výsledkov konzultácií.

Ak vnútroštátne právo krajiny, ktorej územia sa projekt týka, obsahuje ustanovenia týkajúce konzultácií podľa písmena j) prvého pododseku a za predpokladu, že takáto konzultácia sa vzťahuje na všetky ciele stanovené v uvedenom písmene, plán sa môže zodpovedajúcim spôsobom upraviť.

2. Komisia do 24. novembra 2024 prijme vykonávací akt s cieľom stanoviť jednotný vzor, ktorý majú používať predkladatelia projektov na podanie žiadostí uvedených v odseku 1 tohto článku. V jednotnom vzore sa môže uviesť, akým spôsobom majú byť vyjadrené informácie uvedené v odseku 1 tohto článku. Uvedený vykonávací akt sa prijme v súlade s konzultačným postupom uvedeným v článku 39 ods. 2

Rozsah dokumentácie potrebnej na vyplnenie jednotného vzoru uvedeného v prvom pododseku musí byť primeraný.

⁽³⁸⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 139/2004 z 20. januára 2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (Nariadenie ES o fúziách) (Ú. v. EÚ L 24, 29.1.2004, s. 1).

3. Komisia posúdi žiadosti uvedené v odseku 1 prostredníctvom verejnej súťaže s pravidelnými termínmi uzávierky.

Prvý takýto termín uzávierky nesmie byť neskoršie ako 24. augusta 2024. Komisia stanoví termíny uzávierky najmenej štyrikrát za rok.

4. Ak Komisia považuje informácie poskytnuté v žiadosti za úplné, informuje žiadateľov do 30 dní od príslušného termínu uzávierky. Ak je žiadosť neúplná, Komisia môže požiadať žiadateľa, aby bez zbytočného odkladu predložil dodatočné informácie potrebné na doplnenie žiadosti, pričom spresní, ktoré dodatočné informácie sa požadujú.

5. Komisia informuje Európsku radu pre kritické suroviny o všetkých žiadostiach, ktoré sa v súlade s odsekom 4 považujú za úplné.

6. Európska rada pre kritické suroviny pravidelne zasadá v súlade s článkom 36 ods. 5, aby na základe spravodlivého a transparentného procesu prerokovala a vydala stanovisko k tomu, či navrhované projekty spĺňajú kritériá stanovené v článku 6 ods. 1

Komisia pred konaním zasadnutí uvedených v prvom pododseku tohto odseku poskytne Európskej rade pre kritické suroviny posúdenie toho, či navrhované projekty spĺňajú kritériá stanovené v článku 6 ods. 1

7. Komisia zašle úplnú žiadosť členskému štátu, tretej krajine alebo zámorskej krajine či územiu, ktorých územia sa navrhovaný projekt týka.

8. Na základe námietky členského štátu, ktorého územia sa navrhovaný projekt týka, sa projekt nebude posudzovať na účely uznania za strategický projekt. Dotknutý členský štát zdôvodní svoju námietku počas rokovaní uvedených v odseku 6.

V prípade strategických projektov v tretích krajinách alebo zámorských krajinách či územiach Komisia informuje o prijatej žiadosti tretiu krajinu alebo zámorskú krajinu či územie, ktorej územia sa navrhovaný projekt týka. Komisia neschváli žiadosť skôr, než príslušná tretia krajina vyjadrí svoj výslovný súhlas.

9. Komisia s prihliadnutím na stanovisko Európskej rady pre kritické suroviny uvedené v odseku 6 prijme do 90 dní od potvrdenia úplnosti žiadosti v súlade s odsekom 4 rozhodnutie o uznaní projektu za strategický projekt a oznámi to žiadateľovi.

Rozhodnutie Komisie musí byť odôvodnené. Komisia poskytne svoje rozhodnutie Európskej rade pre kritické suroviny a členskému štátu alebo tretej krajine, ktorých územia sa projekt týka.

10. Vo výnimočných prípadoch, ak si to vyžaduje charakter, zložitosť alebo rozsah žiadosti alebo ak je počet žiadostí doručených pred určitým termínom uzávierky príliš vysoký na to, aby sa umožnilo spracovanie žiadostí v lehote uvedenej v odseku 9, Komisia môže v jednotlivých prípadoch a najneskôr do 20 dní pred uplynutím lehoty uvedenej v odseku 9 túto lehotu predĺžiť najviac o 90 dní. V takom prípade Komisia písomne informuje predkladateľa projektu o dôvodoch predĺženia a o lehote na rozhodnutie.

11. Ak Komisia zistí, že strategický projekt už nespĺňa kritériá stanovené v článku 6 ods. 1, alebo ak jeho uznanie bolo založené na žiadosti obsahujúcej informácie, ktoré sú nesprávne do tej miery, že to ovplyvňuje súlad s kritériami stanovenými v článku 6 ods. 1, môže s prihliadnutím na stanovisko Európskej rady pre kritické suroviny zrušiť uznanie projektu za strategický projekt.

Pred prijatím rozhodnutia o zrušení uznania Komisia poskytne predkladateľovi projektu dôvody svojho rozhodnutia, predkladateľovi projektu sa poskytne možnosť vyjadriť sa a Komisia zohľadní odpoveď predkladateľa projektu.

12. Projekty, ktoré už nie sú uznané za strategické projekty, stratia všetky práva spojené s týmto statusom podľa tohto nariadenia.

13. Strategické projekty, ktoré už nespĺňajú kritériá stanovené v článku 6 ods. 1 len z dôvodu aktualizácie prílohy I, si budú môcť zachovať status strategických projektov počas obdobia troch rokov od dátumu uvedenej aktualizácie.

Článok 8

Povinnosti podávania správ a informovania v prípade strategických projektov

1. Predkladateľ projektu každé dva roky od dátumu uznania jeho projektu za strategický projekt predkladá Komisii správu obsahujúcu prinajmenšom informácie o:

a) pokroku v realizácii strategického projektu, najmä pokiaľ ide o postup udeľovania povolení;

- b) v relevantných prípadoch o dôvodoch meškania v porovnaní s harmonogramom uvedeným v článku 7 ods. 1 písm. c) a o pláne na riešenie takýchto meškaní;
- c) pokroku vo financovaní strategického projektu vrátane informácií o verejnej finančnej podpore.

Komisia predloží kópiu správy uvedenej v prvom pododseku tohto odseku Európskej rade pre kritické suroviny s cieľom uľahčiť rokovania uvedené v článku 36 ods. 7 písm. c).

2. Komisia môže v prípade potreby požiadať predkladateľov projektov o dodatočné informácie týkajúce sa realizácie strategického projektu, aby sa uistila, či sú naďalej splnené kritériá stanovené v článku 6 ods. 1

3. Predkladateľ projektu Komisii oznamuje:

- a) zmeny v strategickom projekte ovplyvňujúce plnenie kritérií stanovených v článku 6 ods. 1;
- b) zmeny v trvalej kontrole podnikov zapojených do strategického projektu v porovnaní s informáciami uvedenými v článku 7 ods. 1 písm. e).

4. Komisia môže prijímať vykonávacie akty s cieľom stanoviť jednotný vzor, ktorý majú používať predkladatelia projektov na poskytovanie všetkých informácií požadovaných pri podávaní správ uvedených v odseku 1 tohto článku. V jednotnom vzore sa môže uviesť, akým spôsobom majú byť vyjadrené informácie uvedené v odseku 1 tohto článku. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s konzultačným postupom uvedeným v článku 39 ods. 2

Rozsah dokumentácie potrebnej na vyplnenie jednotného vzoru uvedeného prvom pododseku musí byť primeraný.

5. Predkladateľ projektu zriadi a pravidelne aktualizuje webové sídlo podniku alebo osobitné webové sídlo projektu o informácie o strategickom projekte, ktoré sú relevantné pre miestne obyvateľstvo a podporu prijatia zo strany verejnosti, aspoň vrátane informácií o environmentálnych, sociálnych a hospodárskych vplyvoch a prínosoch súvisiacich so strategickým projektom. Príslušná časť webového sídla podniku alebo osobitného webového sídla projektu je verejnosti prístupná bezplatne a nevyžaduje sa v nej poskytovanie osobných informácií (voľne prístupné webové sídlo). Je k dispozícii v jazyku alebo jazykoch, ktoré sú ľahko zrozumiteľné miestnemu obyvateľstvu.

ODDIEL 3

Postup udeľovania povolení

Článok 9

Jednotné kontaktné miesto

1. Členské štáty do 24. februára 2025 zriadia alebo určia jeden alebo viacero orgánov ako jednotné kontaktné miesta. Ak členský štát zriadi alebo určí viac ako jedno takéto kontaktné miesto, zabezpečí, aby existovalo len jedno takéto kontaktné miesto pre každú príslušnú administratívnu úroveň a fázu hodnotového reťazca kritických surovín.

2. Ak členský štát zriadi alebo určí viac ako jedno takéto kontaktné miesto podľa odseku 1 tohto článku, poskytnie jednoduché a prístupné webové sídlo, na ktorom sa budú jasne uvádzať všetky kontaktné miesta vrátane ich adries a elektronických komunikačných prostriedkov rozdelené podľa príslušnej administratívnej úrovne a fázy hodnotového reťazca kritických surovín. Toto webové sídlo môže obsahovať aj obsah poskytovaný podľa článku 18.

3. Jednotné kontaktné miesta zriadené alebo určené podľa odseku 1 tohto článku (ďalej len „jednotné kontaktné miesta“) sú zodpovedné za uľahčovanie a koordináciu postupu udeľovania povolení pre projekty v oblasti kritických surovín a za poskytovanie informácií o prvkoch uvedených v článku 18 vrátane informácií o tom, kedy sa žiadosť považuje za úplnú v súlade s článkom 11 ods. 6 Koordinujú a uľahčujú predkladanie všetkých relevantných dokumentov a informácií.

4. Príslušné jednotné kontaktné miesto je pre predkladateľa projektu jediným kontaktným miestom a pomáha mu pochopiť všetky administratívne záležitosti týkajúce sa postupu udeľovania povolení.

5. Predkladatelia projektov v oblasti kritických surovín majú možnosť obrátiť sa na príslušnú administratívnu jednotku v rámci jednotného kontaktného miesta, ktorá je zodpovedná za úlohy uvedené v tomto článku. Ak dôjde k zmene príslušnej administratívnej jednotky, pokračuje v plnení svojich povinností stanovených v tomto odseku dovtedy, kým sa táto zmena neoznámí predkladateľovi projektu.

6. Predkladatelia projektov môžu predkladať všetky dokumenty týkajúce sa postupu udeľovania povolení v elektronickej forme.
7. Členské štáty zabezpečia, aby sa zohľadnili všetky platné vykonané štúdie alebo povolenia či oprávnenia vydané pre daný projekt v oblasti kritických surovín a aby sa nepožadovali žiadne duplicitné štúdie, povolenia ani oprávnenia, pokiaľ sa podľa práva Únie alebo vnútroštátneho práva nevyžaduje inak.
8. Členské štáty zabezpečia, aby mali žiadatelia ľahký prístup k informáciám a postupom, pokiaľ ide o urovnávanie sporov týkajúcich sa postupu udeľovania povolení pre projekty v oblasti kritických surovín vrátane mechanizmov mimosúdneho urovnávania sporov, ak je to relevantné.
9. Členské štáty zabezpečia, aby mali jednotné kontaktné miesta dostatočný kvalifikovaný personál a dostatočné finančné, technické a technologické zdroje potrebné na účinné plnenie svojich úloh podľa tohto nariadenia.

Článok 10

Prioritný status strategických projektov

1. Strategické projekty sa považujú za projekty prispievajúce k bezpečnosti dodávok strategických surovín v Únii.
2. Pokiaľ ide o vplyvy na životné prostredie alebo povinnosti uvedené v článku 6 ods. 4 a článku 16 ods. 1 písm. c) smernice 92/43/EHS, článku 4 ods. 7 smernice 2000/60/ES a článku 9 ods. 1 písm. a) smernice 2009/147/ES alebo v legislatívnych aktoch Únie o obnove suchozemských, pobrežných a sladkovodných ekosystémov, strategické projekty v Únii sa považujú za projekty vo verejnom záujme alebo za projekty slúžiace verejnému zdraviu a bezpečnosti a môžu sa považovať za projekty prevažujúceho verejného záujmu za predpokladu, že sú splnené všetky podmienky stanovené v uvedených legislatívnych aktoch Únie.
3. S cieľom zabezpečiť efektívne administratívne riadenie postupu udeľovania povolení týkajúceho sa strategických projektov v Únii predkladatelia projektov a všetky dotknuté orgány zabezpečia, aby sa uvedený postup vykonal čo najrýchlejšie v súlade s právom Únie a vnútroštátnym právom.
4. Bez toho, aby boli dotknuté povinnosti stanovené v práve Únie, sa strategickým projektom v Únii prizná status čo najvyššieho vnútroštátneho významu, ak takýto status vo vnútroštátnom práve existuje, a pri postupoch udeľovania povolení sa k nim pristupuje so zreteľom na tento status.
5. Všetky postupy urovnávania sporov, súdne spory, odvolania a opravné prostriedky týkajúce sa postupu udeľovania povolení a vydávania povolení pre strategické projekty v Únii pred akýmkoľvek vnútroštátnymi súdmi, tribunálmi alebo osobitnými súdmi, a to pokiaľ ide o mediáciu alebo rozhodcovské konanie, ak existujú vo vnútroštátnom práve, sa považujú za naliehavé, ak vnútroštátne právo ustanovuje takéto postupy pre naliehavé prípady, a v rozsahu, v ktorom takéto postupy ustanovujú, za predpokladu rešpektovania obvykle uplatniteľných práv jednotlivcov alebo miestnych spoločenstiev na obhajobu. Predkladatelia strategických projektov sú v relevantných prípadoch účastníkmi takýchto postupov pre naliehavé prípady.

Článok 11

Trvanie postupu udeľovania povolení

1. V prípade strategických projektov v Únii postup udeľovania povolení nepresiahne:
 - a) 27 mesiacov pri strategických projektoch týkajúcich sa ťažby;
 - b) 15 mesiacov pri strategických projektoch týkajúcich sa spracovania alebo recyklácie.
2. Odchylne od odseku 1, v prípade strategických projektov v Únii, ktoré boli predmetom postupu udeľovania povolení predtým, ako boli uznané za strategické projekty, a v prípade predĺženia existujúcich strategických projektov, ktorým už bolo udelené povolenie, trvanie postupu udeľovania povolení po uznaní projektu za strategický projekt nepresiahne:
 - a) 24 mesiacov pri strategických projektoch týkajúcich sa ťažby;
 - b) 12 mesiacov pri strategických projektoch týkajúcich sa len spracovania alebo recyklácie.
3. Ak sa vyžaduje posudzovanie vplyvov na životné prostredie podľa smernice 2011/92/EÚ, krok posudzovania uvedený v článku 1 ods. 2 písm. g) bode i) uvedenej smernice sa nezahŕňa do trvania postupu udeľovania povolení uvedeného v odsekoch 1 a 2 tohto článku.

4. Vo výnimočných prípadoch, ak si to vyžaduje povaha, zložitosť, lokalita alebo veľkosť strategického projektu, členské štáty môžu pri každom jednotlivom prípade predĺžiť pred ich uplynutím lehoty uvedené v:

a) odseku 1 písm. a) a odseku 2 písm. a) najviac o šesť mesiacov;

b) odseku 1 písm. b) a odseku 2 písm. b) najviac o tri mesiace.

V prípade takéhoto predĺženia dotknuté jednotné kontaktné miesto písomne informuje predkladateľa projektu o dôvodoch predĺženia a o lehote na prijatie komplexného rozhodnutia.

5. Odchyľne od článku 4 ods. 6 smernice 2011/92/EÚ sa to, či má strategický projekt podliehať posudzovaniu v súlade s článkami 5 až 10 uvedenej smernice, stanoví do 30 dní odo dňa, keď navrhovateľ predložil všetky informácie, ktoré sa vyžadujú podľa článku 4 ods. 4 uvedenej smernice.

6. Dotknuté jednotné kontaktné miesto najneskôr do 45 dní od doručenia žiadosti o udelenie povolenia v súvislosti so strategickým projektom potvrdí, že žiadosť je úplná, alebo, ak predkladateľ projektu nezaslal všetky informácie požadované na spracovanie žiadosti, vyzve predkladateľa projektu, aby bez zbytočného odkladu predložil úplnú žiadosť, pričom uvedie, ktoré informácie chýbajú. Ak sa predložená žiadosť považuje za neúplnú aj po druhýkrát, dotknuté jednotné kontaktné miesto nepožiadá o informácie v oblastiach, na ktoré sa nevzťahovala prvá žiadosť o dodatočné informácie, a je oprávnené požiadať len o ďalšie dôkazy na doplnenie identifikovaných chýbajúcich informácií.

Dátum potvrdenia uvedeného v prvom pododseku je dňom začatia postupu udeľovania povolení.

7. Dotknuté jednotné kontaktné miesto najneskôr do jedného mesiaca od dátumu potvrdenia uvedeného v odseku 6 tohto článku vypracuje v úzkej spolupráci s predkladateľom projektu a inými dotknutými príslušnými orgánmi podrobný harmonogram postupu udeľovania povolení. Harmonogram uverejní predkladateľ projektu na webovom sídle uvedenom v článku 8 ods. 5. Dotknuté jednotné kontaktné miesto aktualizuje harmonogram v prípade, že dôjde k podstatným zmenám, ktoré môžu ovplyvniť načasovanie komplexného rozhodnutia.

8. Dotknuté jednotné kontaktné miesto oznámi predkladateľovi projektu, kedy sa má predložiť správa o posudzovaní vplyvov na životné prostredie uvedená v článku 5 ods. 1 smernice 2011/92/EÚ, pričom zohľadní organizáciu postupu udeľovania povolení v dotknutom členskom štáte a potrebu poskytnúť dostatočný čas na posúdenie správy. Obdobie medzi lehotou na predloženie správy o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a skutočným predložením tejto správy sa nezapočítava do trvania postupu udeľovania povolení uvedeného v odsekoch 1 a 2 tohto článku.

9. Ak z konzultácie podľa článku 1 ods. 2 písm. g) bodu ii) smernice 2011/92/EÚ vyplynie potreba doplniť do správy o posudzovaní vplyvov na životné prostredie dodatočné informácie, dotknuté jednotné kontaktné miesto môže dať predkladateľovi projektu možnosť poskytnúť dodatočné informácie. V takom prípade uvedené jednotné kontaktné miesto oznámi predkladateľovi projektu, kedy sa dodatočné informácie majú predložiť, čo môže byť najskôr 30 dní od oznámenia. Obdobie medzi lehotou na poskytnutie dodatočných informácií a ich predložením sa nezapočítava do trvania postupu udeľovania povolení uvedeného v odsekoch 1 a 2 tohto článku.

10. Lehotami stanovenými v tomto článku nie sú dotknuté povinnosti vyplývajúce z práva Únie a medzinárodného práva a nie sú nimi dotknuté ani správne odvolacie konania a opravné prostriedky pred súdom alebo tribunálom.

Lehotami stanovenými v tomto článku pre ktorýkoľvek z postupov udeľovania povolení nie sú dotknuté žiadne kratšie lehoty stanovené členskými štátmi.

Článok 12

Environmentálne posúdenia a povolenia

1. Ak sa vyžaduje posudzovanie vplyvov strategického projektu na životné prostredie v súlade s článkami 5 až 9 smernice 2011/92/EÚ, príslušný predkladateľ projektu najneskôr do 30 dní od oznámenia o uznaní za strategický projekt a pred predložením žiadosti požiadá dotknuté jednotné kontaktné miesto o stanovisko k rozsahu a úrovni podrobnosti informácií, ktoré sa majú uviesť v správe o posudzovaní vplyvov na životné prostredie podľa článku 5 ods. 1 uvedenej smernice.

Dotknuté jednotné kontaktné miesto zabezpečuje, aby stanovisko uvedené v prvom pododseku bolo vydané čo najskôr a v rámci lehoty, ktorá nepresiahne 45 dní odo dňa, keď predkladateľ projektu predložil svoju žiadosť o stanovisko.

2. V prípade strategických projektov, pri ktorých vzniká povinnosť vykonať posudzovanie účinkov na životné prostredie súčasne podľa smerníc 92/43/EHS, 2000/60/ES, 2008/98/ES, 2009/147/ES, 2010/75/EÚ, 2011/92/EÚ alebo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/18/EÚ⁽³⁹⁾, členské štáty zabezpečia, aby sa uplatňoval koordinovaný alebo spoločný postup, ktorý spĺňa všetky požiadavky uvedených legislatívnych aktov Únie.

Príslušný orgán v rámci koordinovaného postupu uvedeného v prvom pododseku koordinuje jednotlivé rôzne posúdenia vplyvov konkrétneho projektu na životné prostredie vyžadované podľa príslušných legislatívnych aktov Únie.

Príslušný orgán v rámci spoločného postupu uvedeného v prvom pododseku zabezpečuje jediné posúdenie vplyvov konkrétneho projektu na životné prostredie vyžadované podľa príslušných legislatívnych aktov Únie.

3. Členské štáty zabezpečia, aby príslušné orgány vydali odôvodnený záver uvedený v článku 1 ods. 2 písm. g) bode iv) smernice 2011/92/EÚ o posudzovaní vplyvov strategického projektu na životné prostredie v lehote 90 dní od doručenia všetkých potrebných informácií podľa článkov 5, 6 a 7 uvedenej smernice a po dokončení konzultácií uvedených v článkoch 6 a 7 uvedenej smernice.

4. Vo výnimočných prípadoch, ak si to vyžaduje povaha, zložitosť, lokalita alebo veľkosť navrhovaného projektu, môžu členské štáty v jednotlivých prípadoch predĺžiť lehotu uvedenú v odseku 3 pred jej uplynutím najviac o 20 dní. V takom prípade dotknuté jednotné kontaktné miesto písomne informuje predkladateľa projektu o dôvodoch predĺženia a o lehote na vydanie svojho odôvodneného záveru.

5. V prípade strategických projektov časový rámec na konzultácie s dotknutou verejnosťou v zmysle článku 1 ods. 2 písm. e) smernice 2011/92/EÚ a s orgánmi v zmysle článku 6 ods. 1 uvedenej smernice, ktoré sa týkajú správy o posudzovaní vplyvov na životné prostredie uvedenej v článku 5 ods. 1 uvedenej smernice, nesmie byť dlhší ako 85 dní a v súlade s článkom 6 ods. 7 uvedenej smernice nesmie byť kratší ako 30 dní. Vo výnimočných prípadoch, ak si to vyžaduje povaha, zložitosť, lokalita alebo veľkosť navrhovaného projektu, môže dotknutý členský štát túto lehotu predĺžiť najviac o 40 dní. Dotknuté jednotné kontaktné miesto informuje predkladateľa projektu o dôvodoch takéhoto predĺženia.

6. Odsek 1 sa neuplatňuje na postup udeľovania povolení strategických projektov, ktorých postup udeľovania povolení sa začal predtým, ako boli uznané za strategické projekty.

Odseky 2 až 5 sa uplatňujú na postup udeľovania povolení pre strategické projekty, v prípade ktorých sa postup udeľovania povolení začal predtým, ako boli uznané za strategické projekty, iba v rozsahu, v akom ešte neboli dokončené kroky uvedené v daných odsekoch.

Článok 13

Plánovanie

1. Vnútroštátne, regionálne a miestne orgány zodpovedné za prípravu plánov vrátane zonácie, priestorových plánov a plánov využitia pozemkov v prípade potreby zväžia zahrnutie ustanovení o vypracovaní projektov v oblasti kritických surovín do takýchto plánov. Ak sa uvažuje o zahrnutí takýchto ustanovení, priority majú umelé a zastavané plochy, priemyselné areály, opustené priemyselné pozemky a aktívne alebo opustené bane, v náležitých prípadoch vrátane identifikovaných nálezísk nerastných surovín.

2. Ak plány, ktoré obsahujú ustanovenia o vypracovaní projektov v oblasti kritických surovín, podliehajú posudzovaniu podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/42/ES⁽⁴⁰⁾ a podľa článku 6 smernice 92/43/EHS, možno uvedené posudzovania spojiť. V náležitých prípadoch sa v spojení posudzovaní rieši aj vplyv na potenciálne ovplyvnené vodné útvary uvedené v smernici 2000/60/ES. Ak sú príslušné členské štáty povinné posúdiť vplyvy existujúcich a budúcich činností na morské prostredie vrátane interakcií medzi pevninou a morom, ako sa uvádza v článku 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/89/EÚ⁽⁴¹⁾, spojené posudzovanie sa vzťahuje aj na uvedené vplyvy.

⁽³⁹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/18/EÚ zo 4. júla 2012 o kontrole nebezpečenstiev závažných havárií s prítomnosťou nebezpečných látok, ktorou sa mení a dopĺňa a následne zrušuje smernica Rady 96/82/ES (Ú. v. EÚ L 197, 24.7.2012, s. 1).

⁽⁴⁰⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/42/ES z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie (Ú. v. EÚ L 197, 21.7.2001, s. 30).

⁽⁴¹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/89/EÚ z 23. júla 2014, ktorou sa ustanovuje rámec pre námorné priestorové plánovanie (Ú. v. EÚ L 257, 28.8.2014, s. 135).

Článok 14

Uplatniteľnosť dohovorov Európskej hospodárskej komisie OSN

1. Týmto nariadením nie sú dotknuté povinnosti podľa Dohovoru Európskej hospodárskej komisie Organizácie Spojených národov (ďalej len „EHK OSN“) o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, ktorý bol podpísaný 25. júna 1998 v Aarhuze, ani povinnosti podľa Dohovoru EHK OSN o hodnotení vplyvu na životné prostredie presahujúceho štátne hranice, ktorý bol podpísaný 25. februára 1991 v Espoo, a protokolu k nemu o strategickom environmentálnom hodnotení, ktorý bol podpísaný 21. mája 2003 v Kyjeve.
2. Všetky rozhodnutia podľa tohto oddielu sa zverejňujú ľahko zrozumiteľným spôsobom a všetky rozhodnutia týkajúce sa jedného projektu sú k dispozícii na rovnakom webovom sídle.

ODDIEL 4

Základné podmienky

Článok 15

Urýchlenie realizácie strategických projektov

1. Komisia vykonáva činnosti na urýchlenie a prilákanie súkromných investícií do strategických projektov, v náležitých prípadoch v spolupráci s členskými štátmi. Takéto činnosti môžu bez toho, aby boli dotknuté články 107 a 108 ZFEÚ, zahŕňať poskytovanie a koordinovanie podpory pre strategické projekty, ktoré čelia ťažkostiam pri prístupe k financovaniu.
2. Členský štát, ktorého územia sa strategický projekt týka, prijíma opatrenia na uľahčenie jeho včasnej a účinnej realizácie. Uvedené opatrenia môžu pozostávať z pomoci na:
 - a) zabezpečenie súladu s uplatniteľnými administratívnymi povinnosťami a povinnosťami podávania správ;
 - b) ďalšie zvyšovanie schopnosti predkladateľov projektov zabezpečiť zmysluplné zapojenie a aktívnu účasť komúnit dotknutých strategickým projektom.

Článok 16

Koordinácia financovania

1. Stála podskupina zriadená podľa článku 36 ods. 8 písm. a) na žiadosť predkladateľa strategického projektu diskutuje o tom, ako možno dokončiť financovanie jeho projektu, a poskytuje mu v tejto oblasti poradenstvo s prihliadnutím na už zabezpečené financovanie, pričom sa zohľadnia aspoň tieto prvky:
 - a) dodatočné súkromné zdroje financovania;
 - b) podpora zo zdrojov skupiny Európskej investičnej banky alebo iných medzinárodných finančných inštitúcií vrátane Európskej banky pre obnovu a rozvoj;
 - c) existujúce nástroje a programy členských štátov vrátane nástrojov a programov agentúr pre vývozné úvery, národných podporných bánk a inštitúcií;
 - d) príslušné programy financovania Únie s osobitným zameraním na iniciatívu Global Gateway pre strategické projekty v tretích krajinách alebo zámorských krajinách či územiach.
2. Komisia do 24. mája 2026 na základe odporúčania stálej podskupiny uvedenej v článku 36 ods. 8 písm. a) predloží Európskej rade pre kritické suroviny správu, v ktorej opíše prekážky prístupu k financovaniu pre strategické projekty a odporúčania k uľahčeniu takehoto prístupu.

Článok 17

Uľahčenie dohôd o odbere

1. Komisia vytvorí systém, ktorý bude zjednodušovať uzatváranie dohôd o odbere týkajúcich sa strategických projektov v súlade s pravidlami hospodárskej súťaže.
2. Systém uvedený v odseku 1 musí umožňovať potenciálnym odberateľom predkladať ponuky, v ktorých sa uvedie:

- a) objem a kvalita strategických surovín, ktoré plánujú nakupovať;
 - b) plánovaná cena alebo plánované cenové rozpätie;
 - c) plánované trvanie dohody o odbere.
3. Systém uvedený v odseku 1 musí umožňovať predkladateľom strategických projektov predkladať ponuky, v ktorých sa uvedie:
- a) objem a kvalita strategických surovín, pre ktoré chcú uzavrieť dohody o odbere;
 - b) plánovaná cena alebo plánované cenové rozpätie, za ktoré sú ochotní predávať;
 - c) plánované trvanie dohody o odbere.
4. Na základe ponúk doručených podľa odsekov 2 a 3 sprostredkuje Komisia predkladateľom strategických projektov kontakt s potenciálnymi odberateľmi relevantnými pre ich projekt.

Článok 18

Prístupnosť administratívnych informácií online

1. Členské štáty poskytujú online, centralizovaným a ľahko prístupným spôsobom tieto informácie o administratívnych postupoch týkajúcich sa projektov v oblasti kritických surovín:
 - a) informácie uvedené v článku 9 ods. 2;
 - b) postup udeľovania povolení a súvisiace administratívne postupy potrebné na získanie relevantných povolení;
 - c) finančné a investičné služby;
 - d) možnosti financovania na úrovni Únie alebo členských štátov;
 - e) služby na podporu podnikania, okrem iného vrátane priznania k dani z príjmu právnických osôb, miestnych daňových zákonov alebo pracovného práva.
2. Komisia centralizovaným a ľahko dostupným spôsobom poskytuje online informácie o administratívnych postupoch relevantných z hľadiska uznávania strategických projektov a o výhodách takéhoto uznávania.

ODDIEL 5

Prieskum

Článok 19

Národné programy prieskumu

1. Každý členský štát do 24. mája 2025 vypracuje národný program všeobecného prieskumu zameraný na kritické suroviny a nosné nerasty kritických surovín. Uvedené národné programy sa preskúmajú aspoň každých päť rokov a podľa potreby aktualizujú.
2. Národné programy uvedené v odseku 1 obsahujú opatrenia na zvýšenie dostupnosti informácií o náleziskách kritických surovín v Únii. Ich súčasťou sú v prípade potreby tieto opatrenia:
 - a) mapovanie nerastných surovín vo vhodnej mierke;
 - b) geochemické prieskumy, a to aj na účely stanovenia chemického zloženia pôd, usadenín alebo hornín;
 - c) geovedné prieskumy, napríklad geofyzikálne prieskumy;
 - d) spracúvanie údajov získaných vo všeobecnom prieskume, a to aj z prediktívnych máp;
 - e) opätovné spracúvanie existujúcich údajov z geovedného prieskumu na účely kontroly neidentifikovaných nálezísk nerastných surovín obsahujúcich kritické suroviny a nosné nerasty kritických surovín.

3. Ak v členskom štáte vládnu také geologické podmienky, že prostredníctvom opatrení uvedených v odseku 2 sa s veľkou mierou istoty neidentifikujú žiadne ložiská kritických surovín ani ich nosných nerastov, národný program uvedený v odseku 1 môže pozostávať z vedeckých dôkazov na tento účel. Takéto dôkazy sa aktualizujú v kontexte pravidelného preskúmania národného programu, aby sa do nich premietli akékoľvek zmeny v zozname kritických surovín.

4. Členské štáty oznámia Komisii svoje národné programy uvedené v odseku 1.

5. Členské štáty poskytnú vo svojich správach predložených podľa článku 45 informácie o pokroku vo vykonávaní opatrení zahrnutých do ich národných programov uvedených v odseku 1 tohto článku.

6. Členské štáty zverejnia mapy, ktoré zobrazujú základné informácie o náleziskách nerastných surovín obsahujúcich kritické suroviny získané prostredníctvom opatrení stanovených v národných programoch uvedených v odseku 1 na voľne prístupnom webovom sídle. Uvedené informácie podľa potreby obsahujú klasifikáciu identifikovaných nálezísk podľa rámcovej klasifikácie zdrojov Organizácie Spojených národov. Na požiadanie sa sprístupnia podrobnejšie informácie vrátane spracovaných geofyzikálnych a geochemických údajov vo vhodnom rozlíšení a vrátane rozsiahleho geologického mapovania.

Komisia môže prijímať vykonávacie akty s cieľom stanoviť vzor sprístupňovania informácií uvedených v prvom pododseku tohto odseku. Vo vzore sa môže uviesť, akým spôsobom majú byť vyjadrené informácie uvedené v prvom pododseku tohto odseku. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s konzultačným postupom uvedeným v článku 39 ods. 2

7. Po zohľadnení doterajšej spolupráce na všeobecnom prieskume stála podskupina uvedená v článku 36 ods. 8 písm. c) prerokuje národné programy uvedené v odseku 1 tohto článku a ich vykonávanie, pričom sa zahrnú aspoň tieto prvky:

- a) potenciál spolupráce, a to aj pri prieskume cezhraničných nálezísk nerastných surovín a spoločných geologických útvarov;
- b) najlepšie postupy týkajúce sa opatrení uvedených v odseku 2;
- c) možnosť vytvoriť integrovanú databázu na uchovávanie výsledkov národných programov uvedených v odseku 1.

KAPITOLA 4

MONITOROVANIE A ZMIERŇOVANIE RIZÍK

Článok 20

Monitorovanie a stresové testy

1. Komisia monitoruje riziká spojené s dodávkami kritických surovín, najmä tie, pri ktorých existuje riziko narušenia hospodárskej súťaže alebo fragmentácie vnútorného trhu.

Toto monitorovanie sa vzťahuje aspoň na vývoj týchto parametrov:

- a) obchodné toky medzi Úniou a tretími krajinami a v rámci vnútorného trhu;
- b) dopyt a ponuka;
- c) koncentrácia ponuky;
- d) výroba v Únii a na celom svete a výrobné kapacity v rôznych fázach hodnotového reťazca surovín;
- e) cenová volatilita;
- f) úzke miesta v ktorejkoľvek fáze výroby v Únii a úzke miesta pri udeľovaní povolení pre strategické projekty v rámci Únie;
- g) potenciálne prekážky obchodu s kritickými surovinami alebo s tovarom, ktorý využíva kritické suroviny ako vstupy v rámci vnútorného trhu.

2. Vnútroštátne orgány, ktoré sa zúčastňujú na stálej podskupine uvedenej v článku 36 ods. 8 písm. e), podporujú Komisiu pri monitorovaní uvedenom v odseku 1 tohto článku prostredníctvom:

- a) poskytovania relevantných informácií, ktoré majú k dispozícii o vývoji parametrov uvedených v odseku 1 tohto článku, s výnimkou jeho písmena e), vrátane informácií uvedených v článku 21;

- b) zhromažďovania informácií o vývoji parametrov uvedených v odseku 1 tohto článku vrátane informácií uvedených v článku 21, a to v koordinácii s Komisiou a inými zúčastnenými orgánmi;
- c) poskytovania analýzy rizík spojených s dodávkami kritických surovín z hľadiska vývoja parametrov uvedených v odseku 1;
- d) bezodkladného informovania Komisie, ak sa členský štát dozvie o riziku vážneho narušenia dodávok týkajúcich sa kritických surovín.

3. Komisia v spolupráci s vnútroštátnymi orgánmi zastúpenými v stálej podskupine uvedenej v článku 36 ods. 8 písm. e) zabezpečuje, aby sa stresový test pre každý dodávateľský reťazec strategickú surovinu vykonal najmenej každé tri roky alebo v prípade, ak sa v dôsledku monitorovania uvedeného v odseku 1 tohto článku zistí významný nárast rizík dodávok. Na tento účel stála podskupina uvedená v článku 36 ods. 8 písm. e) koordinuje a rozdeľuje vykonávanie stresových testov pre rôzne strategické suroviny rôznym zúčastneným orgánom.

Stresové testy uvedené v prvom pododseku pozostávajú z posúdenia zraniteľnosti dodávateľského reťazca surovín pre príslušnú strategickú surovinu v Únii voči narušeniam dodávok na základe odhadu vplyvu rôznych scenárov, ktoré môžu takéto narušenia dodávok spôsobiť, a ich potenciálnych účinkov, pričom sa zohľadnia aspoň tieto prvky:

- a) miesto, kde sa dotknutá strategická surovina ťaží, spracováva alebo recykluje;
- b) kapacity hospodárskych subjektov v celom hodnotovom reťazci surovín, ako aj štruktúra trhu;
- c) faktory, ktoré by mohli ovplyvniť dodávky, okrem iného vrátane geopolitickej situácie, logistiky, dodávok energie, pracovnej sily alebo prírodných katastrof;
- d) dostupnosť zdrojov dodávok a schopnosť rýchlo ich diverzifikovať, nahradiť suroviny alebo zmierniť dopyt;
- e) používatelia príslušnej strategickú surovinu v celom hodnotovom reťazci surovín a ich podiel na dopyte, pričom osobitná pozornosť sa venuje výrobe technológií relevantných z hľadiska zelenej a digitálnej transformácie, ako aj využitiu v obrannom a leteckom a vesmírnom priemysle;
- f) potenciálne prekážky cezhraničného obchodu s príslušnými strategickými surovinami alebo s tovarom, ktorý využíva strategické suroviny ako vstupy v rámci vnútorného trhu.

4. Komisia zverejňuje a pravidelne aktualizuje na voľne prístupnom webovom sídle súbor údajov získaných z monitorovania, ktorý obsahuje:

- a) súhrnné informácie o vývoji parametrov uvedených v odseku 1;
- b) súhrnný opis výpočtu rizika spojeného s dodávkami kritických surovín z hľadiska informácií uvedených v písmene a) tohto odseku;
- c) v náležitom prípade všeobecné odporúčania vhodných stratégií zmierňovania, ktoré majú znížiť riziko spojené s dodávkami, pokiaľ zverejnenie týchto všeobecných odporúčaní neohrozuje ochranu podnikových alebo obchodných tajomstiev alebo iných citlivých, dôverných alebo utajovaných informácií.

5. Komisia analyzuje informácie získané podľa odsekov 1, 2 a 3 tohto článku. Ak na základe analýzy Komisia usúdi, že existuje jasný ukazovateľ rizika narušenia dodávok, ktoré by mohlo narušiť hospodársku súťaž alebo fragmentovať vnútorný trh, Komisia upozorní členské štáty, Európsku radu pre kritické suroviny a riadiace orgány zodpovedné za krízový dohľad alebo mechanizmy krízového riadenia v Únii, do ktorých pôsobnosti patria príslušné strategické alebo kritické suroviny. Komisia v relevantných prípadoch posúdi aj to, či si toto riziko vyžaduje aktualizáciu zoznamu strategických surovín podľa článku 3 ods. 3

Článok 21

Informačné povinnosti týkajúce sa monitorovania

1. Členské štáty poskytnú Komisii vo svojich správach predložených podľa článku 45 informácie o novom alebo existujúcom projekte v oblasti kritických surovín na svojom území, ktorý je relevantný z hľadiska článku 20 ods. 1 písm. d), pričom do nej zahrnú klasifikáciu nových projektov podľa rámcovej klasifikácie zdrojov Organizácie Spojených národov.

2. Členské štáty určia kľúčových účastníkov trhu v celom hodnotovom reťazci kritických surovín, usadených na svojom území, a:

- a) monitorujú ich činnosti využívaním verejne dostupných údajov a v prípade potreby prostredníctvom pravidelných a primeraných prieskumov s cieľom získať informácie požadované na monitorovanie a stresové testovanie Komisiou podľa článku 20;
- b) vo svojich správach predložených podľa článku 45 poskytujú informácie o výsledkoch informácií získaných podľa písmena a) tohto pododseku;
- c) bezodkladne oznamujú Komisii závažné udalosti, ktoré by mohli brániť pravidelnému vykonávaniu činností kľúčových účastníkov trhu.

Kľúčoví účastníci trhu môžu odmietnuť predložiť údaje požadované podľa písmena a) prvého pododseku, ak by poskytnutie takýchto údajov viedlo k zverejneniu podnikových alebo obchodných tajomstiev. Takéto údaje predložia len v rozsahu, v akom ich už majú k dispozícii. Ak kľúčový účastník trhu odmietne predložiť požadované údaje, alebo tvrdí, že ich nemá k dispozícii, poskytne žiadajúcemu členskému štátu dôvody, prečo tak urobil.

3. Členské štáty zasielajú údaje získané podľa odseku 2 písm. a) a b) tohto článku národným štatistickým úradom a Eurostatu na účely zostavovania štatistík v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009⁽⁴²⁾. Členské štáty určia vnútroštátny orgán zodpovedný za zasielanie údajov národným štatistickým úradom a Eurostatu.

Článok 22

Vykazovanie strategických zásob

1. Členské štáty vo svojich správach predložených podľa článku 45 predložia Komisii informácie o stave svojich strategických zásob strategických surovín. Členské štáty nie sú povinné poskytnúť informácie týkajúce sa určitých strategických zásob, ak by takéto informácie mohli ohroziť ich obranu alebo národnú bezpečnosť. Ak členský štát odmietne poskytnúť takéto informácie, poskytne odôvodnené oznámenie.

2. Informácie uvedené v odseku 1 pokrývajú strategické zásoby všetkých verejných orgánov, spoločností vo verejnom vlastníctve alebo hospodárskych subjektov vo verejnom vlastníctve, ktoré členský štát poveril budovaním strategických zásob vo svojom mene, a opisuje sa v nich aspoň:

- a) úroveň dostupných strategických zásob za každú strategickú surovinu na súhrnnej úrovni, meraná v tonách aj percentách ročnej vnútroštátnej spotreby príslušných strategických surovín, ako aj chemická forma a čistota skladovaných surovín;
 - b) vývoj úrovne dostupných strategických zásob za každú strategickú surovinu na súhrnnej úrovni za predchádzajúcich päť rokov;
 - c) akékoľvek pravidlá alebo postupy uplatniteľné na uvoľnenie, pridelenie a distribúciu strategických zásob, pokiaľ zdieľanie takýchto informácií neohrozuje ochranu podnikových alebo obchodných tajomstiev alebo iných citlivých, dôverných alebo utajovaných informácií.
3. Správy uvedené v odseku 1 môžu obsahovať informácie o strategických zásobách kritických a iných surovín.

Článok 23

Koordinácia strategických zásob

1. Komisia do 24. mája 2026 a potom každé dva roky na základe informácií prijatých podľa článku 22 ods. 1 oznámi Európskej rade pre kritické suroviny:

- a) návrh referenčnej hodnoty s uvedením bezpečnej úrovne strategických zásob každej strategickej suroviny v Únii, ako je uvedené v odseku 2 tohto článku;
- b) porovnanie celkovej úrovne strategických zásob každej strategickej suroviny v Únii a návrh referenčnej hodnoty uvedenej v písmene a) tohto odseku;

⁽⁴²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 z 11. marca 2009 o európskej štatistike a o zrušení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES, Euratom) č. 1101/2008 o prenose dôverných štatistických údajov Štatistickému úradu Európskych spoločenstiev, nariadenia Rady (ES) č. 322/97 o štatistike Spoločenstva a rozhodnutia Rady 89/382/EHS, Euratom o založení Výboru pre štatistické programy Európskych spoločenstiev (Ú. v. EÚ L 87, 31.3.2009, s. 164).

- c) informácie o potenciálnej cezhraničnej dostupnosti strategických zásob vzhľadom na pravidlá alebo postupy na ich uvoľnenie, pridelenie a distribúciu.
2. Komisia s prihliadnutím na stanoviská Európskej rady pre kritické suroviny prijme referenčnú hodnotu s uvedením bezpečnej úrovne strategických zásob strategických surovín v Únii. Uvedená referenčná hodnota musí:
- a) byť vyjadrená ako množstvo strategických surovín potrebné na pokrytie počtu dní priemerného denného čistého dovozu v prípade narušenia dodávok, vypočítaná na základe množstva dovozu počas predchádzajúceho kalendárneho roka;
- b) zohľadniť verejne dostupné informácie o strategických zásobách súkromných prevádzkovateľov;
- c) byť úmerná riziku spojenému s dodávkami príslušnej strategickkej suroviny a náležitému hospodárskemu významu príslušnej strategickkej suroviny.
3. Komisia môže s prihliadnutím na stanoviská Európskej rady pre kritické suroviny vydať stanoviská adresované členskými štátom:
- a) s cieľom zvýšiť úroveň strategických zásob a v náležitých prípadoch výrobných kapacít, so zreteľom na porovnanie uvedené v odseku 1 písm. b), relatívnu distribúciu existujúcich strategických zásob medzi členskými štátmi a spotrebu strategických surovín hospodárskymi subjektmi na príslušných územiach členských štátov;
- b) s cieľom zmeniť alebo koordinovať pravidlá alebo postupy uvoľňovania, pridelovania a distribúcie strategických zásob v záujme zlepšenia potenciálnej cezhraničnej dostupnosti, najmä ak je to potrebné na výrobu strategických technológií.
4. Pri príprave stanovísk uvedených v odseku 3 Komisia a Európska rada pre kritické suroviny priznajú osobitný význam potrebe zachovať a podporovať stimuly pre súkromných prevádzkovateľov, ktorí sa spoliehajú na strategické suroviny ako vstupy, aby vytvárali svoje vlastné strategické zásoby alebo prijímali iné opatrenia na zvládnutie svojho vystavenia rizikám spojeným s dodávkami.
5. Členské štáty poskytnú vo svojich správach predložených podľa článku 45 informácie o tom, či a ako vykonali alebo plánujú vykonať stanoviská uvedené v odseku 3 tohto článku.
6. Predtým, ako sa aspoň dva členské štáty zúčastnia na medzinárodnom alebo mnohostrannom fóre v oblastiach strategických zásob strategických surovín, Komisia zabezpečí predchádzajúcu koordináciu buď medzi dotknutými členskými štátmi a Komisiou, alebo prostredníctvom osobitného zasadnutia Európskej rady pre kritické suroviny.
7. Komisia poskytne údaje získané o dostupných strategických zásobách Únie riadiacim orgánom Únie zodpovedným za krízový dohľad alebo za mechanizmy krízového riadenia pokrývajúce príslušné strategické suroviny.
8. Ani tento článok ani článok 22 neukladajú členským štátom povinnosť udržiavať alebo uvoľňovať strategické zásoby.

Článok 24

Prípravenosť spoločností na riziká

1. Členské štáty do 24. mája 2025 a do 12 mesiacov od každej aktualizácie zoznamu strategických surovín podľa článku 3 ods. 3 identifikujú veľké spoločnosti pôsobiace na ich území, ktoré využívajú strategické suroviny na výrobu batérií na uskladňovanie energie a elektromobilitu, zariadenia súvisiace s výrobou a využívaním vodíka, zariadenia súvisiace s výrobou energie z obnoviteľných zdrojov, lietadlá, trakčné motory, tepelné čerpadlá, zariadenia súvisiace s prenosom a ukladaním údajov, mobilné elektronické zariadenia, zariadenia súvisiace s aditívnou výrobou, zariadenia súvisiace s robotikou, bezpilotné lietadlá, raketometry, satelity alebo pokročilé čipy.
2. Veľké spoločnosti uvedené v odseku 1 vykonávajú aspoň každé tri roky v rozsahu, v akom majú k dispozícii požadované informácie, posúdenie rizika svojho dodávateľského reťazca surovín pre strategické suroviny vrátane:
- a) mapovania miest, kde sa ťažia, spracúvajú alebo recyklujú strategické suroviny, ktoré používajú;
- b) analýzy faktorov, ktoré by mohli ovplyvniť ich dodávky strategických surovín;
- c) posúdenia ich zraniteľnosti voči narušeniam dodávok.

3. Ak veľkým spoločnostiam uvedeným v odseku 1 tohto článku ich dodávatelia na požiadanie nespístupnia informácie uvedené v odseku 2 tohto článku, môžu vykonať svoje posúdenie rizika na základe informácií uverejnených Komisiou podľa článku 20 ods. 4 alebo podľa možnosti na základe inak verejne dostupných informácií.
4. Ak sa na základe posúdenia rizika uvedeného v odseku 2 zistia významné zraniteľné miesta z hľadiska narušenia dodávok, veľké spoločnosti uvedené v odseku 1 vynaložia úsilie na zmiernenie uvedených zraniteľných miest, a to aj posúdením možnosti diverzifikácie svojich dodávateľských reťazcov surovín alebo nahradenia strategických surovín.
5. Veľké spoločnosti uvedené v odseku 1 môžu svojmu predstavenstvu predložiť správu obsahujúcu výsledky posúdenia rizika uvedeného v odseku 2 vrátane zdroja informácií, na ktorých sa posúdenie zakladá, akýchkoľvek zistených významných rizík, ako aj plánovaných alebo vykonaných zmiernujúcich opatrení.
6. Členské štáty môžu od veľkých spoločností uvedených v odseku 1 požadovať, aby svojmu predstavenstvu predložili správu uvedenú v odseku 5 a žiadosti o informácie uvedené v odseku 3.

Článok 25

Spoločný nákup

1. Komisia vytvorí a prevádzkuje systém na agregovanie dopytu zainteresovaných podnikov usadených v Únii, ktoré spotrebúvajú strategické suroviny, a vyhľadávanie ponuky od dodávateľov, aby sa uspokojil tento agregovaný dopyt. Týka sa to tak nespracovaných, ako aj spracovaných strategických surovín.
2. Pred vytvorením systému uvedeného v odseku 1 Komisia po porade s Európskou radou pre kritické suroviny vykoná posúdenie očakávaného vplyvu systému na trh s každou strategickou surovinou s cieľom zabrániť neprimeranému vplyvu na hospodársku súťaž na vnútornom trhu.
3. Na základe posúdenia uvedeného v odseku 2 Komisia pri vytváraní a prevádzkovaní systému uvedeného v odseku 1:
 - a) vyberie, na ktoré strategické suroviny a v ktorej fáze spracovania možno systém použiť, pričom zohľadní relatívne riziko spojené s dodávkami rôznych strategických surovín;
 - b) stanoví minimálne množstvá požadovanej strategickkej suroviny na účasť v systéme, pričom zohľadní očakávaný počet zainteresovaných účastníkov a potrebu zabezpečiť zvládateľný počet účastníkov, pričom zohľadní potreby MSP.
4. Účasť na systéme uvedenom v odseku 3 písm. b) je otvorená a transparentná pre všetky podniky usadené v Únii, ktoré majú záujem.
5. Podniky v Únii zúčastnené na systéme uvedenom v odseku 1 môžu na transparentnom základe spoločne rokovať o nákupe vrátane cien alebo iných podmienok dohody o kúpe alebo využití spoločný nákup s cieľom dosiahnuť lepšie podmienky so svojimi dodávateľmi alebo zabrániť nedostatku. Zúčastnené podniky v Únii musia dodržiavať právo Únie vrátane práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže.
6. Subjekty sú vylúčené z účasti na agregovaní dopytu a spoločnom nákupe, ako aj z účasti ako dodávatelia alebo poskytovatelia služieb, ak:
 - a) sa na ne vzťahujú reštriktívne opatrenia Únie prijaté podľa článku 215 ZFEÚ;
 - b) sú v priamom alebo nepriamom vlastníctve fyzických alebo právnických osôb, subjektov alebo orgánov, na ktoré sa vzťahujú takéto reštriktívne opatrenia Únie, alebo pod ich priamou či nepriamou kontrolou, alebo konajú v ich mene alebo podľa ich pokynov.
7. Odchylne od článku 176 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046⁽⁴³⁾ Komisia prostredníctvom postupu obstarávania podľa uvedeného nariadenia zadá potrebné služby subjektu usadenému v Únii, ktorý na účel vytvorenia a prevádzky systému uvedeného v odseku 1 tohto článku koná ako poskytovateľ služieb. Vybraný poskytovateľ služieb nesmie mať žiadny konflikt záujmov.

⁽⁴³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1).

8. Komisia vymedzí v zmluve o poskytovaní služieb úlohy, ktoré má zabezpečovať poskytovateľ služieb vrátane pridelenia dopytu, pridelenia prístupových práv k dodávkam, registrácie a overovania všetkých účastníkov, zverejňovania a vykazovania činností, a akékoľvek iné úlohy potrebné na vytvorenie a prevádzkovanie systému uvedeného v odseku 1 tohto článku. V zmluve o poskytovaní služieb sa riešia aj praktické opatrenia týkajúce sa činnosti poskytovateľa služieb vrátane používania nástroja informačných technológií, bezpečnostných opatrení, meny alebo mien, platobného režimu a záväzkov.

9. Komisia musí mať v zmluve o poskytovaní služieb s poskytovateľom služieb vyhradené právo na jeho monitorovanie a vykonávanie jeho auditu. Na uvedený účel musí mať Komisia neobmedzený prístup k informáciám, ktorými poskytovateľ služieb disponuje vo vzťahu k zmluve. Všetky servery a informácie musia byť fyzicky umiestnené a uchovávané na území Únie.

10. V zmluve o poskytovaní služieb s poskytovateľom služieb sa určí vlastníctvo informácií, ktoré poskytovateľ služieb získal, a stanoví sa možný prenos uvedených informácií Komisii pri ukončení alebo uplynutí platnosti zmluvy o poskytovaní služieb.

KAPITOLA 5

UDRŽATELNOSŤ

ODDIEL 1

Obehovosť

Článok 26

Vnútroštátne opatrenia týkajúce sa obehovosti

1. Každý členský štát do dvoch rokov odo dňa nadobudnutia účinnosti vykonávacieho aktu uvedeného v odseku 7 prijme a zavedie národné programy, ktoré obsahujú alebo do ktorých sa zahrnú opatrenia určené na:

- a) stimuláciu technologického pokroku a efektívneho využívania zdrojov s cieľom zmierniť očakávaný nárast spotreby kritických surovín v Únii;
- b) podporu predchádzania vzniku odpadu a zvýšenie opätovného použitia a opráv výrobkov a komponentov s významným potenciálom zhodnotenia kritických surovín;
- c) zvýšenie zberu, triedenia a spracovania odpadu s relevantným potenciálom zhodnotenia kritických surovín vrátane kovového šrotu, a zabezpečenie ich zaradenia do vhodného systému recyklácie s cieľom maximalizovať dostupnosť a kvalitu recyklovateľného materiálu ako vstupu pre zariadenia na recykláciu kritických surovín;
- d) zvýšenie využitia druhotných kritických surovín, a to aj prostredníctvom opatrení, ako je zohľadnenie recyklovaného obsahu v kritériách na vyhodnotenie ponúk v rámci verejného obstarávania alebo finančné stimuly na používanie druhotných kritických surovín;
- e) zvýšenie technologickej zrelosti technológií na recykláciu kritických surovín a podpora obehového dizajnu, efektívnosti materiálov a nahrádzania kritických surovín vo výrobkoch a v aplikáciách, a to aspoň začlenením podporných opatrení na tento účel v rámci národných programov v oblasti výskumu a inovácií;
- f) zabezpečenie toho, aby boli zavedené opatrenia, ktoré jeho pracovnú silu vybavujú zručnosťami potrebnými na podporu obehovosti hodnotového reťazca kritických surovín, vrátane opatrení na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu;
- g) ak má výrobca uhradiť finančné príspevky v súlade so svojimi povinnosťami vyplývajúcimi z rozšírenej zodpovednosti výrobcu podľa vnútroštátneho práva v súlade s článkom 8 ods. 1 smernice 2008/98/ES, podporu modulácie takýchto finančných príspevkov s cieľom stimulovať väčší podiel druhotných kritických surovín zhodnotených z odpadu, recyklovaných v súlade s príslušnými environmentálnymi normami Únie, ktoré sa majú zahrnúť do výrobkov;
- h) prijatie potrebných opatrení, aby sa zabezpečilo, že kritické suroviny, ktoré sa vyvážajú po tom, ako sa prestali považovať za odpad, spĺňajú príslušné podmienky v súlade so smernicou 2008/98/ES a ďalšími príslušnými právnymi predpismi Únie;
- i) v relevantných prípadoch podporu používania noriem kvality Únie pre procesy recyklácie tokov odpadu obsahujúcich kritické suroviny.

2. Programy uvedené v odseku 1 tohto článku sa môžu začleniť do nových alebo existujúcich programov odpadového hospodárstva a programov predchádzania vzniku odpadu prijatých podľa článkov 28 a 29 smernice 2008/98/ES.

Národné programy uvedené v prvom pododseku sa preskúmajú do piatich rokov od ich prijatia a v prípade potreby sa aktualizujú.

3. Programy uvedené v odseku 1 musia pokrývať najmä výrobky a odpad, ktoré nie sú predmetom žiadnych osobitných požiadaviek na zber, spracovanie, recykláciu alebo opätovné použitie podľa práva Únie. Opatrenia, ktoré sa týkajú ostatných výrobkov a odpadu, sa vykonávajú v súlade s právom Únie.

Pokiaľ ide o odsek 1 písm. b), c) a d), programy uvedené v uvedených písmenách môžu bez toho, aby boli dotknuté články 107 a 108 ZFEÚ, zahŕňať zavedenie finančných stimulov, ako sú zľavy, peňažné odmeny alebo systémy vratných záloh na podporu prípravy na opätovné použitie a opätovného použitia výrobkov s relevantným potenciálom zhodnotenia kritických surovín a zberu a spracovania odpadu z takýchto výrobkov.

4. Vnútroštátne opatrenia uvedené v odsekoch 1 a 2 sú navrhnuté tak, aby sa zabránilo prekážkam obchodu a narušeniam hospodárskej súťaže v súlade so ZFEÚ.

5. Členské štáty oddelene určia a nahlásia množstvá komponentov, ktoré obsahujú relevantné množstvá kritických surovín odstránených z odpadu z elektrických a elektronických zariadení a množstvá kritických surovín zhodnotených z takýchto zariadení.

Komisia prijme vykonávacie akty, v ktorých stanoví formát a podrobnosti takéhoto nahlasovania. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 39 ods. 3

Prvým vykazovaným obdobím je prvý úplný kalendárny rok po prijatí uvedených vykonávacích aktov. Členské štáty predkladajú uvedené údaje vtedy, keď Komisii nahlásujú údaje týkajúce sa množstva recyklovaného odpadu z elektrických a elektronických zariadení podľa článku 16 ods. 6 smernice 2012/19/EÚ.

6. Členské štáty poskytnú vo svojich správach predložených podľa článku 45 informácie o prijatí národných programov uvedených v odseku 1 tohto článku a o pokroku v účinnom vykonávaní opatrení prijatých podľa odsekov 1 a 2 tohto článku.

7. Komisia do 24. mája 2025 prijme vykonávacie akty, v ktorých stanoví zoznam výrobkov, komponentov a tokov odpadu, ktoré sa prinajmenšom považujú za také, ktoré majú relevantný potenciál zhodnotenia kritických surovín v zmysle odseku 1 písm. b) a c).

Pri vypracúvaní uvedeného zoznamu Komisia zohľadní:

- a) celkové množstvo kritických surovín, ktoré možno zhodnotiť z týchto výrobkov, komponentov a tokov odpadu;
- b) rozsah, v akom sa na tieto výrobky, komponenty a toky odpadu vzťahuje právo Únie;
- c) medzery v regulácii;
- d) osobitné výzvy, ktoré ovplyvňujú zber a spracovanie odpadu výrobkov, komponentov a tokov odpadu;
- e) doterajšie systémy zberu a spracovania odpadu, ktoré sa uplatňujú na výrobky, komponenty a toky odpadu.

Vykonávacie akty uvedené v prvom pododseku tohto odseku sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 39 ods. 3

Článok 27

Zhodnocovanie kritických surovín z ťažobného odpadu

1. Prevádzkovatelia povinní vypracúvať programy odpadového hospodárstva v súlade s článkom 5 smernice 2006/21/ES poskytujú príslušnému orgánu v zmysle vymedzenia v článku 3 bode 27 uvedenej smernice predbežnú štúdiu o ekonomickom posúdení týkajúcu sa potenciálneho zhodnotenia kritických surovín z:

- a) ťažobného odpadu uskladneného v zariadení; a
- b) vzniknutého ťažobného odpadu alebo, ak sa to považuje za účinnejšie, z vyťaženého objemu skôr, ako sa stal odpadom.

Prevádzkovatelia sú oslobodení od povinnosti stanovenej v prvom pododseku tohto odseku, ak môžu preukázať príslušnému orgánu v zmysle vymedzenia v článku 3 bode 27 smernice 2006/21/ES s veľkou mierou istoty, že ťažobný odpad neobsahuje kritické suroviny, ktoré sú technicky zhodnotiteľné.

2. Štúdiá uvedené v odseku 1 obsahuje aspoň odhad množstiev a koncentrácií kritických surovín, ktoré obsahuje ťažobný odpad a vyťažený objem, a posúdenie možnosti ich technického a hospodárskeho zhodnotenia. Prevádzkovatelia špecifikujú metódy používané na odhad uvedených množstiev a koncentrácií.

3. Prevádzkovatelia zariadení na nakladanie s ťažobným odpadom predložia do 24. novembra 2026 štúdiu uvedenú v odseku 1 tohto článku príslušnému orgánu v zmysle vymedzenia v článku 3 bode 27 smernice 2006/21/ES. Prevádzkovatelia nových zariadení na nakladanie s ťažobným odpadom predložia uvedenú štúdiu príslušnému orgánu v zmysle vymedzenia v článku 3 bode 27 smernice 2006/21/ES pri predkladaní svojich programov odpadového hospodárstva v súlade s článkom 7 uvedenej smernice.

4. Členské štáty zriadia databázu uzavretých zariadení na nakladanie s ťažobným odpadom, ktoré sa nachádzajú na ich území, vrátane opustených zariadení na nakladanie s ťažobným odpadom s výnimkou uzavretých zariadení na nakladanie s ťažobným odpadom, ak na základe osobitných vlastností skládok odpadu alebo geologických podmienok je prítomnosť potenciálne technicky zhodnotiteľných množstiev kritických surovín nepravdepodobná. Uvedená databáza obsahuje informácie o:

- a) umiestnení, veľkosti areálu a objemu odpadu, alebo v náležitých prípadoch o odhadovanom objeme odpadu zariadenia na nakladanie s ťažobným odpadom;
- b) prevádzkovateľovi alebo bývalom prevádzkovateľovi zariadenia na nakladanie s ťažobným odpadom, a v náležitom prípade o ich právnom nástupcovi;
- c) približných množstvách a koncentráciách všetkých surovín obsiahnutých v ťažobnom odpade a v náležitom prípade v pôvodnom ložisku nerastných surovín v súlade s odsekom 7;
- d) akýchkoľvek dodatočných informáciách, ktoré členský štát považuje za významné na to, aby sa dali zhodnotiť kritické suroviny zo zariadenia na nakladanie s ťažobným odpadom.

5. Členské štáty do 24. novembra 2027 prijímajú a vykonávajú opatrenia na podporu zhodnocovania kritických surovín z ťažobného odpadu, najmä z uzavretých zariadení na nakladanie s ťažobným odpadom identifikovaných v databáze uvedenej v odseku 4 ako zariadenia, ktoré obsahujú potencionálne hospodársky zhodnotiteľné kritické suroviny.

6. Databáza uvedená v odseku 4 sa zriadi do 24. novembra 2026 a všetky informácie sa musia do tejto databázy vložiť do 24. mája 2027. Sprístupní sa vo verejne prístupnej a digitálnej forme a aktualizuje sa aspoň každé tri roky, aby sa do nej zahrnuli dodatočné dostupné informácie a novo uzavreté alebo novo identifikované zariadenia.

7. V záujme poskytovania informácií uvedených v odseku 4 písm. c) vykonávajú členské štáty aspoň tieto činnosti:

- a) v prípade uzavretých zariadení na nakladanie s ťažobným odpadom členské štáty do 24. novembra 2026 komplexne preskúmajú dostupné povoloňacie spisy alebo v prípade, ak povoloňacie spisy neexistujú, inú dostupnú dokumentáciu;
- b) v prípade zariadení na nakladanie s ťažobným odpadom, keď by dostupné informácie mohli poukazovať na prítomnosť množstiev kritických surovín, ktoré by bolo potenciálne možné hospodársky zhodnotiť, členské štáty do 24. mája 2026 vykonávajú aj odber reprezentatívnych geochemických vzoriek;
- c) v prípade zariadení na nakladanie s ťažobným odpadom, keď činnosti opísané v písmenách a) a b) tohto odseku naznačujú množstvá kritických surovín, ktoré by bolo potenciálne možné hospodársky zhodnotiť, členské štáty do 24. marca 2027 vykonávajú aj podrobnejší odber vzoriek s následnou chemickou a mineralogickou charakterizáciou s využitím jadrovej karotáže alebo rovnocenných techník, ak je to environmentálne vhodné v súlade s uplatniteľnými environmentálnymi požiadavkami na úrovni Únie a v relevantných prípadoch s požiadavkami smernice 2006/21/ES.

8. Činnosti uvedené v odseku 7 sa vykonávajú v medziach vnútroštátnych právnych systémov týkajúcich sa zdrojov nerastných surovín, odpadu, vlastníckych práv, vlastníctva pozemkov, vplyvu na životné prostredie a zdravie a akýchkoľvek iných príslušných ustanovení. Ak takéto faktory bránia činnostiam, orgány členského štátu sa usilujú o spoluprácu s prevádzkovateľom alebo vlastníkom zariadenia na nakladanie s ťažobným odpadom. Výsledky činností uvedených v odseku 7 sa sprístupnia v rámci databázy uvedenej v odseku 4. Ak je to možné, členské štáty zahrnú do databázy klasifikáciu uzavretých zariadení na nakladanie s ťažobným odpadom podľa rámcovej klasifikácie zdrojov Organizácie Spojených národov.

Článok 28

Recyklovateľnosť permanentných magnetov

1. Od dvoch rokov odo dňa nadobudnutia účinnosti vykonávacieho aktu uvedeného v odseku 2 každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá uvádza na trh zariadenia na zobrazovanie magnetickou rezonanciou, zariadenia na výrobu veternej energie, priemyselné roboty, motorové vozidlá, ľahké dopravné prostriedky, zariadenia na výrobu chladu, tepelné čerpadlá, elektromotory, a to aj v prípade, že sú elektromotory integrované v iných výrobkoch, automatické práčky, bubnové sušičky, mikrovlnné rúry, vysávače alebo umývačky riadu, musí zabezpečiť, aby tieto výrobky boli označené výrazným, jasne čitateľným a nezmazateľným označením, na ktorom sa uvádza:

- a) či uvedené výrobky obsahujú jeden alebo viac permanentných magnetov;
- b) pokiaľ výrobok obsahuje jeden alebo viac permanentných magnetov, či tieto permanentné magnety patria k niektorému z týchto typov:
 - i) neodým-železo-bór;
 - ii) samárium-kobalt;
 - iii) hliník-nikel-kobalt;
 - iv) ferit.

2. Komisia do 24. novembra 2026 prijme vykonávací akt, v ktorom stanoví formát označovania uvedený v odseku 1 tohto článku. Uvedený vykonávací akt sa prijme v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 39 ods. 3

3. Od dvoch rokov odo dňa nadobudnutia účinnosti vykonávacieho aktu uvedeného v odseku 2 každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá uvádza na trh výrobky uvedené v odseku 1 obsahujúce jeden alebo viac permanentných magnetov typu uvedeného v odseku 1 písm. b), musí zabezpečiť, aby bol na výrobku alebo v ňom prítomný nosič údajov.

4. Nosič údajov uvedený v odseku 3 sa prepojí s jedinečným identifikátorom produktu, ktorý umožňuje prístup k týmto údajom:

- a) meno, registrované obchodné meno alebo registrovaná ochranná známka a poštová adresa zodpovednej fyzickej alebo právnickej osoby a, ak sú dostupné, elektronické komunikačné prostriedky, ktorými ich možno kontaktovať;
- b) informácie o hmotnosti, umiestnení a chemickom zložení všetkých jednotlivých permanentných magnetov, ktoré sú súčasťou výrobku, a o prítomnosti a druhu použitej povrchovej úpravy, lepidiel a akýchkoľvek aditív v magnetoch;
- c) informácie umožňujúce prístup ku všetkým permanentným magnetom obsiahnutým vo výrobku a ich bezpečné odstránenie, ktoré obsahujú aspoň postupnosť všetkých krokov na odstránenie, nástrojov alebo technológií na prístup k permanentnému magnetu a jeho odstránenie bez toho, aby bolo dotknuté poskytovanie informácií pre spracovateľské zariadenia podľa článku 15 ods. 1 smernice 2012/19/EÚ.

5. V prípade výrobkov, v ktorých sú permanentné magnety obsiahnuté výlučne v jednom alebo vo viacerých elektrických motoroch zabudovaných vo výrobku, možno informácie uvedené v odseku 4 písm. b) nahradiť informáciami o umiestnení uvedených elektrických motorov a informácie uvedené v odseku 4 písm. c) možno nahradiť informáciami o prístupe k elektrickému motorom a o ich odstránení, ktoré obsahujú aspoň postupnosť všetkých krokov na odstránenie, nástroje alebo technológie požadované na prístup k elektrickému motorom a na ich odstránenie.

6. V prípade výrobkov uvedených v odseku 3, pri ktorých sa pas výrobku vyžaduje podľa iného právneho aktu Únie, sa informácie uvedené v odseku 4 zahrnú do uvedeného pasu výrobku.

7. Fyzická alebo právnická osoba, ktorá uvádza na trh výrobok uvedený v odseku 3, zabezpečí, aby informácie uvedené v odseku 4 boli úplné, aktuálne a presné a zostali dostupné najmenej počas obdobia, ktoré zodpovedá typickej životnosti výrobku, predĺženého o 10 rokov, a to aj po platobnej neschopnosti, likvidácii alebo ukončení činnosti zodpovednej fyzickej alebo právnickej osoby v Únii. Uvedená osoba môže poveriť inú fyzickú alebo právnickú osobu, aby konala v jej mene.

Informácie uvedené v odseku 4 odkazujú na model výrobku alebo, ak sa informácie o jednotkách toho istého modelu líšia, na osobitnú dávku alebo jednotku. Informácie uvedené v odseku 4 musia byť prístupné opravovňiam, recyklátorom, orgánom dohľadu nad trhom a colným orgánom.

8. Ak sa v harmonizačných právnych predpisoch Únie stanovia informačné požiadavky týkajúce sa recyklácie permanentných magnetov pre akékoľvek výrobky uvedené v odseku 1, uvedené požiadavky sa uplatňujú na dotknuté výrobky namiesto tohto článku.

9. Výrobky primárne navrhnuté na použitie v obrannom alebo vo vesmírnom priemysle sú vyňaté z požiadaviek stanovených v tomto článku.
10. Tento článok sa od 24. mája 2029 uplatňuje na zariadenia na zobrazovanie magnetickou rezonanciou, motorové vozidlá a ľahké dopravné prostriedky, ktoré sú typovo schválenými vozidlami kategórie L.
11. Tento článok sa neuplatňuje na:
- a) vozidlá na špeciálne účely v zmysle vymedzenia v článku 3 bode 31 nariadenia (EÚ) 2018/858;
 - b) časti vozidla okrem základného vozidla, ktoré boli typovo schválené viacstupňovým typovým schválením kategórie N₁, N₂, N₃, M₂ alebo M₃;
 - c) vozidlá vyrábané v malých sériách v zmysle vymedzenia v článku 3 bode 30 nariadenia (EÚ) 2018/858.
12. Komisia je splnomocnená prijať delegovaný akt v súlade s článkom 38 s cieľom doplniť toto nariadenie stanovením zoznamu kódov kombinovanej nomenklatúry v súlade s prílohou I k nariadeniu Rady (EHS) č. 2658/87⁽⁴⁴⁾ a opisov výrobkov zodpovedajúcich výrobkom uvedeným v odseku 1 tohto článku, a tak uľahčiť prácu colným orgánom, pokiaľ ide o uvedené výrobky a požiadavky stanovené v tomto článku a v článku 29.

Článok 29

Recyklovaný obsah permanentných magnetov

1. Do 24. mája 2027, alebo dva roky odo dňa nadobudnutia účinnosti delegovaného aktu uvedeného v odseku 2, podľa toho, čo nastane neskôr, akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá uvádza na trh výrobky uvedené v článku 28 ods. 1 obsahujúce jeden alebo viac permanentných magnetov uvedených v článku 28 ods. 1 písm. b) bodoch i), ii) a iii) a v prípade ktorých celková hmotnosť všetkých takýchto permanentných magnetov presiahne 0,2 kg, musí zverejniť na voľne prístupnom webovom sídle podiel neodýmu, dysprózia, prazeodýmu, terbia, bóru, samária, niklu a kobaltu zhodnotený zo spotrebiteľského odpadu, ktorý je prítomný v permanentných magnetoch obsiahnutých vo výrobku.
2. Komisia do 24. mája 2026 prijme delegovaný akt v súlade s článkom 38, ktorým sa doplní toto nariadenie stanovením pravidiel výpočtu a overovania podielu neodýmu, dysprózia, prazeodýmu, terbia, bóru, samária, niklu a kobaltu zhodnoteného zo spotrebiteľského odpadu, ktorý je prítomný v permanentných magnetoch obsiahnutých vo výrobkoch uvedených v odseku 1 tohto článku.
- V pravidlách výpočtu a overovania sa určí platný postup posudzovania zhody spomedzi modulov uvedených v prílohe II k rozhodnutiu Európskeho parlamentu a Rady č. 768/2008/ES⁽⁴⁵⁾, a to s úpravami potrebnými vzhľadom na dotknuté výrobky. Pri určovaní platného postupu posudzovania zhody Komisia zohľadní tieto kritériá:
- a) vhodnosť príslušného modulu pre daný typ výrobku a jeho primeranosť sledovanému verejnému záujmu;
 - b) povaha rizík, ktoré môžu z výrobku vyplývať, a miera, do akej posudzovanie zhody zodpovedá typu a úrovni rizika;
 - c) ak je povinná účasť tretej strany, výrobca musí mať na výber medzi modulmi zabezpečenia kvality a osvedčenia výrobku, ktoré sú uvedené v prílohe II k rozhodnutiu č. 768/2008/ES.
3. Komisia po nadobudnutí účinnosti delegovaného aktu prijatého podľa odseku 2 a v každom prípade do 31. decembra 2031 prijme delegované akty, ktorými sa doplní toto nariadenie stanovením minimálnych podielov neodýmu, dysprózia, prazeodýmu, terbia, bóru, samária, niklu a kobaltu zhodnotených zo spotrebiteľského odpadu, ktoré musia byť prítomné v permanentných magnetoch obsiahnutých vo výrobkoch uvedených v odseku 1.

Delegované akty uvedené v prvom pododseku môžu na rôzne výrobky uplatňovať rôzne minimálne podiely a môžu vylúčiť určité výrobky. Stanovia sa v nich prechodné obdobia prispôbené zložitosti úpravy výrobkov, na ktoré sa vzťahuje opatrenie na zabezpečenie súladu.

Minimálny podiel uvedený v prvom pododseku vyplýva z predchádzajúceho posúdenia vplyvov, pričom sa zohľadní:

⁽⁴⁴⁾ Nariadenie Rady (EHS) č. 2658/87 z 23. júla 1987 o colnej a štatistickej nomenklatúre a o Spoločnom colnom sadzobníku (Ú. v. ES L 256, 7.9.1987, s. 1).

⁽⁴⁵⁾ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 768/2008/ES z 9. júla 2008 o spoločnom rámci na uvádzanie výrobkov na trh a o zrušení rozhodnutia 93/465/EHS (Ú. v. EÚ L 218, 13.8.2008, s. 82).

- a) existujúca a predpokladaná dostupnosť neodýmu, dysprózia, praeodýmu, terbia, bóru, samária, niklu a kobaltu zhodnotených zo spotrebiteľského odpadu;
- b) informácie získané podľa odseku 1 a pomerná distribúcia podielu recyklovaného obsahu v permanentných magnetoch obsiahnutých vo výrobkoch uvedených na trh podľa odseku 1;
- c) technický a vedecký pokrok vrátane závažných zmien v oblasti technológií permanentných magnetov, ktoré ovplyvňujú druh zhodnocovaných surovín;
- d) skutočný a potenciálny príspevok minimálneho podielu k cieľom Únie v oblasti klímy a životného prostredia;
- e) možné vplyvy na fungovanie výrobkov, ktoré obsahujú permanentné magnety;
- f) potrebu predchádzať neúmerným nepriaznivým vplyvom na dostupnosť permanentných magnetov a výrobkov obsahujúcich permanentné magnety.

4. Ak sa v harmonizačných právnych predpisoch Únie stanovujú požiadavky týkajúce sa recyklácie permanentných magnetov pre akékoľvek výrobky uvedené v odseku 1, uvedené požiadavky sa uplatňujú na dotknuté výrobky namiesto tohto článku.

5. Fyzické a právnické osoby, ktoré uvádzajú na trh výrobky uvedené v odseku 1, odo dňa začatia uplatňovania požiadavky stanovenej v odseku 1 pri ponúkaní výrobkov uvedených v odseku 1 na predaj vrátane predaja na diaľku alebo ich vystavenia v rámci obchodnej činnosti, zabezpečujú, aby ich zákazníci mali pred uzavretím kúpnej zmluvy prístup k informáciám uvedeným v odseku 1.

Fyzické a právnické osoby, ktoré uvádzajú na trh výrobky uvedené v odseku 1, nesmú poskytovať ani zobrazovať štítky, značky, symboly ani nápisy, ktoré by mohli zákazníkov uvádzať do omylu alebo spôsobovať nejasnosti, pokiaľ ide o informácie uvedené v odseku 1. Výrobky primárne navrhnuté na použitie v obrannom alebo vo vesmírnom priemysle sú vyňaté z požiadaviek stanovených v tomto článku.

6. V prípade zariadení na zobrazovanie magnetickej rezonanciou, motorových vozidiel a ľahkých dopravných prostriedkov, ktoré sú typovo schválenými vozidlami kategórie L, sa požiadavky stanovené v odsekoch 1 a 5 uplatňujú päť rokov odo dňa nadobudnutia účinnosti delegovaného aktu uvedeného v odseku 2.

7. Tento článok sa neuplatňuje na:

- a) vozidlá na špeciálne účely v zmysle vymedzenia v článku 3 bode 31 nariadenia (EÚ) 2018/858;
- b) časti vozidla okrem základného vozidla, ktoré boli typovo schválené viacstupňovým typovým schválením kategórie N₁, N₂, N₃, M₂ alebo M₃;
- c) vozidlá vyrábané v malých sériách v zmysle vymedzenia v článku 3 bode 30 nariadenia (EÚ) 2018/858.

ODDIEL 2

Certifikácia a environmentálna stopa

Článok 30

Uznané systémy

1. Vlády, priemyselné združenia a zoskupenia zainteresovaných organizácií, ktoré vyvinuli systémy certifikácie v súvislosti s udržateľnosťou kritických surovín a dohliadajú na ne (ďalej len „vlastníci systémov“), môžu požiadať Komisiu o uznanie svojich systémov.

Žiadosti uvedené v prvom pododseku tohto odseku musia obsahovať relevantné dôkazy týkajúce sa splnenia kritérií stanovených v prílohe IV.

Komisia do 24. mája 2027 prijme vykonávacie akty, v ktorých stanoví jednotný vzor, ktorý majú používať vlastníci systémov na poskytovanie minimálnych informácií, ktoré majú obsahovať žiadosti uvedené v prvom pododseku tohto odseku. Uvedené vykonávacie akty sa prijímajú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 39 ods. 3

Rozsah dokumentácie požadovanej na vyplnenie jednotného vzoru uvedeného v treťom pododseku musí byť primeraný.

2. Ak na základe dôkazov poskytnutých podľa odseku 1 tohto článku Komisia určí, že systém certifikácie spĺňa kritériá stanovené v prílohe IV alebo určitú podskupinu týchto kritérií, prijme vykonávacie akty, ktorými sa uvedený systém uzná a v ktorých špecifikuje uznané pokrytie daného systému. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 39 ods. 3

3. Uznané pokrytie každého systému sa špecifikuje podľa týchto aspektov:

- a) fázy hodnotového reťazca surovín pokryté systémom;
- b) fázy životného cyklu projektu pokryté systémom, a to aj pred ním, počas neho a po jeho skončení; a
- c) aspekty udržateľnosti a kategórie environmentálnych rizík uvedené v prílohe IV bode 2, ktorými sa systém zaoberá.

Požiadavky stanovené v prílohe IV bode 1 písm. a) až d) sú predpokladom pre akéhokoľvek uznanie systému.

4. Komisia aspoň každé tri roky odo dňa uplatňovania akéhokoľvek vykonávacieho aktu prijatého podľa odseku 2 overuje, či systém naďalej spĺňa kritériá stanovené v prílohe IV alebo uznanú podskupinu týchto kritérií.

5. Vlastníci uznaných systémov bezodkladne informujú Komisiu o všetkých zmenách alebo aktualizáciách týkajúcich sa plnenia kritérií stanovených v prílohe IV alebo uznanej podskupiny týchto kritérií, ktoré sa vykonali v týchto systémoch. Komisia posúdi, či takéto zmeny alebo aktualizácie ovplyvňujú základ pre uznanie a prijme primerané opatrenia.

6. Ak existuje dôkaz o opakovaných alebo závažných prípadoch, keď hospodárske subjekty vykonávajúce uznaný systém nespĺnili požiadavky tohto systému, Komisia po porade s vlastníkom uznaného systému preskúma, či tieto prípady nepoukazujú na nedostatky systému, ktoré ovplyvňujú základ pre uznanie, a prijme primerané opatrenia.

7. Ak Komisia zistí nedostatky uznaného systému, ktoré ovplyvňujú základ pre uznanie, môže poskytnúť vlastníčkovi systému primeranú lehotu v trvaní najviac 12 mesiacov na prijatie nápravných opatrení.

8. Ak vlastník systému neprijme alebo odmietne prijať potrebné nápravné opatrenia a ak Komisia určí, že nedostatky uvedené v odseku 6 tohto článku znamenajú, že systém už nespĺňa kritériá stanovené v prílohe IV alebo uznanú podskupinu týchto kritérií, Komisia zruší uznanie systému prostredníctvom vykonávacích aktov. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 39 ods. 3

9. Komisia zriadi a aktualizuje register uznaných systémov. Uvedený register sa zverejní na voľne prístupnom webovom sídle. Toto webové sídlo tiež umožňuje získať spätnú väzbu od všetkých príslušných zainteresovaných strán týkajúcu sa vykonávania uznaných systémov. Takáto spätná väzba sa predloží vlastníkom relevantných systémov na zváženie.

Článok 31

Vyhlásenie o environmentálnej stope

1. So zreteľom na výsledok správy uvedenej v odseku 2 tohto článku a posúdenia potrebnosti a primeranosti na účely odseku 3 tohto článku je Komisia splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 38, ktorými doplní toto nariadenie s cieľom stanoviť pravidlá výpočtu a overovania environmentálnej stopy rôznych kritických surovín v súlade s prílohou V a s prihliadnutím na vedecky podložené metódy posudzovania a príslušné medzinárodné normy. Podľa pravidiel výpočtu a overovania sa identifikujú aspoň tri najrelevantnejšie kategórie vplyvu na životné prostredie, ktoré predstavujú väčšinu celkovej environmentálnej stopy. Jednou z kategórií vplyvu na životné prostredie sú emisie skleníkových plynov. Vyhlásenie o stope sa obmedzí na uvedené kategórie vplyvu na životné prostredie.

2. Komisia do 24. novembra 2026 predloží Európskemu parlamentu a Rade správu, v ktorej uvedie, pri ktorých kritických surovinách sa má prednostne posudzovať, či je povinnosť deklarovať environmentálnu stopu kritických surovín potrebná a primeraná.

V súvislosti s kritickými surovinami, ktoré Komisia prednostne určí, Komisia predloží závery posúdenia potrebnosti a primeranosti na účely odseku 3 do 12 mesiacov od predloženia správy uvedenej v prvom pododseku tohto odseku.

3. Komisia prijme pravidlá výpočtu a overovania pre konkrétnu kritickú surovinu, ak po zvážení rôznych relevantných kategórií vplyvov na životné prostredie dospeje k záveru, že dotknutá kritická surovina má významnú environmentálnu stopu a že povinnosť podať vyhlásenie o environmentálnej stope tejto kritickú surovinu podľa kategórií vplyvu na životné prostredie uvedených v odseku 1 v prípade jej uvedenia na trh je preto potrebná a primeraná a prispeje k dosiahnutiu cieľov Únie v oblasti klímy a životného prostredia tým, že uľahčí dodávky kritických surovín s nižšou environmentálnou stopou.

4. Pri posudzovaní, či je povinnosť stanovená v odseku 6 tohto článku potrebná, Komisia zohľadní:

- a) či a ako a nakoľko efektívne sa už dosiahli ciele Únie v oblasti klímy a životného prostredia prostredníctvom iných právnych aktov Únie uplatniteľného na dotknutú kritickú surovinu;
- b) existenciu a zavádzanie príslušných medzinárodných noriem a usmernení alebo možnosti dosiahnuť dohodu o takýchto normách na medzinárodnej úrovni, ako aj udržateľné postupy na trhu vrátane dobrovoľných systémov uznaných podľa článku 30 ods. 2;
- c) účinnosť strategických partnerstiev, strategických projektov, obchodných dohôd a iných medzinárodných nástrojov a podporných činností, ktoré Únia vykonáva pri dosahovaní cieľov Únie v oblasti klímy a životného prostredia;
- d) súvisiace ekonomické náklady a administratívne zaťaženie hospodárskych subjektov.

5. Komisia vykonáva predchádzajúce posudzovanie vplyvov na účely rozhodnutia o prijatí delegovaného aktu podľa odseku 1. Uvedené posudzovanie musí:

- a) okrem iného vychádzať z konzultácie:
 - i) so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami, ako sú priemyselné odvetvia vrátane spotrebiteľských odvetví, MSP a v relevantných prípadoch remeselná výroba, sociálni partneri, obchodníci, maloobchodníci, dovozcovia, organizácie podporujúce ľudské zdravie a ochranu životného prostredia, spotrebiteľské organizácie a akademická obec;
 - ii) s tretími krajinami alebo so zámorskými krajinami či územiaми, ktorých obchod s Úniou môže táto povinnosť výrazne ovplyvniť;
 - iii) s Európskou radou pre kritické suroviny;
 - iv) v náležitých prípadoch s agentúrami Únie s právomocou v oblasti ochrany životného prostredia;
- b) zabezpečiť, aby žiadne takéto opatrenie nebolo pripravené, prijaté ani uplatňované na účel alebo s cieľom vytvorenia zbytočných prekážok medzinárodného obchodu a aby nebolo pre obchod reštriktívnejšie, než je potrebné na dosiahnutie cieľov Únie v oblasti klímy a životného prostredia, pričom sa prihliadne na schopnosť dodávateľov z tretích krajín dodržiavať takéto vyhlásenie tak, že nebudú neprimerane ovplyvnené súhrnné obchodné toky a náklady na kritické suroviny;
- c) posúdiť, či podobné povinnosti podľa práva Únie priniesli zamýšľané účinky a významne prispeli k dosiahnutiu environmentálnych cieľov Únie;
- d) posúdiť, či by opatrenie prispelo k dosiahnutiu cieľov Únie v oblasti klímy a životného prostredia bez toho, aby neprimerane ovplyvnilo schopnosť priemyslu Únie získavať dotknutú kritickú surovinu.

6. Každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá uvedie na trh kritické suroviny, a to aj spracované a recyklované kritické suroviny, v prípade ktorých Komisia prijala pravidlá výpočtu a overovania podľa odseku 1, sprístupní vyhlásenie o environmentálnej stope.

Požiadavka stanovená v prvom pododseku sa uplatňuje na každý jednotlivý druh kritickú surovinu uvedený na trh a neuplatňuje sa na kritické suroviny obsiahnuté v medziproduktoch alebo konečných výrobkoch.

7. Vyhlásenie o environmentálnej stope uvedené v odseku 6 obsahuje tieto informácie:

- a) meno, registrované obchodné meno alebo registrovanú ochrannú známku a poštovú adresu zodpovednej fyzickej alebo právnickej osoby a elektronické komunikačné prostriedky, ktorými ich možno kontaktovať;
- b) informácie o druhu kritickú surovinu, na ktorú sa vyhlásenie vzťahuje;
- c) informácie o krajine a regióne, v ktorých sa kritická surovina vyťažila, spracovala, rafinovala a v náležitom prípade recyklovala;

- d) environmentálnu stopu kritickej suroviny vypočítanú v súlade s uplatniteľnými pravidlami overovania a výpočtu prijatými podľa odseku 1;
- e) výkonnostnú triedu vzhľadom na environmentálnu stopu, ktorej kritická surovina zodpovedá, stanovenú v súlade s uplatniteľným delegovaným aktom prijatým podľa odseku 8;
- f) webový odkaz na verejnosti dostupnú verziu štúdie, z ktorej vychádzajú závery vyhlásenia o environmentálnej stope.

8. Komisia v primeranej lehote prijme delegované akty v súlade s článkom 38, ktorými doplní toto nariadenie stanovením výkonnostných tried vzhľadom na environmentálnu stopu kritických surovín, v prípade ktorých boli prijaté pravidlá výpočtu a overovania podľa odseku 1 tohto článku v súlade s prílohou V.

9. Komisia pri stanovovaní pravidiel výpočtu environmentálnej stopy medziproduktov a konečných výrobkov obsahujúcich kritické suroviny vyžaduje, aby sa podľa možnosti používali pravidlá výpočtu environmentálnej stopy uvedené v tomto článku.

10. Vyhlásenie o environmentálnej stope sa zverejní na voľne prístupnom webovom sídle a musí byť ľahko zrozumiteľné.

Komisia môže prijať vykonávacie akty s cieľom stanoviť formát vyhlásenia o environmentálnej stope uvedeného v odseku 6 tohto článku. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 39 ods. 3

11. Fyzické a právnické osoby, ktoré uvádzajú na trh kritické suroviny, pri ponúkaní kritických surovín na predaj vrátane predaja na diaľku alebo ich vystavenia v rámci obchodnej činnosti zabezpečujú, aby ich zákazníci mali pred uzavretím kúpnej zmluvy prístup k vyhláseniu o environmentálnej stope.

Fyzické a právnické osoby, ktoré uvádzajú na trh kritické suroviny, nesmú poskytovať ani zobrazovať štítky, značky, symboly ani nápisy, ktoré by mohli zákazníkov uvádzať do omylu alebo spôsobovať nejasnosti, pokiaľ ide o informácie uvedené vo vyhlásení o environmentálnej stope.

ODDIEL 3

Voľný pohyb, zhoda a dohľad nad trhom

Článok 32

Voľný pohyb

1. Členské štáty nesmú z dôvodov týkajúcich sa informácií o recyklácii alebo recyklovanom obsahu permanentných magnetov alebo z dôvodov týkajúcich sa informácií o environmentálnej stope kritickej suroviny, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, zakázať či obmedziť sprístupnenie na trhu alebo uvedenie do prevádzky v prípade výrobkov, ktoré obsahujú permanentné magnety, alebo kritických surovín, ktoré sú v súlade s týmto nariadením, ani tomu brániť.

2. Členské štáty nesmú na obchodných veľtrhoch, výstavách, praktických ukázkach alebo podobných podujatiach brániť predvedeniu výrobkov, ktoré obsahujú permanentné magnety, alebo kritických surovín, ktoré nie sú v súlade s týmto nariadením, za predpokladu, že je viditeľne uvedené, že takéto výrobky alebo kritické suroviny nie sú v súlade s týmto nariadením a nemôžu byť sprístupnené na trhu, kým s ním nebudú v súlade.

Článok 33

Zhoda a dohľad nad trhom

1. Pred uvedením výrobku, na ktorý sa vzťahuje článok 28 alebo 29, na trh, zodpovedné fyzické alebo právnické osoby zabezpečia, aby sa vykonal platný postup posudzovania zhody a aby sa vypracovala požadovaná technická dokumentácia. Ak sa postupom posudzovania zhody preukáže zhoda výrobku s príslušnými požiadavkami, zodpovedné fyzické alebo právnické osoby zabezpečia, aby sa vypracovalo EÚ vyhlásenie o zhode a umiestnilo označenie CE.

2. Postupom posudzovania zhody výrobkov, na ktoré sa vzťahujú požiadavky stanovené v článku 28 tohto nariadenia, je postup stanovený v prílohe IV k smernici 2009/125/ES, pokiaľ sa na tieto výrobky nevzťahujú aj požiadavky stanovené v článku 29 tohto nariadenia, pričom v takom prípade je postupom posudzovania zhody postup stanovený v pravidlách výpočtu a overovania prijatých podľa článku 29 ods. 2 tohto nariadenia.

3. Tento článok sa nevzťahuje na výrobky, na ktoré sa vzťahuje typové schválenie podľa nariadenia (EÚ) 2018/858 alebo (EÚ) č. 168/2013.

Článok 34

Vykonávanie a zosúladenie s harmonizačnými právnymi predpismi Únie

Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 38 na doplnenie článkov 28, 29, 31 a 33 s cieľom:

- a) stanoviť požiadavky na technický návrh a prevádzku nosiča údajov a jedinečný identifikátor výrobku uvedený v článku 28 ods. 3 a 4;
- b) odkazovať na technické normy, ktoré sa majú použiť v súvislosti s nosičom údajov a jedinečným identifikátorom výrobku uvedenými v článku 28 ods. 3 a 4;
- c) stanoviť pravidlá na zaradenie jedinečného identifikátora výrobku uvedeného v článku 28 ods. 4 do registrov relevantných pre dohľad nad trhom a colné kontroly;
- d) stanoviť požiadavky týkajúce sa colných kontrol v súvislosti s nosičom údajov a jedinečným identifikátorom výrobku uvedeným v článku 28 ods. 3 a 4;
- e) stanoviť postupy zaobchádzania s výrobkami predstavujúcimi riziko na vnútroštátnej úrovni alebo formálny nesúlad, ako aj súvisiace ochranné postupy, ak sú vznesené námietky proti prijatým opatreniam dohľadu nad trhom;
- f) stanoviť požiadavky týkajúce sa EÚ vyhlásenia o zhode a všeobecné zásady a pravidlá a podmienky umiestňovania označenia CE.

Uvedené delegované akty odkazujú na iné harmonizačné právne predpisy Únie, najmä smernicu 2009/125/ES, alebo zabezpečujú súlad s nimi, a zohľadňujú potrebu obmedziť administratívnu záťaž pri súčasnom zabezpečení účinného vykonávania článkov 28, 29 a 31 tohto nariadenia.

KAPITOLA 6

SPRÁVA A RIADENIE

Článok 35

Európska rada pre kritické suroviny

1. Týmto sa zriaďuje Európska rada pre kritické suroviny.
2. Európska rada pre kritické suroviny poskytuje Komisii poradenstvo a plní úlohy stanovené v tomto nariadení.

Článok 36

Zloženie a fungovanie Európskej rady pre kritické suroviny

1. Európska rada pre kritické suroviny je zložená zo zástupcov zo všetkých členských štátov a Komisie. Predseda jej zástupca Komisia (ďalej len „predseda“).
2. Každý členský štát vymenuje do Európskej rady pre kritické suroviny zástupcu na vysokej úrovni. Ak je to relevantné, pokiaľ ide o funkciu a odborné znalosti, členský štát môže vymenovať rôznych zástupcov v súvislosti s rôznymi úlohami Európskej rady pre kritické suroviny. Každý zástupca vymenovaný do Európskej rady pre kritické suroviny má náhradníka. Hlasovacie práva majú len členské štáty. Každý členský štát má bez ohľadu na počet svojich zástupcov len jeden hlas.

Predseda pozve zástupcov Európskeho parlamentu, aby sa ako pozorovatelia zúčastnili na zasadnutiach Európskej rady pre kritické suroviny vrátane zasadnutí stálych alebo dočasných podskupín uvedených v odseku 8.

3. Predseda môže v prípade potreby pozvať zástupcov priemyslu, najmä MSP, občianskej spoločnosti, akademickej obce, odborových zväzov, miestnych alebo regionálnych orgánov, tretích krajín, zámorských krajín či území, ako aj Európskej obrannej agentúry, Európskej chemickej agentúry, Európskej environmentálnej agentúry a Európskej služby pre vonkajšiu činnosť, aby sa zúčastnili na zasadnutiach Európskej rady pre kritické suroviny alebo jej stálych alebo dočasných podskupín uvedených v odseku 8 ako pozorovatelia alebo aby poskytl písomné príspevky. Pozorovatelia sa nezúčastňujú na príprave poradných stanovísk Európskej rady pre kritické suroviny a jej podskupín.

4. Európska rada pre kritické suroviny na návrh Komisie prijme na svojom prvom zasadnutí svoj rokovací poriadok jednoduchou väčšinou svojich členov.

5. Európska rada pre kritické suroviny zasadá v pravidelných intervaloch s cieľom umožniť účinné plnenie svojich úloh stanovených v tomto nariadení. Európska rada pre kritické suroviny podľa potreby zasadá na základe odôvodnenej žiadosti Komisie alebo členského štátu, v ktorej sa odôvodní osobitný záujem v súvislosti so strategickým projektom na jeho území, ktorý si vyžaduje ďalšie zasadnutie.

Európska rada pre kritické suroviny zasadá aspoň:

- a) každé tri mesiace na účely posudzovania žiadostí o strategické projekty podľa kapitoly 3 oddielu 2;
 - b) každých šesť mesiacov na účely rozvoja monitorovania podľa kapitoly 4;
 - c) jedenkrát ročne s cieľom prerokovať pokrok v plnení povinností členského štátu týkajúcich sa prieskumu stanoveného v kapitole 3 oddiele 5, a to aj z hľadiska aktualizácie zoznamov strategických alebo kritických surovín.
6. Komisia koordinuje činnosť Európskej rady pre kritické suroviny prostredníctvom výkonného sekretariátu, ktorý poskytuje technickú a logistickú podporu.
7. Európska rada pre kritické suroviny vykonáva tieto úlohy:
- a) pravidelne rokuje o vykonávaní článku 9 a vymieňa si najlepšie postupy na účely urýchlenia povolovacích konaní pre projekty v oblasti kritických surovín, ako aj zvýšenia účasti verejnosti a konzultácií na týchto projektoch;
 - b) v relevantných prípadoch navrhuje Komisii usmernenia k vykonávaniu článku 9 ods. 1, ktoré musia jednotné kontaktné miesta zohľadniť;
 - c) pravidelne rokuje o realizácii strategických projektov a v prípade potreby o opatreniach, ktoré by predkladateľ projektu alebo členský štát, ktorého územia sa strategický projekt týka, mohli prijať s cieľom ešte viac uľahčiť realizáciu týchto strategických projektov podľa článku 15;
 - d) poskytuje Komisii poradenstvo pri posudzovaní vytvárania systému spoločného nákupu podľa článku 25;
 - e) uľahčuje výmenu najlepších postupov medzi členskými štátmi s cieľom zlepšiť ich národné programy podľa článku 26.
8. Európska rada pre kritické suroviny môže zriaďovať stále alebo dočasné podskupiny na riešenie konkrétnych otázok a plnenie konkrétnych úloh.

Európska rada pre kritické suroviny zriadi aspoň tieto stále podskupiny:

- a) podskupinu na rokovanie o financovaní a koordináciu financovania strategických projektov v súlade s článkom 16, do ktorej sa majú prizývať ako pozorovatelia zástupcovia národných podporných bánk a inštitúcií, agentúr pre vývozné úvery, európskych rozvojových finančných inštitúcií, skupiny Európskej investičnej banky, iných medzinárodných finančných inštitúcií vrátane Európskej banky pre obnovu a rozvoj a v náležitom prípade súkromných finančných inštitúcií;
- b) podskupinu na rokovanie a výmenu názorov o opatreniach na zvýšenie informovanosti verejnosti o dodávateľskom reťazci kritických surovín a výmenu najlepších postupov týkajúcich sa účasti verejnosti a zapojenia zainteresovaných strán do projektov v oblasti kritických surovín, do ktorej sa majú pravidelne prizývať zástupcovia organizácií občianskej spoločnosti ako pozorovatelia;
- c) podskupinu, v ktorej sa združujú národné alebo v relevantných prípadoch regionálne geologické inštitúty alebo ústavy, alebo ak takéto inštitúty alebo ústavy neexistujú, príslušné národné orgány poverené všeobecným prieskumom, s cieľom prispieť ku koordinácii národných programov prieskumu vypracovaných podľa článku 19;
- d) podskupinu na rokovanie a výmenu názorov o opatreniach na podporu obehovosti, efektívneho využívania zdrojov a nahrádzania kritických surovín;
- e) podskupinu, v ktorej sa združujú národné agentúry pre dodávky a informácie pôsobiace v oblasti kritických surovín, alebo ak takéto agentúry neexistujú, príslušné národné orgány poverené touto záležitosťou, s cieľom prispieť k monitorovaniu a stresovému testovaniu Komisiou podľa článku 20;

- f) podskupinu, v ktorej sa združujú národné agentúry pre reakciu na núdzové situácie a národné orgány zodpovedné za strategické zásoby, alebo ak takéto agentúry a orgány neexistujú, príslušné národné orgány poverené touto záležitosťou, s cieľom prispieť ku koordinácii strategických zásob stanovenej v článku 23.

Pri vykonávaní svojich úloh Európska rada pre kritické suroviny v prípade potreby zabezpečuje koordináciu, spoluprácu a výmenu informácií s príslušnými štruktúrami reakcie na krízu a pripravenosti na krízu zriadenými podľa práva Únie.

9. Európska rada pre kritické suroviny prijíma potrebné opatrenia na zaistenie bezpečného zaobchádzania s dôvernými a citlivými obchodnými informáciami a ich spracúvania v súlade s článkom 46.

10. Európska rada pre kritické suroviny vynaloží maximálne úsilie na to, aby prijímala rozhodnutia prostredníctvom konsenzu.

Článok 37

Medzinárodná spolupráca a strategické partnerstvá

1. Európska rada pre kritické suroviny pravidelne rokuje:
 - a) o rozsahu, v akom strategické partnerstvá uzavreté Úniou prispievajú k:
 - i) zvýšeniu bezpečnosti dodávok v Únii vrátane referenčných hodnôt stanovených v článku 5 ods. 1 písm. b);
 - ii) zlepšeniu spolupráce medzi Úniou a partnerskými krajinami v celom hodnotovom reťazci kritických surovín, a to aj prostredníctvom programov rozvoja kapacít a transferu technológií na podporu obehovosti a zodpovednej recyklácie kritických surovín v krajinách, ktoré ich produkujú;
 - iii) hospodárskemu a sociálnemu rozvoju partnerských krajín, a to aj podporou postupov udržateľného a obehového hospodárstva, dôstojných pracovných podmienok a dodržiavania ľudských práv v rámci ich hodnotových reťazcov surovín;
 - b) o konzistentnosti a potenciálnych synergiách medzi dvojstrannou spoluprácou členských štátov s príslušnými tretími krajinami a opatreniami vykonávanými Úniou v súvislosti so strategickými partnerstvami;
 - c) o tretích krajinách, ktoré by sa mohli uprednostniť pri uzatváraní strategických partnerstiev vzhľadom na tieto kritériá:
 - i) potenciálny príspevok tretej krajiny k bezpečnosti dodávok a tiež k ich odolnosti s prihliadnutím na jej potenciálne rezervy a ťažobné, spracovateľské a recyklačné kapacity v oblasti kritických surovín;
 - ii) či by spolupráca medzi Úniou a treťou krajinou mohla zlepšiť schopnosť tretej krajiny zabezpečiť monitorovanie, prevenciu a minimalizáciu nepriaznivých vplyvov na životné prostredie prostredníctvom jej regulačného rámca a jeho vykonávania, využívanie sociálne zodpovedných postupov vrátane rešpektovania ľudských a pracovných práv, najmä v oblasti nútenej a detskej práce, zmysluplné zapojenie miestnych komunít vrátane pôvodného obyvateľstva, využívanie transparentných a zodpovedných obchodných praktík a prevenciu škodlivých vplyvov na riadne fungovanie verejnej správy a právneho štátu;
 - iii) či existujú dohody o spolupráci medzi Úniou a treťou krajinou a v prípade rozvíjajúcich sa trhov a rozvojových hospodárstiev potenciál na zavedenie investičných projektov v rámci stratégie Global Gateway, a to aj s cieľom uľahčiť investície do strategických projektov;
 - iv) či a ako by v prípade rozvíjajúcich sa trhov a rozvojových hospodárstiev mohlo partnerstvo prispieť k miestnej pridanej hodnote vrátane nadväzných činností a byť vzájomne prospešné pre Úniu i partnerskú krajinu;
 - d) poradenstve Komisii o tom, ako zabezpečiť, aby strategické partnerstvá uvedené v tomto odseku boli v súlade s politikami Únie týkajúcimi sa rozvíjajúcich sa trhov a rozvojových ekonomík.

2. Rokovania Európskej rady pre kritické suroviny podľa odseku 1 nie sú dotknuté výsady Rady v súlade so zmluvami.

3. Členské štáty:
 - a) informujú Komisiu o svojej dvojstrannej spolupráci s príslušnými tretími krajinami, ak jej rozsah zahŕňa hodnotový reťazec kritických surovín;
 - b) môžu podporovať Komisiu pri vykonávaní opatrení spolupráce stanovených v strategických partnerstvách v celom hodnotovom reťazci surovín.
4. Komisia raz ročne informuje Európsky parlament a Radu o obsahu a výsledku rokovaní Európskej rady pre kritické suroviny podľa odseku 1.

KAPITOLA 7

DELEGOVANÉ PRÁVOMOCI A POSTUP VÝBORU

Článok 38

Vykonávanie delegovania právomoci

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.
2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 3 ods. 2, článku 4 ods. 2, článku 5 ods. 3, článku 6 ods. 2, článku 28 ods. 12, článku 29 ods. 2 a 3, článku 31 ods. 1 a 8 a článku 34 ods. 1 sa Komisii udeľuje na obdobie ôsmich rokov od 24. júna 2024. Komisia vypracuje správu týkajúcu sa delegovania právomoci najneskôr deväť mesiacov pred uplynutím tohto osemročného obdobia. Delegovanie právomoci sa automaticky predlžuje o rovnako dlhé obdobia, pokiaľ Európsky parlament alebo Rada nevznesú voči takémuto predĺženiu námietku najneskôr tri mesiace pred koncom každého obdobia.
3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 3 ods. 2, článku 4 ods. 2, článku 5 ods. 3, článku 6 ods. 2, článku 28 ods. 12, článku 29 ods. 2 a 3, článku 31 ods. 1 a 8 a článku 34 ods. 1 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktoré sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Uradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.
4. Komisia pred prijatím delegovaného aktu konzultuje s expertmi určenými jednotlivými členskými štátmi v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.
5. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po jeho prijatí súčasne Európskemu parlamentu a Rade.
6. Delegovaný akt prijatý podľa článku 3 ods. 2, článku 4 ods. 2, článku 5 ods. 3, článku 6 ods. 2, článku 28 ods. 12, článku 29 ods. 2 alebo 3, článku 31 ods. 1 alebo 8 alebo článku 34 ods. 1 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predĺži o dva mesiace.

Článok 39

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 4 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
3. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.

KAPITOLA 8

ZMENY

Článok 40

Zmena nariadenia (EÚ) č. 168/2013

V oddiele C1 tabuľky v prílohe II k nariadeniu (EÚ) č. 168/2013 sa dopĺňa táto položka:

„15a	18	požiadavky na obehovosť permanentných magnetov	Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1252 (*)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
------	----	--	--	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

(*) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1252 z 11. apríla 2024, ktorým sa stanovuje rámec na zaistenie bezpečných a udržateľných dodávok kritických surovín a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1724 a (EÚ) 2019/1020 (Ú. v. EÚ L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>).

Článok 41

Zmena nariadenia (EÚ) 2018/858

V oddiele G „Environmentálne vlastnosti a emisie“ tabuľky v časti I prílohy II k nariadeniu (EÚ) 2018/858 sa dopĺňa táto položka:

„G 15	Požiadavky na obehovosť permanentných magnetov	Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1252 (*)	X	X	X	X	X	X									X	X
-------	--	--	---	---	---	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	---	---

(*) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1252 z 11. apríla 2024, ktorým sa stanovuje rámec na zaistenie bezpečných a udržateľných dodávok kritických surovín a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1724 a (EÚ) 2019/1020 (Ú. v. EÚ L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>).

Článok 42

Zmeny nariadenia (EÚ) 2018/1724

Nariadenie (EÚ) 2018/1724 sa mení takto:

1. V prílohe I sa dopĺňa tento riadok:

„AJ. Projekty v oblasti kritických surovín	1. jednotné kontaktné miesta zriadené alebo určené podľa článku 9 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1252 (*) 2. informácie o procese udeľovania povolení
--	--

3. informácie o finančných a investičných službách
4. informácie o možnostiach financovania na úrovni Únie alebo členských štátov
5. informácie o službách na podporu podnikania, okrem iného vrátane daňového priznania k dani z príjmov právnických osôb, miestneho daňového práva alebo pracovného práva

(*) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1252 z 11. apríla 2024, ktorým sa stanovuje rámec na zaistenie bezpečných a udržateľných dodávok kritických surovín a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1724 a (EÚ) 2019/1020 (Ú. v. EÚ L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>).“

2. V prílohe II sa dopĺňa tento riadok:

„Projekty v oblasti kritických surovín	Postup týkajúci sa všetkých príslušných povolení na výstavbu a prevádzku projektov v oblasti kritických surovín vrátane stavebných povolení, povolení súvisiacich s chemikáliami a povolení na pripojenie do sústavy a environmentálneho posudzovania a povolení, ak sa to vyžaduje, a zahŕňa všetky žiadosti a postupy od potvrdenia, že žiadosť je úplná, až po oznámenie komplexného rozhodnutia o výsledku postupu zo strany dotknutého jednotného kontaktného miesta podľa článku 9 nariadenia (EÚ) 2024/1252.	Všetky výstupy týkajúce sa postupov od uznania úplnosti žiadosti až po oznámenie komplexného rozhodnutia o výsledku postupu zo strany dotknutého jednotného kontaktného miesta podľa článku 9 nariadenia (EÚ) 2024/1252.“
--	---	---

3. V prílohe III sa dopĺňa tento bod:

„9. Dotknuté jednotné kontaktné miesto podľa článku 9 nariadenia (EÚ) 2024/1252.“

Článok 43

Zmeny nariadenia (EÚ) 2019/1020

Nariadenie (EÚ) 2019/1020 sa mení takto:

1. V článku 4 sa odsek 5 nahrádza takto:

„5. Tento článok sa uplatňuje iba v súvislosti s výrobkami, ktoré podliehajú nariadeniam Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 305/2011 ^{(1)*}, (EÚ) 2016/425 ^{(2)*}, (EÚ) 2016/426 ^{(3)*} a (EÚ) 2024/1252 ^{(4)*}, a smerniciam Európskeho parlamentu a Rady 2000/14/ES ^{(5)*}, 2006/42/ES ^{(6)*}, 2009/48/ES ^{(7)*}, 2009/125/ES ^{(8)*}, 2011/65/EÚ ^{(9)*}, 2013/29/EÚ ^{(10)*}, 2013/53/EÚ ^{(11)*}, 2014/29/EÚ ^{(12)*}, 2014/30/EÚ ^{(13)*}, 2014/31/EÚ ^{(14)*}, 2014/32/EÚ ^{(15)*}, 2014/34/EÚ ^{(16)*}, 2014/35/EÚ ^{(17)*}, 2014/53/EÚ ^{(18)*} a 2014/68/EÚ ^{(19)*}.

- ^{(1)*} Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 305/2011 z 9. marca 2011, ktorým sa ustanovujú harmonizované podmienky uvádzania stavebných výrobkov na trh a ktorým sa zrušuje smernica Rady 89/106/EHS (Ú. v. EÚ L 88, 4.4.2011, s. 5).
- ^{(2)*} Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/425 z 9. marca 2016 o osobných ochranných prostriedkoch a o zrušení smernice Rady 89/686/EHS (Ú. v. EÚ L 81, 31.3.2016, s. 51).
- ^{(3)*} Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/426 z 9. marca 2016 o spotrebičoch spaľujúcich plynné palivá a o zrušení smernice 2009/142/ES (Ú. v. EÚ L 81, 31.3.2016, s. 99).
- ^{(4)*} Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1252 z 11. apríla 2024, ktorým sa stanovuje rámec na zaistenie bezpečných a udržateľných dodávok kritických surovín a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1724 a (EÚ) 2019/1020 (Ú. v. EÚ L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>).
- ^{(5)*} Smernica 2000/14/ES Európskeho parlamentu a Rady z 8. mája 2000 týkajúca sa aproximácie právnych predpisov členských štátov vzhľadom na emisie hluku v prostredí pochádzajúcu zo zariadení používaných vo voľnom priestranstve (Ú. v. ES L 162, 3.7.2000, s. 1).
- ^{(6)*} Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/42/ES zo 17. mája 2006 o strojových zariadeniach a o zmene a doplnení smernice 95/16/ES (Ú. v. EÚ L 157, 9.6.2006, s. 24).
- ^{(7)*} Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/48/ES z 18. júna 2009 o bezpečnosti hračiek (Ú. v. EÚ L 170, 30.6.2009, s. 1).
- ^{(8)*} Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/125/ES z 21. októbra 2009 o vytvorení rámca na stanovenie požiadaviek na ekodizajn energeticky významných výrobkov (Ú. v. EÚ L 285, 31.10.2009, s. 10).
- ^{(9)*} Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/65/EÚ z 8. júna 2011 o obmedzení používania určitých nebezpečných látok v elektrických a elektronických zariadeniach (Ú. v. EÚ L 174, 1.7.2011, s. 88).
- ^{(10)*} Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/29/EÚ z 12. júna 2013 o harmonizácii zákonov členských štátov týkajúcich sa sprístupňovania pyrotechnických výrobkov na trhu (Ú. v. EÚ L 178, 28.6.2013, s. 27).
- ^{(11)*} Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/53/EÚ z 20. novembra 2013 o rekreačných plavidlách a vodných skútroch a o zrušení smernice 94/25/ES (Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 90).
- ^{(12)*} Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/29/EÚ z 26. februára 2014 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa sprístupnenia jednoduchých tlakových nádob na trhu (Ú. v. EÚ L 96, 29.3.2014, s. 45).
- ^{(13)*} Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/30/EÚ z 26. februára 2014 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov vzťahujúcich sa na elektromagnetickú kompatibilitu (Ú. v. EÚ L 96, 29.3.2014, s. 79).
- ^{(14)*} Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/31/EÚ z 26. februára 2014 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa sprístupňovania váh s neautomatickou činnosťou na trhu (Ú. v. EÚ L 96, 29.3.2014, s. 107).
- ^{(15)*} Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/32/EÚ z 26. februára 2014 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa sprístupnenia meradiel na trhu (Ú. v. EÚ L 96, 29.3.2014, s. 149).
- ^{(16)*} Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/34/EÚ z 26. februára 2014 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa zariadení a ochranných systémov určených na použitie v potenciálne výbušnej atmosfére (Ú. v. EÚ L 96, 29.3.2014, s. 309).
- ^{(17)*} Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/35/EÚ z 26. februára 2014 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa sprístupnenia elektrického zariadenia určeného na používanie v rámci určitých limitov napätia na trhu (Ú. v. EÚ L 96, 29.3.2014, s. 357).
- ^{(18)*} Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/53/EÚ zo 16. apríla 2014 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa sprístupňovania rádiových zariadení na trhu, ktorou sa zrušuje smernica 1999/5/ES (Ú. v. EÚ L 153, 22.5.2014, s. 62).
- ^{(19)*} Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/68/EÚ z 15. mája 2014 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa sprístupňovania tlakových zariadení na trhu (Ú. v. EÚ L 189, 27.6.2014, s. 164).“

2. V prílohe I sa dopĺňa tento bod:

„71. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1252 z 11. apríla 2024, ktorým sa stanovuje rámec na zaistene bezpečných a udržateľných dodávok kritických surovín a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 168/2013, (EÚ) 2018/858, (EÚ) 2018/1724 a (EÚ) 2019/1020 (Ú. v. EÚ L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>) v rozsahu, v akom sa týka požiadaviek stanovených v článku 28, 29 alebo 31 uvedeného nariadenia.“

KAPITOLA 9

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 44

Monitorovanie pokroku

1. Komisia do 24. novembra 2026 predloží správu obsahujúcu orientačné prognózy ročnej spotreby každej kritickej suroviny v rokoch 2030, 2040 a 2050 vrátane nízkej, vysokej a referenčnej prognózy, ako aj orientačné referenčné hodnoty pre ťažbu a spracovanie podľa jednotlivých strategických surovín s cieľom splniť referenčné hodnoty stanovené v článku 5 ods. 1 písm. a) na rok 2030.
2. Komisia do 24. mája 2027 a následne aspoň každé tri roky na základe odporúčania Európskej rady pre kritickej suroviny monitoruje pokrok pri dosahovaní referenčných hodnôt stanovených v článku 5 ods. 1, ako aj zmiernenie očakávaného nárastu spotreby kritických surovín v Únii uvedené v článku 5 ods. 2, a uverejňuje správu, v ktorej podrobne opíše pokrok Únie pri dosahovaní týchto referenčných hodnôt a zmiernenia.
3. Správa uvedená v odseku 2 obsahuje:
 - a) kvantitatívne informácie o rozsahu pokroku Únie pri dosahovaní referenčných hodnôt a zmiernenia uvedených v článku 5;
 - b) zoznam strategických partnerstiev uzavretých medzi Úniou a tretími krajinami, ktoré sa týkajú surovín; a
 - c) posúdenie príspevku strategických partnerstiev k dosahovaniu referenčnej hodnoty stanovenej v článku 5 ods. 1 písm. b).

Na účely tohto článku sa od hospodárskych subjektov nevyžaduje, aby popri informáciách poskytnutých podľa článku 21 predkladali ďalšie informácie.

4. S cieľom zabezpečiť jednotné vykonávanie tohto nariadenia Komisia monitoruje súlad svojich opatrení prijatých na jeho vykonávanie s ostatnými právnymi predpismi Únie. Okrem toho Komisia uverejní do 24. mája 2025 správu o súlade tohto nariadenia s ostatnými právnymi predpismi Únie.
5. Ak Komisia na základe správy uvedenej v odseku 1 usúdi, že Únia pravdepodobne nedosiahne ciele článku 5, posúdi uskutočniteľnosť a primeranosť navrhovania opatrení s cieľom zabezpečiť dosiahnutie týchto cieľov.
6. Komisia požiada európske normalizačné organizácie, aby vypracovali európske normy alebo európske normalizačné produkty na podporu cieľov tohto nariadenia.

Článok 45

Správy podávané členskými štátmi

1. Členské štáty do 24. mája 2026 a následne každý rok predložia Komisii správu obsahujúcu informácie uvedené v článku 19 ods. 5, článku 21 ods. 1 a 2, článku 22 ods. 1, článku 23 ods. 5 a článku 26 ods. 6

Od hospodárskych subjektov sa nevyžaduje, aby popri informáciách poskytnutých v súvislosti s ustanoveniami uvedenými v prvom pododseku predkladali ďalšie informácie.

2. Komisia môže prijímať vykonávacie akty s cieľom stanoviť vzor správ uvedených v odseku 1 tohto článku. Vo vzore sa môže uviesť, akým spôsobom majú byť vyjadrené informácie uvedené v odseku 1 tohto článku. Uvedené vykonávacie akty sa prijímú v súlade s konzultačným postupom uvedeným v článku 39 ods. 2
3. Na informácie obsiahnuté v správach uvedených v odseku 1 tohto článku sa vzťahuje článok 46

Článok 46

Zaobchádzanie s dôvernými informáciami

1. Informácie získané pri vykonávaní tohto nariadenia sa používajú len na účely tohto nariadenia a sú chránené príslušným právom Únie a vnútroštátnym právom.
2. Členské štáty a Komisia zabezpečia ochranu podnikových a obchodných tajomstiev a iných citlivých, dôverných a utajovaných informácií získaných a spracovaných pri uplatňovaní tohto nariadenia vrátane odporúčaní a opatrení, ktoré sa majú prijať, v súlade s právom Únie a príslušným vnútroštátnym právom.
3. Komisia a členské štáty zabezpečia, aby sa stupeň utajenia utajovaných skutočností poskytovaných alebo vymieňaných podľa tohto nariadenia neznižoval alebo aby sa takéto utajované skutočnosti neodtajňovali bez predchádzajúceho písomného súhlasu pôvodcu v súlade s príslušným právom Únie alebo vnútroštátnym právom.
4. Ak sa členský štát domnieva, že zverejnenie súhrnných informácií podľa článku 22 pravdepodobne ohrozí jeho záujmy národnej bezpečnosti, môže prostredníctvom odôvodneného oznámenia namietať proti zverejneniu týchto informácií Komisiou.
5. Komisia a vnútroštátne orgány, ich úradníci, zamestnanci a iné osoby pracujúce pod dohľadom uvedených orgánov zabezpečia dôvernosť informácií získaných pri vykonávaní svojich úloh a činností v súlade s príslušným právom Únie alebo vnútroštátnym právom. Táto povinnosť sa vzťahuje aj na všetkých zástupcov členských štátov, pozorovateľov, expertov a iných účastníkov, ktorí sa zúčastňujú na zasadnutiach Európskej rady pre kritické suroviny podľa článku 36.
6. Komisia zabezpečí normalizované a bezpečné prostriedky na zber, spracúvanie a uchovávanie informácií získaných podľa tohto nariadenia.
7. Žiadne povinnosti týkajúce sa výmeny informácií podľa tohto nariadenia sa nevzťahujú na údaje, ktoré sa týkajú základných záujmov bezpečnosti alebo obrany členských štátov.

Článok 47

Sankcie

Členské štáty do 24. novembra 2026 stanovia pravidlá, pokiaľ ide o sankcie uplatniteľné pri porušení tohto nariadenia, a prijímú všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie ich uplatňovania. Stanovené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce. Členské štáty o týchto pravidlách a opatreniach bezodkladne informujú Komisiu a bezodkladne jej oznámia každú nasledujúcu zmenu, ktorá ich ovplyvní.

Článok 48

Hodnotenie

1. Komisia do 24. mája 2028 vykoná hodnotenie tohto nariadenia z hľadiska cieľov, ktoré sleduje, a predloží o tom správu Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru.
2. V správe uvedenej v odseku 1 sa posúdi aspoň:
 - a) vhodnosť stanovenia maximálnych prahových hodnôt environmentálnej stopy pre kritické suroviny, v prípade ktorých boli prijaté pravidlá výpočtu a overovania, ako aj potreba ďalšieho posilňovania dodávateľských reťazcov kritických surovín po roku 2030;

- b) vhodnosť stanovenia referenčných hodnôt na roky 2040 a 2050 na súhrnnej úrovni a podľa jednotlivých strategických surovín;
 - c) súlad medzi právnymi predpismi Únie v oblasti životného prostredia a týmto nariadením, najmä vo vzťahu k prioritnému statusu strategických projektov;
 - d) dostupnosť informácií o objeme odpadu a obsahu strategických surovín pre príslušné toky odpadu;
 - e) vplyv systému spoločného nákupu vytvoreného podľa článku 25 na hospodársku súťaž na vnútornom trhu;
 - f) vhodnosť zavedenia ďalších opatrení na zvýšenie zberu, triedenia a spracovania odpadu, najmä vzhľadom na kovový šrot vrátane železného šrotu.
3. Komisia na základe správy uvedenej v odseku 1 v náležitých prípadoch predloží príslušné legislatívne návrhy.

Článok 49

Nadobudnutie účinnosti

1. Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.
2. Odchylne od odseku 1 tohto článku sa články 40 a 41 uplatňujú od 24. mája 2028.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 11. apríla 2024

Za Európsky parlament

predsedníčka

R. METSOLA

Za Radu

predsedníčka

H. LAHBIB

PRÍLOHA I

Strategické suroviny**Oddiel 1****Zoznam strategických surovín**

Za strategické sa považujú tieto suroviny:

- a) bauxit/oxid hlinitý/hliník;
- b) bizmut;
- c) bór – v metalurgickej kvalite;
- d) kobalt;
- e) meď;
- f) gálium;
- g) germánum;
- h) lítium – v kvalite vhodnej na výrobu batérií;
- i) kovový horčík;
- j) mangán – v kvalite vhodnej na výrobu batérií;
- k) grafit – v kvalite vhodnej na výrobu batérií;
- l) nikel – v kvalite vhodnej na výrobu batérií;
- m) kovy platinovej skupiny;
- n) prvky vzácnych zemín na výrobu permanentných magnetov (Nd, Pr, Tb, Dy, Gd, Sm a Ce);
- o) kovový kremík;
- p) kovový titán;
- q) volfrám.

Oddiel 2**Metodika výberu strategických surovín**

1. Strategický význam sa určí na základe relevantnosti suroviny pre zelenú a digitálnu transformáciu, ako aj pre použitia v obrannom a v leteckom a vesmírnom priemysle v súlade s týmito kritériami:
 - a) množstvo strategických technológií, v ktorých sa daná surovina používa ako vstup;
 - b) množstvo suroviny potrebné na výrobu príslušných strategických technológií;
 - c) očakávaný celosvetový dopyt po príslušných strategických technológiách.
2. Predpokladaný rast dopytu ($DF/C,\tau$) sa vypočíta takto:

$$DF_{C,\tau} = \frac{DF_{\tau}}{GS_{\tau_0}}$$

kde:

DF_{τ} je prognóza celosvetového ročného dopytu po surovine v roku τ ;

GS_{τ_0} je celosvetová ročná výroba suroviny za referenčné obdobie τ_0 .

3. Náročnosť zvyšovania výroby sa určí prinajmenšom s prihliadnutím na:
- a) súčasný celosvetový ročný rozsah výroby suroviny;
 - b) pomer medzi zásobami a výrobou suroviny na základe známych zásob hospodársky vyťažiteľných geologických zdrojov a súčasnej celosvetovej ročnej produkcie;
 - c) čas realizácie nových projektov na zvýšenie dodávateľskej kapacity, ak sú k dispozícii spoľahlivé informácie.
-

PRÍLOHA II

Kritické suroviny**Oddiel 1****Zoznam kritických surovín**

Za kritické sa považujú tieto suroviny:

- a) antimón;
- b) arzén;
- c) bauxit/oxid hlinitý/hliník;
- d) baryt;
- e) berýlium;
- f) bizmut;
- g) bór;
- h) kobalt;
- i) koksovateľné uhlie;
- j) meď;
- k) živec;
- l) kazivec;
- m) gálium;
- n) germánium;
- o) hafnium;
- p) hélium;
- q) prvky ťažkých vzácnych zemín;
- r) prvky ľahkých vzácnych zemín;
- s) lítium;
- t) horčík;
- u) mangán;
- v) grafit;
- w) nikel – v kvalite vhodnej na výrobu batérií;
- x) niób;

- y) fosfátová hornina;
- z) fosfor;
- a. a.) kovy platinovej skupiny;
- ab) skandium;
- ac) kovový kremík;
- ad) stroncium;
- ae) tantal;
- af) kovový titán;
- ag) volfrám;
- ah) vanád.

Oddiel 2

Výpočet hospodárskeho významu a rizika spojeného s dodávkami

- Hospodársky význam (*economic importance – EI*) posudzovanej suroviny sa vypočíta takto:

$$EI = \sum_s (A_s * Q_s) * SI_{EI}$$

kde:

s označuje sektory hospodárstva (2-číselný kód) podľa klasifikácie NACE;

A_s je podiel konečného použitia posudzovanej suroviny v sektore podľa klasifikácie NACE (2-číselný kód) (na základe hodnôt Únie, ak sú k dispozícii, v opačnom prípade na základe celosvetových podielov);

Q_s je pridaná hodnota príslušného sektora podľa klasifikácie NACE (2-číselný kód), ako podiel celosvetového hospodárstva;

SI_{EI} je substitučný index súvisiaci s hospodárskym významom.

- Substitučný index posudzovanej suroviny súvisiaci s hospodárskym významom (SI_{EI}) sa vypočíta na základe najrelevantnejších spôsobov priemyselného využitia takto:

$$SI_{EI} = \sum_i \sum_a SPP_{i,a;EI} * Sub_share_{i,a} * Share_a$$

kde:

i označuje konkrétnu náhradnú surovinu;

a označuje konkrétne použitie suroviny;

$SPP_{i,a;EI}$ je výkonnostný parameter ekonomického významu každej náhradnej suroviny i v porovnaní s posudzovanou surovinou, založený na technickej výkonnosti vrátane funkčnosti a nákladovej výkonnosti pre každú aplikáciu a ;

Sharea je podiel surovín v rámci konečného použitia;

Subshare_{i,a} je čiastkový podiel každého náhradného materiálu v rámci každého použitia.

3. Riziko spojené s dodávkami (*supply risk – SR*) posudzovanej suroviny sa vypočíta takto:

$$SR = \left[(HHI_{WGI,t_c})_{GS} * \frac{IR}{2} + (HHI_{WGI,t_c})_{EU_sourcing} * \left(1 - \frac{IR}{2}\right) \right] * (1 - EoLRIR) * SISR$$

kde:

GS označuje celosvetovú ročnú výrobu posudzovanej suroviny;

EU sourcing označuje skutočné získavanie dodávok pre Úniu, t. j. súhrn domácej výroby v Únii a dovoz z tretích krajín alebo zo zámorských krajín či území do Únie;

HHI je Herfindahlov-Hirschmanov index (používa sa ako zástupná hodnota koncentrácie dodávok v krajinách);

WGI je index založený na odstupňovaných ukazovateľoch Svetovej banky pre správu vecí verejných vo svete (používa sa ako zástupná hodnota správy vecí verejných v krajine);

t_c je parameter obchodu upravujúci WGI, ktorý sa určí s prihliadnutím na potenciálne vývozné dane (prípadne zmiernené platnou obchodnou dohodou), fyzické vývozné kvóty alebo zákazy vývozu uložené krajinou *c*;

EoLRIR je miera recyklácie vstupov po skončení životnosti, teda pomer vstupov pochádzajúcich z druhotných materiálov (recyklovaných zo šrotu/zvyškov) voči všetkým vstupom suroviny (primárnym a druhotným);

SISR je substitučný index súvisiaci s rizikom spojeným s dodávkami;

IR je závislosť od dovozu.

4. Závislosť od dovozu surovín IR sa vypočíta takto:

$$IR = \max \left\{ 0; \frac{Import - Export}{DomesticProduction + Import - Export} \right\}$$

5. Herfindahlov-Hirschmanov index (HHIWGI) posudzovanej suroviny sa vypočíta takto:

$$HHI_{WGI,t_c} = \sum_c (S_c)^2 * WGI_c * t_c$$

kde:

c označuje krajiny dodávajúce posudzovanú surovinu;

S_c je podiel krajiny *c* na dodávkach posudzovanej suroviny (GS alebo EU sourcing);

WGI_c je index krajiny *c* založený na odstupňovaných ukazovateľoch Svetovej banky pre správu vecí verejných vo svete;

t_c je parameter obchodu v krajine upravujúci WGI, ktorý sa určí s prihliadnutím na potenciálne vývozné dane (prípadne zmiernené platnou obchodnou dohodou), fyzické vývozné kvóty alebo zákazy vývozu uložené krajinou *c*.

6. Substitučný index posudzovanej suroviny súvisiaci s rizikom spojeným s dodávkami (SISR) sa vypočíta takto:

$$SI_{SR} = \sum_i \sum_a SPP_{i,SR} * Sub_share_{i,a} * Share_a$$

kde:

i označuje konkrétny náhradný materiál;

a označuje konkrétne použitie navrhovaného materiálu;

SPP_{i,SR}; *SR* je výkonnostný parameter rizika spojeného s dodávkami každého náhradného materiálu *i*, založený na jeho celosvetovej produkcii, kritickosti a hospodárskom význame (primárny produkt, druhotný produkt, vedľajší produkt);

Share_a je podiel navrhovaných materiálov v rámci konečného použitia;

Subshare_{i,a} je čiastkový podiel každého náhradného materiálu v rámci každého použitia.

7. Ak je meranie hospodárskeho významu a rizika spojeného s dodávkami ovplyvnené štrukturálnymi alebo štatistickými zmenami horizontálne v prípade všetkých posudzovaných materiálov, zodpovedajúce hodnoty sa opraví, aby sa takéto zmeny vykompenzovali.

Výpočty vzorcov v tomto oddiele vychádzajú z priemeru za posledných päť rokov, za ktoré sú k dispozícii údaje. Prihliada sa na prioritu, kvalitu a dostupnosť údajov.

PRÍLOHA III

Posudzovanie kritérií na uznanie projektov za strategické

1. Pri posudzovaní toho, či projekt v Únii spĺňa kritérium stanovené v článku 6 ods. 1 písm. a) sa zohľadní:

- a) či projekt prispieva k referenčným hodnotám stanoveným v článku 5 ods. 2 písm. a);
- b) či projekt prispieva k zachovaniu alebo posilneniu kapacít Únie ako podielu na ročnej spotrebe strategických surovín v Únii, a to pri zohľadnení očakávaného rastu spotreby v Únii;
- c) či projekt prispieva k posilneniu kapacity Únie produkovať inovatívne suroviny, ktoré dokážu nahradiť strategické suroviny v rámci jednej alebo viacerých strategických technológií, pričom sa prijímajú opatrenia na dosiahnutie podobnej alebo nižšej environmentálnej stopy v porovnaní s nahrádzanou strategickou surovinou.

Príspevok projektu k referenčnej hodnote príslušnej kapacity sa posudzuje s prihliadnutím na podnikateľský plán projektu a podkladové technické informácie uvedené v žiadosti a odhadovaný čas uvedenia výsledkov projektu na trh.

2. Pri posudzovaní toho, či projekt v tretej krajine alebo zámorskej krajine či území spĺňa kritérium stanovené v článku 6 ods. 1 písm. a) sa zohľadní:

- a) či projekt prispieva k referenčným hodnotám stanoveným v článku 5 ods. 2 písm. b) alebo či prispieva k zachovaniu odolnosti dodávok strategických surovín v Únii;
- b) či platný právny rámec alebo iné podmienky poskytujú uistenie o tom, že obchod a investície súvisiace s projektom nebudú narušené, pričom sa zohľadní najmä to, či Únia uzavrela s príslušnou treťou krajinou alebo zámorskou krajinou či územím strategické partnerstvo uvedené v článku 37 alebo obchodnú dohodu obsahujúcu kapitolu o surovinách a či je v súlade so spoločnou obchodnou politikou Únie;
- c) rozsah existencie podnikov, ktoré majú uzavreté alebo sú ochotné uzavrieť dohody o odbere s predkladateľom projektu s cieľom využívať alebo spracúvať strategické suroviny vyrábané v rámci príslušných projektov v Únii;
- d) či je projekt v súlade s cieľmi rozvojovej spolupráce a zahraničnej politiky Únie.

Príspevok projektu k referenčným hodnotám uvedeným v písmene a) sa posudzuje s prihliadnutím na podnikateľský plán projektu a podkladové technické informácie uvedené v žiadosti, na odhadovaný čas uvedenia výsledkov projektu na trh, ako aj na podiel výstupov projektu, na ktoré sa vzťahujú existujúce alebo potenciálne dohody o odbere uvedené v písmene c). Dôkazy súvisiace s písmenom c) môžu zahŕňať zmluvné dohody, vyhlásenia o zámere alebo memorandá o porozumení.

3. Pri posudzovaní toho, či projekt spĺňa kritérium stanovené v článku 6 ods. 1 písm. b) sa zohľadní:

- a) kvalita štúdií uskutočniteľnosti vykonaných v súvislosti s potenciálom rozvoja projektu;
- b) či bolo použitie zamýšľanej technológie preukázané v príslušnom prostredí.

4. Štúdie uskutočniteľnosti uvedené v odseku 3 písm. a) sú koncipované tak, aby:

- a) sa v nich posudzovala pravdepodobná úspešnosť navrhovaného projektu na základe analýzy technologických a environmentálnych hľadísk;
- b) sa v nich identifikovali potenciálne technické aspekty a problémy, ktoré by sa mohli pri realizácii projektu vyskytnúť.

Na potvrdenie uskutočniteľnosti projektu môžu byť potrebné ďalšie štúdie.

5. Pri posudzovaní toho, či projekty, ktoré sa nachádzajú v Únii, spĺňajú kritérium stanovené v článku 6 ods. 1 písm. c) sa zohľadní celkové posúdenie súladu projektu s príslušným právom Únie alebo vnútroštátnym právom, ako aj príslušné doplňujúce dôkazy, pričom sa prihliadne na lokalitu projektu.

Pri posudzovaní toho, či projekty v tretích krajinách alebo zámorských krajinách či územiach spĺňajú kritérium stanovené v článku 6 ods. 1 písm. c) sa zohľadní súlad s uplatniteľným vnútroštátnym právom, ak toto vnútroštátne právo poskytuje dostatočnú záruku súladu s kritériom alebo jeho aspektmi a s týmito medzinárodnými nástrojmi:

- a) Tripartitná deklarácia MOP o zásadách týkajúcich sa nadnárodných podnikov a sociálnej politiky;
 - b) usmernenie OECD o náležitej starostlivosti pre zodpovedné obchodné správanie, najmä usmernenia týkajúce sa boja proti korupcii;
 - c) usmernenie OECD o náležitej starostlivosti pre zodpovedné dodávateľské reťazce nerastných surovín z oblastí zasiahnutých konfliktom a vysokorizikových oblastí;
 - d) usmernenie OECD o náležitej starostlivosti pre zmysluplné zapojenie zainteresovaných strán v ťažobnom priemysle, a to aj v prípadoch, keď sa odkazuje na zásady stanovené v Deklarácii Organizácie Spojených národov o právach pôvodného obyvateľstva;
 - e) zásady OECD v oblasti správy a riadenia spoločností;
 - f) usmernenia OECD pre nadnárodné podniky týkajúce sa zodpovedného obchodného správania;
 - g) hlavné zásady OSN v oblasti podnikania a ľudských práv;
 - h) výkonnosť norma IFC č. 5 týkajúca sa nadobúdania pozemkov a nedobrovoľného presídľovania.
6. Predkladatelia projektov môžu splnenie kritéria stanoveného v článku 6 ods. 1 písm. c) doložiť aj týmito spôsobmi:
- a) predložením dôkazu o tom, že dotknutý projekt je individuálne certifikovaný jedným alebo viacerými systémami uznanými podľa článku 30 ods. 2, ktoré spoločne pokrývajú požiadavky uvedené v prílohe IV bode 2; alebo
 - b) prijatím záväzku získať pre dotknutý projekt certifikáciu v rámci jedného alebo viacerých systémov uznaných podľa článku 30 ods. 2, ktoré spoločne pokrývajú požiadavky uvedené v prílohe IV bode 2, a predložením dostatočných dôkazov o tom, že dotknutý projekt bude pri realizácii schopný plniť kritériá takejto certifikácie.
7. Pri posudzovaní toho, či projekt v Únii spĺňa kritérium stanovené v článku 6 ods. 1 písm. d) sa zohľadní:
- a) či sa na projekte zúčastňujú podniky z rôznych členských štátov;
 - b) či sa potenciálni odberatelia takisto nachádzajú vo viac než jednom členskom štáte;
 - c) účinky na dostupnosť strategických surovín pre používateľov v odberateľských odvetviach vo viac než jednom členskom štáte.
8. Pri posudzovaní toho, či projekt v tretej krajine spĺňa kritérium stanovené v článku 6 ods. 1 písm. e) sa zohľadní rozsah, v akom projekt v príslušnej tretej krajine prispieva k:
- a) posilneniu viac než jednej fázy v rámci hodnotového reťazca surovín v danej krajine alebo jej širšom regióne;
 - b) podpore súkromných investícií do domáceho hodnotového reťazca surovín;
 - c) vytváraniu širších hospodárskych alebo sociálnych prínosov vrátane vytvárania pracovných miest.

PRÍLOHA IV

Kritériá vzťahujúce sa na systémy certifikácie

1. Uznaný systém certifikácie spĺňa tieto kritériá:

- a) je otvorený za transparentných, spravodlivých a nediskriminačných podmienok pre všetky hospodárske subjekty, ktoré sú ochotné a schopné splniť požiadavky systému, a podlieha riadeniu so zapojením viacerých zainteresovaných strán;
- b) overovanie a monitorovanie súladu je objektívne, vychádza z medzinárodných, únijnych alebo vnútroštátnych noriem, požiadaviek a postupov a vykonáva sa nezávisle od príslušného hospodárskeho subjektu;
- c) zahŕňa dostatočné požiadavky a postupy na zabezpečenie spôsobilosti a nezávislosti zodpovedných overovateľov;
- d) zahŕňa požiadavky na zabezpečenie audítorskej správy vypracovanej na úrovni lokality.

2. Požiadavky na certifikáciu prinajmenšom zahŕňajú:

- a) požiadavky zaisťujúce environmentálne udržateľné postupy vrátane požiadaviek zaisťujúcich environmentálne manažérstvo a zmierňovanie vplyvu v týchto kategóriách environmentálnych rizík:
 - i) ovzdušie vrátane znečistenia ovzdušia, ktoré predstavujú napríklad emisie skleníkových plynov;
 - ii) voda vrátane morského dna a morského prostredia a znečistenie vody, využívanie vody, množstvo vody, berúc do úvahy povodne alebo suchá, a prístup k vode;
 - iii) pôda vrátane znečistenia pôdy, erózie pôdy, využívania pôdy a degradácie pôdy;
 - iv) biodiverzita vrátane škôd na biotopoch, voľne žijúce živočíchy flóra a ekosystémy vrátane ekosystémových služieb;
 - v) nebezpečné látky;
 - vi) hluk a vibrácie;
 - vii) bezpečnosť závodov;
 - viii) spotreba energie;
 - ix) odpad a zvyšky;
- b) požiadavky na zabezpečenie sociálne zodpovedných postupov vrátane dodržiavania ľudských práv a pracovných práv vrátane komunitného života pôvodných obyvateľov;
- c) požiadavky na zabezpečenie integrity a transparentnosti podnikania vrátane požiadaviek na uplatňovanie správneho riadenia finančných, environmentálnych a sociálnych záležitostí a politik boja proti korupcii a úplatkárstvu.

PRÍLOHA V

Environmentálna stopa**Časť I****Vymedzenie pojmov**

Na účely tejto prílohy sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

- a) „údaje o činnosti“ sú informácie súvisiace s procesmi pri modelovaní inventarizačných analýz životného cyklu, pričom súhrnné výsledky inventarizačnej analýzy životného cyklu dosiahnuté spracovateľskými reťazcami, ktoré predstavujú činnosti určitého procesu, sa jednotlivito vynásobia zodpovedajúcimi údajmi o činnosti a následne sa skombinujú, a to s cieľom odvodiť environmentálnu stopu spojenú s daným procesom;
- b) „zoznam materiálov“ je zoznam surovín, podzostáv, medzizostáv, subkomponentov, častí a ich jednotlivých množstiev potrebných na zhotovenie výrobku v rozsahu štúdie;
- c) „údaje týkajúce sa konkrétnej spoločnosti“ alebo „primárne údaje“ sú priamo merané alebo získané údaje z jedného alebo viacerých zariadení (údaje z konkrétnej lokality), ktoré sú pre činnosť spoločnosti reprezentatívne;
- d) „metóda posudzovania vplyvu“ je protokol na kvantitatívne premietnutie údajov inventarizačnej analýzy životného cyklu do príspevkov k environmentálnemu vplyvu vzbudzujúcemu obavy;
- e) „kategória vplyvu“ je trieda využívania zdrojov alebo environmentálneho vplyvu, na ktorú sa vzťahujú údaje inventarizačnej analýzy životného cyklu;
- f) „životný cyklus“ sú po sebe idúce a vzájomne prepojené fázy systému výrobkov, a to od získania suroviny alebo výroby z prírodných zdrojov až po konečné zneškodnenie výrobku (ISO 14040:2006);
- g) „inventarizačná analýza životného cyklu“ alebo „LCI“ je kombinovaný súbor vzájomného pôsobenia elementárneho toku, toku odpadu a toku výrobkov v súbore údajov inventarizačnej analýzy životného cyklu;
- h) „súbor údajov inventarizačnej analýzy životného cyklu“ je dokument alebo súbor obsahujúci informácie o životnom cykle konkrétneho výrobku či inú referenciu, ako je lokalita alebo proces, ktorý zahŕňa opisné metaúdaje a kvantitatívnu inventarizačnú analýzu životného cyklu a môže byť súbor údajov o jednotkovom procese, čiastočne alebo úplne agregovaný súbor údajov;
- i) „sekundárne údaje“ sú údaje, ktoré nepochádzajú z konkrétneho procesu v rámci dodávateľského reťazca spoločnosti uskutočňujúcej štúdiu o environmentálnej stope, konkrétne údaje, ktoré spoločnosť priamo nezískava, nemeria ani neodhaduje, ale pochádzajú z databázy inventarizačnej analýzy životného cyklu tretej strany alebo z iných zdrojov, vrátane priemerných údajov priemyselného odvetvia, ako napríklad z uverejnených údajov o výrobe, vládnych štatistík a odvetvových združení, štúdie v odbornej literatúre, technické štúdie a patenty a môžu sa zakladať aj na finančných údajoch a obsahovať zástupné údaje či iné všeobecné údaje, vrátane primárnych údajov, ktoré prechádzajú stupňom horizontálnej agregácie;
- j) „hranica systému“ sú aspekty, ktoré sú zahrnuté do štúdie životného cyklu, alebo sú z nej vylúčené.

Pravidlá výpočtu environmentálnej stopy kritickej suroviny musia obsahovať akékoľvek ďalšie vymedzenia potrebné na ich výklad.

Časť II**Rozsah pôsobnosti**

V tejto prílohe sa uvádzajú základné prvky výpočtu environmentálnej stopy kritických surovín.

Pravidlá výpočtu environmentálnej stopy konkrétnych kritických surovín vychádzajú zo základných prvkov uvedených v tejto prílohe, pričom sa zohľadňujú vedecky podložené metódy posudzovania a príslušné medzinárodné normy v oblasti posudzovania životného cyklu.

Výpočet environmentálnej stopy kritickej suroviny vychádza zo zoznamu materiálov, z energie, výrobných metód a pomocných materiálov používaných v predmetných zariadeniach na výrobu kritickej suroviny.

Pri určovaní pravidiel výpočtu environmentálnej stopy konkrétnych kritických surovín sa Komisia zameria na zabezpečenie súladu s pravidlami výpočtu environmentálnej stopy medziproduktov a konečných výrobkov, v ktorých sa príslušné kritické suroviny využívajú.

Časť III

Deklarovaná jednotka

Deklarovanou jednotkou je 1 kg príslušného typu kritickej suroviny.

V pravidlách výpočtu environmentálnej stopy konkrétnych kritických surovín sa môže stanoviť vyššia alebo nižšia hodnota deklarovanej jednotky vyjadrená v kilogramoch, ak je to potrebné na zohľadnenie povahy alebo použitia príslušnej kritickej suroviny.

V súvislosti s touto deklarovanou jednotkou sa musia zohľadniť všetky kvantitatívne vstupné a výstupné údaje, ktoré výrobca získal na účely kvantifikácie uhlíkovej stopy.

Časť IV

Hranica systému

1. Tromi fázami životného cyklu, ktoré sa majú zahrnúť do hranice systému primárnych kritických surovín, sú ťažba, koncentrácia a rafinácia, a to s týmito procesmi, ak sú relevantné pre konkrétnu surovinu:
 - a) procesy v dodávateľskom článku reťazca vrátane ťažby rudy na výrobu suroviny, výroby a dodávok vrátane prepravy chemických látok, pomocných procesov, výroby a dodávok vrátane prepravy palív, výroby a dodávok elektrickej energie a prepravy materiálov dopravnými prostriedkami, ktoré nie sú vo vlastníctve danej organizácie ani ich daná organizácia neprevádzkuje;
 - b) preprava rudy, koncentrátov a surovín dopravnými prostriedkami, ktoré vlastní alebo prevádzkuje daná organizácia;
 - c) skladovanie rudy, koncentrátov a surovín;
 - d) drvenie a čistenie rudy;
 - e) výroba koncentráту suroviny;
 - f) extrakcia kovov chemickými, fyzikálnymi alebo biologickými prostriedkami;
 - g) tavenie;
 - h) konverzia kovov;
 - i) čistenie trosky;
 - j) rafinácia kovov;
 - k) elektrolýza kovov;
 - l) odlievanie alebo balenie kovov;
 - m) spracovanie opotrebovaných materiálov a trosky;
 - n) všetky súvisiace pomocné procesy, ako je čistenie odpadových vôd na mieste vrátane procesu čistenia úžitkovej vody, vody na priame chladenie a povrchovej odtokovej vody; systémy znižovania emisií plynov vrátane primárnych a sekundárnych odplynov; kotly vrátane kotlov na predúpravu napájajúcej vody; vnútorná logistika.
2. Do hranice systému druhotných kritických surovín ohraničujúcej recyklačnú fázu životného cyklu sa zahrnú tieto procesy, ak sú relevantné pre konkrétnu recyklovanú surovinu:
 - a) procesy v dodávateľskom článku reťazca vrátane produkcie nespracovaného vstupného materiálu (šrotu/zvyškov a primárnych koncentrátov), výroby a dodávok (prepravy) chemických látok, pomocných procesov, výroby a dodávok (prepravy) palív, výroby a dodávok elektrickej energie a prepravy materiálov dopravnými prostriedkami, ktoré nie sú vo vlastníctve danej organizácie;
 - b) preprava koncentrátov a šrotu/zvyškov dopravnými prostriedkami, ktoré vlastní alebo prevádzkuje daná organizácia;
 - c) skladovanie šrotu/zvyškov, koncentrátov a surovín;
 - d) predúprava druhotných surovín;
 - e) tavenie;

- f) konverzia kovov;
 - g) rafinácia kovov;
 - h) elektrolýza kovov;
 - i) odlievanie alebo balenie kovov;
 - j) spracovanie opotrebovaných materiálov;
 - k) všetky súvisiace pomocné procesy, ako je čistenie odpadových vôd na mieste vrátane procesu čistenia úžitkovej vody, vody na priame chladenie a povrchovej odtokovej vody; systémy znižovania emisií plynov vrátane primárnych a sekundárnych odplynov; kotly vrátane kotlov na predúpravu napájacej vody; a vnútorná logistika.
3. Fáza používania, alebo fáza skončenia životnosti sú z výpočtov environmentálnej stopy vylúčené, pretože zodpovedný hospodársky subjekt na ne nemá priamy vplyv. Vylúčiť možno ďalšie procesy, ak sa na environmentálnej stope konkrétnej kritickej suroviny podieľajú v zanedbateľnej miere.

Časť V

Kategórie vplyvu

V pravidlách výpočtu sa špecifikujú kategórie vplyvu, ktoré sa musia zahrnúť do výpočtu environmentálnej stopy. Výber vychádza z analýzy problémových oblastí vykonanej v súlade s vedecky podloženými metódami vypracovanými na medzinárodnej úrovni, pričom sa prihliada na:

- a) relatívny význam rôznych vplyvov vrátane ich relatívneho významu z hľadiska splnenia cieľov Únie v oblasti klímy a životného prostredia;
- b) potreby podnikov v odberateľských odvetviach, ktoré chcú informovať o environmentálnej stope kritických surovín, ktoré používajú.

Časť VI

Používanie súborov údajov týkajúcich sa konkrétnej spoločnosti a sekundárnych súborov údajov

V pravidlách výpočtu sa pri všetkých príslušných procesoch a materiáloch určí použitie súborov údajov týkajúcich sa konkrétnej spoločnosti alebo sekundárnych súborov údajov. Ak pravidlá výpočtu umožňujú výber medzi súborom údajov týkajúcich sa konkrétnej spoločnosti a sekundárnym súborom údajov, Komisia zvažuje stimuly na použitie údajov týkajúcich sa konkrétnej spoločnosti.

Použitie údajov týkajúcich sa konkrétnej spoločnosti musí byť povinné prinajmenšom pri procesoch, na ktoré má zodpovedný hospodársky subjekt priamy vplyv, a musí v najväčšej miere prispievať k príslušným kategóriám vplyvu.

Údaje o činnosti týkajúce sa konkrétnej spoločnosti sa musia používať v kombinácii s príslušnými sekundárnymi súbormi údajov, ktoré sú v súlade s metódou výpočtu environmentálnej stopy. V pravidlách výpočtu sa špecifikuje, či je povolený odber vzoriek, v súlade s kritériami stanovenými vo vedecky podložených metódach vyvinutých na medzinárodnej úrovni.

V prípade zmeny zoznamu materiálov alebo energetického mixu použitého pri výrobe typu kritickej suroviny sa vyžaduje nový výpočet environmentálnej stopy.

Pri stanovovaní pravidiel výpočtu, a to aj pre emisie skleníkových plynov vyprodukované elektrinou používanou na výrobu kritických surovín, Komisia zabezpečí súlad a zosúladenie s inými príslušnými právnymi predpismi Únie, pokiaľ nie je odôvodnené inak.

Pravidlá výpočtu, ktoré sa majú vypracovať prostredníctvom delegovaného aktu, musia zahŕňať podrobné modelovanie týchto fáz životného cyklu:

- a) fáza ťažby, koncentrácie a rafinácie primárnych surovín;
- b) fáza získavania a spracovania druhotných surovín.

Časť VII

Metódy posudzovania vplyvu

Environmentálna stopa sa vypočíta pomocou vedecky podložených metód posudzovania vplyvu, v ktorých sa zohľadňuje vývoj na medzinárodnej úrovni v rámci príslušných kategórií vplyvu, pokiaľ ide o zmenu klímy, vodu, ovzdušie, pôdu, zdroje, využívanie pôdy a toxicitu.

Výsledky sa predkladajú vo forme charakterizovaných výsledkov bez normalizácie a váženia.

Časť VIII

Výkonnostné triedy vzhľadom na environmentálnu stopu

S cieľom umožniť diferenciáciu trhu sa v závislosti od rozdelenia hodnôt vo vyhláseniach o environmentálnej stope uvedených na vnútorný trh určí zmysluplný počet výkonnostných tried, pričom kategória A je najlepšou triedou s najmenším vplyvom počas životného cyklu. Určenie prahovej hodnoty a šírky každej výkonnostnej triedy sa musí zakladať na výkonovom spektre príslušných kritických surovín uvedených na trh v predchádzajúcich troch rokoch, očakávaných technologických zlepšeniach a iných technických faktoroch, ktoré sa majú určiť.

Komisia každé tri roky preskúma počet výkonnostných tried a prahové hodnoty medzi nimi, aby vzhľadom na trhové realitu a jej očakávaný vývoj zostali reprezentatívne.

Časť IX

Posudzovanie zhody

V pravidlách výpočtu a overovania sa určí platný postup posudzovania zhody spomedzi modulov uvedených v prílohe II k rozhodnutiu č. 768/2008/ES, a to s úpravami potrebnými vzhľadom na dotknutý materiál.

Pri určovaní platného postupu posudzovania zhody Komisia zohľadní tieto kritériá:

- a) vhodnosť dotknutého modulu pre daný typ materiálu a jeho primeranosť sledovanému verejnému záujmu;
- b) povaha rizík, ktoré môžu z daného výrobku vyplývať, a miera, do akej posudzovanie zhody zodpovedá typu a úrovni rizika;
- c) ak je povinná účasť tretej strany, výrobca musí mať na výber medzi modulmi zabezpečenia kvality a osvedčenia výrobku, ktoré sú uvedené v prílohe II k rozhodnutiu č. 768/2008/ES.